INSTRUCTIONS FROM AUTHOR TO LIBRARY FOR THESES AND PRIZE ESSAYS

AUTHOR Donald Joel	Peterman
TITLE "Attitudes Toward C	ommunity Planning as Reflected in
Significant Responsa o	f Rabbenu Asher ben Yehiel"
TYPE OF THESIS: Ph.D. []	D.H.L. [] Rabbinic [XX]
Master's [] Prize Essay []
1. May circulate [/]) Not necessary) for Ph.D.
2. Is restricted [] for	years.) thesis
or prize essays	I respect restrictions placed on theses for a period of no more than ten years. Albrary may make a photocopy of my thesis
The Library may sell phSeptember 3, 1976	ves no
Date	Signature of Author
Library Microfil	med 7/5/77 Date / 5/77

Signature of Library Staff Member

ATTITUDES TOWARD COMMUNITY PLANNING AS REFLECTED IN SIGNIFICANT RESPONSA OF HABBENU ASHER BEN YERIEL

ру

Donald Joel Peterman

Thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for Ordination

REBREF UNION COLLEGE - JEWISH INSTITUTE OF RELIGION

Cincinnati, Ohio 1977

Referee, Dr. Alexander Guttmann

TABLE OF CONTENTS

CHAPTER		PAGE
Chapter 1.	An introductory essay dealing with the origins and nature of rabbinic authority and responsa literature.	1.
Footnotes,	Chapter 1	10.
Chapter 2.	An historical survey of Jewish and general communities of the Mediterranean Islamic Empire and of Islamic-Christian Spain from the 9th to the 14th centuries.	11.
	A sociological reconstruction from primary documents of the Spanish Jewish communities of the late 13th century.	19.
Pootnotes,	Chapter 2	36.
Chapter 3.	A brief biography of Habbenu Asher with particular emphasis on his responsa, methodology and decision making processes	37.
	A synopsis of thirty response of Habbenu Asher, specifically translated for this thesis.	43.
Footnotes,	Chapter 3	53.
Chapter 4.	An analysis of seven significant responsa reflecting insights on community planning.	54.
Appendix.	Discussion of relevant issues suggested by the responsa of Rabbenu Asher for a contemporal Jewish community.	65. ory
Documentat	ion section. The complete Hebrew texts and English translations of the responsa used in this thesis.	73.
Bibliograp	hy.	125.

This thesis provides an example of a strategy for examining and developing community planning principles. The thesis begins by explaining, in general terms, the origins and nature of rabbinic authority, and by focusing on what I believe to be the rabbinic vehicle for communal planning implementation , the Hesponsa literature. Using an historical - sociclogical approach I have selected thirty representative responsa from the Responsa collection of Habbenu Asher ben Yehiel. Pollowing translation, these were analyzed and interpreted in light of the findings of the Cairo Beniza material of Goitein, so as to provide reconstruction of both an historical and a sociological model of Jewish society in 13th century Spain. In addition, a partial list of fundamental community planning principles were culled from Habbenu Asher's Hesponsa, these principles for the most part based in the Tenach and the Talmud. Finally, this information was used to project a future communal societal structure.

CHAPTER 1

present period, can be viewed as an organic whole. Each successive stage can be seen as more fully revealing the nature of the unique force guiding it, a force whose initial vitality is almost universally recognized and whose future course arouses widespread interest. Judaism has shared with the world a belief in one God, who "exercises His will" in human history whenever He choses, who delivers His people, Israel, from its sufferings and its persecutors, and who directs the progress of all humankind towards a predetermined goal. "God changeth the times and the seasons, removeth kings and setteth up kings" until there shall arise " a kingdom which shall never be destroyed."

Jews in the Diaspora, with individual rights curtailed, lived on limited sufferance; defended themselves from attackers; wrestled with a theoretical antisemitism which exploited the obvious contradiction between the avowed mission of Israel and its actual state of dependence upon foreign rulers; and awaited the Messianic Redeemer.

Impelled by the phrase "And ye shall be unto Me a kingdom 2 of priests and a holy nation", the Jewish consciousness imposed upon itself a regimen of pietism. This pietism seems to be based on the reality that Judaism is closer, fundamentally, to the histories of the peoples of Far Eastern Asia. Like

them, the Jewish people attempted to preserve their heritage of national traditions in their "original" purity, against that process of religious and cultural assimilation to which the people of Europe and the Near East succumbed.

While, to be sure, there were a great number of individual Jews who ceased to be Jewish during this period, Judaism continued and organically grew. This was because of the strong foundation of Jewish national tradition, based on the concept of religious democracy as defined in the book of Deuteronomy 1:13, where Moses says to the Children of Israel: "Get you wise and capable men, who are well-known among your tribes. and I will make them heads over you." The reader may at this point argue that Moses was commanding the Children of Israel to establish a theocracy, in which they would surrender all of their personal freedom in order to be members of the "Yahveh cult", i.e., in order to become Jews. This would be a correct deduction if it were not left to the people to agree, amongst themsleves, on suitable representatives. Clearly the Children of Israel were mandated free choice. Yet they were placed in the tantalizingly awesome position of having to make a decision. They could not abstain from committing themselves to the choosing of their leaders. Indeed, they were compelled to commit themselves to the rules and procedures of the community before they could join!

No wonder such a heady moment of personal commitment inspired the Children of Israel, under the guidance of Moses,

to choose a theocracy as their form of government, and a spiritual leader as the ultimate judge and arbitrator for both religious and civic law.

An example of this type of society is found in Goitein's fine description of the Jewish community as depicted in the Cairo Geniza documents, circa 1100 c.e.

Modern democracy functions in an extremely formal and legalistic way. Each and every step, such as the election of representatives or the fixing of a budget. is preceded or accompanied by the exact description of the procedures, by the promulgation of laws and by-laws, and the taking and counting of votes. It lies, however, in the very nature of things that, in reality, masses can be guided only by a comparatively limited number of leaders and that the laws represent the condensed expression of the powers actually ruling a people. The society reflected in the Geniza records (much as similar societies not only under Islam but in contemporary Christendom as well) was far less legalistically minded, or, rather, did not feel the necessity of making laws because it had the safe guidance of the Law of God. The modern historian would commit a grave error if he assumed that legalistic procedures were the only way of securing and safeguarding the participation of the populace in the conduct of its affairs. Although formal decisions taken by public bodies were by no means entirely absent, the Geniza people had many other ways for making its will prevail. It must be conceded that, because of its comparatively limited size, the Jewish community was, to a certain extent, exceptional: everyone could be, and normally was, present in the synagogue when public affairs were discussed and decided upon. Constant surveillance and action by a whole congregation were possible and, as we see, took place regularly. 3

This society was based on law, the rules of which "have their roots in the <u>Bible</u>, their trunk in Talmudic literature and their branches and foliage in the very extensive <u>halakhic</u> writings of the post-Talmudic period," Most of this post-Talmudic Jewish legal literature is divided into three distinct

genres: the literature of commentaries and novellae, the responsa, and the codes (posqim). Among these, the responsa occupy a profoundly important place.

The origins of the responsa as an independent branch of halakhic literature date from the Geonic period. It grew and expanded over the greater part of the Jewish diaspora. Both by its extent - according to some estimates about one quarter million opinions have survived in some written form unto this day - and by its character and nature, this literature constitutes a basic source for the judge when he needs to make a decision, as well as for the scholar when he wishes to broaden and deepen his research. The literature of commentaries and novellae is more supplementary in nature. The work of the codifiers primarily states substantive conclusions of law, generally devoid of an explanation of intent or process. In the responsa the reader is confronted with the living reality of the law. One is presented with the precise facts of the case and the arguments of the parties. One is permitted to follow the great halakhic authority (ies) through the intricacies of each stage of the judicial process, until the final reasoned judgment is reached. By means of the responsa, halakhic scholars continued to monitor their religious democracy and bore the responsibility for the continuing development of Jewish law. These halakhic scholars took great pain to carefully balance the will of their people with the mandated (ordained) Law of God, as they understood it, (i.e., as it was handed down to them

through their teachers), as they clarified existing principles and elaborated new precedents. The fact that these principles and precedents emerged from the consideration of judicial problems arising in everyday life, gave them preference and priority over not only the conclusions found in the literature of commentaries and novellae, but also - in the view of most halakhic scholars - the provisions prescribed in the works of the codifiers.

The litigation among the Jews was generally conducted before local Jewish judges. Those problems which these judges found too difficult to solve themselves were referred to the central halakhic authority of the area, or of a neighboring region. Certain matters, particularly disputes arising between individual litigants and the local communal authority, were brought directly before the great halakhic scholars, who gave their opinions, briefly or at length, on the questions put before them. In the course of these opinions they sought to find a solution which was right and proper, both in terms of law and in terms of the socio-political-religious circumstances and ramifications of the case. The definitive statement of the particular halakhic scholar might have been just another opinion, were it not for the fact that the Jewish community assured itself of a set of halakhic authorities through its educational system of yeshivoth and academies.

This custom of a Talmudic authority in every generation seems to be the guiding principle in the weltanschauung of

the halakhists, which dictates the development of the halakah throughout history. From time to time there emerged new spiritual centers of the Jewish people. When Jabneh became such a center, after the destruction of the Temple, it was mandated by the Habbis that the court there was to be the central determining authority , and Yose ha-Gelili explained the words, "in those days", as referring to "a competent judge functioning at the particular time." The possibility was recognized that future scholars might not be as wise as their predecessors. Nevertheless, these Rabbis established that contemporary scholars and judges should be regarded with the same esteem as those of the past generations, and "whoever is appointed leader of a community, even if he be the least worthy, is to be regarded with the same esteem as the mightiest (halakhic scholar and judge) of earlier generations." Moreover, "Say not, 'How was it that the former days were better than these?' for it is not out of wisdom that you enquire concerning this." The enduring continuity and vitality of the halakah dictates that the scholars of each generation exercise the authority conferred on them in the cause of its continued creativity and development. To refrain from using such authority or to question it, on the grounds that the wisdom of later scholars does not match that of their precursors, would show a lack of understanding of the entire Jewish legal process.

Lest there be some misunderstanding on the part of the reader, the halakhic authorities did not fabricate their religious

and civil decisions from a capricious conceptualization of justice. Rather, the Halakha and Aggada of the Bible and the Talmud offered, together, a complete and well-defined way of life; strong enough to preserve the people which pursues it in the face of every tempest and calamity history can offer. This Jewish national tradition is the "product of a religiousnationalist vitality which glows in every statement and whose vigor interpenetrates every teaching." The teachings of Judaism. a mythic, monotheistic folk religion, by the sages of the Mishnah, developed and elaborated upon the theological and ethical elements of the Bible. Adept in the understanding of the psychodynamics of human consciousness, these sages of the Mishnah translated the poetic spiritual genius of the Bible into a language and form within the mental and spiritual grasp of the average human being. Ironically, the sages of the Mishnah were fundamentally ascetics and their lore was ascetic. Their pure asceticism did not distinguish in quality between the observance of the ritual commandments, the pursuit of social justice, and the introspective purging of the heart. To them everything had the fundamental capacity and quality of holiness. In fact, they believed their own times to be close to the Messianic age.

In spite of the temporary nature of the circumstances under which this law was developed, and despite the danger of petrification to which all inherited tradition is exposed, this law was destined to guide and preserve the Jewish people. The authors of the Mishnah, in endowing the people, Israel, with

a wealth of law and precepts, did not intend to provide them with a guide for a prolonged Diaspora. Yet, as indicated above, in every generation Talmudic scholars took up the mantle of the judge and guided their people, using the Codes, with the responsa as their vehicle of communication.

It is for this reason that the responsa serves today as an excellent primary source of the history of the Jews in a great variety of countries and ages. In fact, responsa literature has one major advantage over a variety of other accepted historical sources, such as chronographies, official documents and biographies, since the evidence it affords is historically unbiased, without any specific historical purpose or intent. Moreover, while in general the accepted sources preserve on the whole only important events, the responsa echo the mundane occurances of daily life of the ordinary person. The folkways. beliefs, dialects, and, of particular importance, details about the lives of villages and townspersons, are exposed in ways which are normally blurred or deleted in historical sources. Since the beginning of modern Jewish historiography the responsaliterature has been drawn upon for this purpose. However, it is only during recent decades that monographs have been devoted to individual collections of responsa, which have been analyzed both from the standpoint of their contents as books and from the point of view of the study of a particular subject.

Using these investigative techniques, among others, we shall attempt to discover what it was like to live, as a Jew,

in Spain under first Moslem, and then Christian, domination.
Chapter two begins by dedicating itself towards this end.

POOTNOTES

- 1. Daniel 2:44.
- 2. Exodus 19:6.
 - 3. Goitein, vol. II; pp. 4-5.
 - 4. Elon, p. VII.
 - 5. Sif. Deut., 153.
- 6. "And thou shalt come unto the priests the Levites, and unto the judge that shall be in those days; and thou shalt inquire; and they shall declare unto thee the sentence of judgment." <u>Deut</u>. 19:9.
- 7. Sif. Deut., 153; c.f. Hosh ha-Shanah chapter 2, Mishnah a.
- 8. Rosh ha-Shanah 25b based on Eccles. 7:10; Tosef. R.H. 2:3.
 - 9. Baer, vol. I. p. 4.
 - 10. Ibid., p. 8.

CHAPTER 2 HISTORICAL SURVEY

The first settlement of the Jews in the Iberian Feninsula is lost in the obscurity of the ages. No doubt can exist that it was during a very early historical period. E.H. Lindo suggests that if Tarshish was, as is supposed by many learned writers, the ancient Tartessus, a city of the Iberian Peninsula, some Jews may have established themselves in this part of Europe in the times of King Solomon, upwards of seven centuries before the common era! While this early date may in fact be correct, we need not begin our historical survey until a much later date. Our first important information comes not from Spain proper but rather farther east, in Egypt, at the regional headquarters of the Islamic Empire.

In early Islam, as in Homan times, all North Africa was a colonial and provincial area. Egypt had to provide Syria, which was the seat of the caliphal government, as well as northern Arabia, which harbored the holy cities of Islam, with wheat and other victuals just as it had done once for Home. When the conquering Moslem Arabs pushed westward from Egypt through the whole of North Africa, they were hunting mainly for slaves, gold and other treasures. Those vast stretches of land were, for them, at the beginning, a piece of real estate useful only for quick enrichment and ruthless exploitation. Over the centuries the Moslem west, al-Maghreb, grew to comprise all of North Africa

west of Egypt, including Moslem Sicily, with Andalus, or Spain, forming a subsection.

Near the end of the 10th century the situation around the Mediterranean appeared to be one of great stability: a strong Byzantium dominated the Northeast, a Fatimid Empire which stretched from Syria to the borders of Morocco and Umayyad Spain was being ruled by the powerful viceroy al-Mansur ("The Victorious"), who, in fifty military expeditions, assured an almost unchallenged ascendance over the Christian principalities of northern Spain and the towns and tribes of most of Morocco. This stability was not destined to last. The Umayyad caliphate disappeared altogether within one generation after the death of al-Mansur (August, 1002). The great Christian reconquest of Spain began to assume unprecedented dimensions. It was checked twice by the mighty Berber kingdoms, the Almoravids and the Almohads, which successively occupied and protected Moslem Spain. In both cases, however, the Berbers lost their vigor after comparatively short periods of glorious achievements. With the fall of Seville, then the capital of Moslem Spain. in November, 1248, the entire Iberian Feninsula again became a Christian domain. Even the small Moslem kingdom of Granada in the southeastern corner of the country, which miraculously survived for another two and a half centuries, was under the suzerainty of the Christian kings of Castilia. All attempts by the Moslem sultans of Morocco to renew the attack on Spain were to no avail. The Straits of Gibralter, which had formed

a most frequented bridge between Africa and Europe for six hundred years, became a barrier between the two continents by the end of the 13th century.

The war against their Moslem neighbors caused the Christian Spaniards to become at once the most tolerant and the most fanatical people in Medieval Christendom. The political objectives of the Reconquest opened up to the Jews broad opportunities for outwardly directed growth, but its religious motivations aroused the zeal of the Christians and threatened the internal religio-ethnic existence of the Jews. The Jews of Spain found themselves caught between two great religious and political powers, Christianity and Islam. During this entire period, stretching from the 7th to the 15th century, all the nations involved were committed to a social order founded upon political and religious tenets, whose bases were accepted by their adherent groups as beyond question.

From the early period of Christian-Moslem hostilities it seems that land was the basis of the economy and social position of the Jews. Shortly after 985 c.e. we have abundant evidence of Jewish ownership of landed property in Barcelona, and its environs, and through out Catalonia. The Jews bought, sold and exchanged parcels of land and leased or rented them out under the terms of existing laws. Most of the Jewish estates lay close to the city. The Jews apparently did not buy land morely as an investment, but cultivated their fields and vine-yards themselves.

Both Latin and Hebrew documents, of the 10th century and later, speak of significant Jewish holdings of land around the city of Leon. The earliest laws of the kingdom (1017-1020) provide that if a free tenant wishes to sell a house he had built on land owned by someone else, the property was to be assessed and its price fixed by four assessors, two Christians and two Jews. This law seems to indicate that the Jews and the Christians in the rural communities had common and equal rights. However, Hebrew sources seem to indicate that the position of the Jews in Leon was one of subjugation. We are told that Leon had an organized Jewish community, whose scribes were well versed in Jewish law. The community was forced to pay a collective tax to the crown and also had its own charter of royal privileges, which was probably extended to the other Jews of the realm.

It should not be assumed that the Jews were treated as free citizens in either the Christian or the Moslem dominated areas of Spain. As proof of this, the old Catalonian code of law, the <u>Usatges de Barcelona</u>, compiled between 1053 and 1071 clearly provided that the wergild to be paid for the killing or injury of a Jew was to be arbitrarily fixed at the whim of the count. During this period we find that all over Spain the Jews were dependent upon kings and lords for protection. When this source of safety failed they were exposed to attack from all quarters. A tragic illustration of this dependence upon the crown for protection may be drawn from the civil riots in

Mercatello, following the death of King Sancho the Great in 1035. After his death the inhabitants of Castrojeriz overran the royal mansion. Before the end of their rampage they had killed four officials of the crown, sixty Jews and destroyed the Jewish settlement in the vicinity of the royal palace. Interestingly, the other residents, both Christians and Moslems, were not harmed but merely compelled to move to Castrojeriz. The significance of the event is clear, a revolt against the crown strikes at the Jews, the property of the crown. To make matters even less tolerable, the French knights who came to the aid of the Christian Spaniards against the Moslems, brought with them great expertise in anti-Jewish excesses. As early as 1066 they had been warned by Fore Alexander II to refrain from acts of violence against the Jews. Luckily the treatment of Jews soon came to be dictated by practical economic and political concerns.

The Jewish population of Moslem Spain was numerically the largest in Europe. While there were sound political and religious reasons for the Christians to force the Moslems out of Spain, it was found to be advantageous to keep the Jewish population relatively intact. Constant warfare had left the land in ruins, and it was necessary to repopulate the devastated areas and to develop commerce for the cities. The Christians' burgher class, drawn from the military knighthood and the oppressed Christian peasantry, grew very slowly. Therefore, it was essential to use the Jews who were already living in

the cities. These Jews were skilled in commerce and handicraft, able, with a little coercion, to advance the Christian kings and lords huge sums of money with which to finance their military campaigns. It seems natural that the administrative and diplomatic skills of the Jews would also be put to good use. The Christian kings needed secretaries proficient in Arabic. The Jews were familiar with the nature of the conquered territory and its administration, and knew the language and customs of its inhabitants. In addition to these political considerations. the Christian kings were impressed by the highly developed civilization they found in the Arab lands, and were inclined to seek advisors and aides brought up in the milieu. Apparently the use of Jews as high officials quickly became common within the new Christian kingdoms. As early as 1081 we find that Pope Gregory VII warned Alfonso VI not to appoint Jews to positions of authority and command over Christians. Evidently this warning was not heeded by the Christian kings, for Jewish court dignitaries continued to grow in power and influence over the next couple of centuries. Unfortunately, this increase in political and economic power quickly corrupted the Jewish aristocracy, who began to assimilate into their own value systems the extreme cruelty and racism which flourished in wartorn Spain. The Jewish court dignitaries, orthodox and rational in their faith, regarded as their duty the complete annihilation of Karaite Sectarianism. Much earlier, under Moslem rule, the Karaites had been forced to withdraw to the border regions adjoining

the Christian territories, and eventually had to seek refuge in the fortress towns of Castile. The relentless persecution by three generations of Jewish courtiers in the service of Alfonso VI, Alfonso VII and Alfonso VIII, overtook the Karaites in their last refuge and succeeded in destroying the sect with the aid of the governing powers.

While some Jews were becoming powerful and wealthy as a result of the centuries of warfare between the Christians and the Moslems, most Jews were suffering tragic losses. Judah Halevi personally witnessed the utter destruction of Jewish communities at the hands of the plundering Christian reconquerors. He also saw streams of Jewish refugees fleeing before the sword of the Almoravides. In the following poem he magnificently captures the heart rending genocide:

Between the hosts of Seir (Christians) and Kedar (Moslems), my host is lost; Israel's host vanishes. They wage their wars and we fall when they fall - thus it was ever in Israel. ... In a city of merchant princes, among whom are threescore mighty men of Israel, when the angel tore the houses down, he did not then pass over the homes of the sons of Israel. Prom God issued the decree to destroy a mother city in Israel. ... And on the day the city was taken by assault, the vengeance of the sons of Seir was wrecked upon Israel, and their streets were filled with the slain. Fhilistines (Berbers) retreat and Edomites (Christians) plunder, some in vehicles and some on horses.
... The foes battle like savage beasts, the princes of Eliphaz (Christians) with the chieftains of Nabaioth (Moslems), and terrorized between them are the young lambs. 3

The transition of Spanish Jewry from Moslem rule to Christian domination shook Jewish life deeply. Relatively few Jews were able to utilize the changing situation to advantage, to circulate

as traders between warring camps, at times even to traffic in human beings, and to engage in the ransoming of captives, whether for profit or out of genuine humanitarian and pious motives. Later Arab historians speak, with obvious exaggeration, of large numbers of Jews fighting side by side with the Christians in the great decisive battles. To be sure, there were, even in the 14th century, instances of Jewish inhabitants of frontier towns going to battle against the Moslem enemy by the side of the local citizens' militia. But the fact of the matter is that Jewish participation in the conflict was limited to the defense of their own dwelling places and districts. They did not join either side, but remained throughout a harassed and suffering community caught between the two warring camps.

There is no doubt but that the status of the Jews of
Spain in the 13th century was superior to that of their brethren
in the rest of Europe, who were exposed to constant plunder
and violence. Yet even in Spain they felt a sense of insecurity
and a consciousness of a state of internal war. "The Jews sat
on the crater of a volcano seething with religious and nationalist tensions. It erupted from time to time, prompted by internal
strife and foreign war and by the agitation of the Church."

Dr. Ellis mivkin succinctly traces the last centuries of the
Jewish experience in Medieval Spain. He suggests that in the
12th and 13th centuries the Jews had risen to grand political
power and financial security, despite the ideological cleft
seperating Judaism from Christianity. This condition rapidly

deteriorated in the 14th century. The year 1391 brought anti-Jewish pogroms. The restrictive legislation of 1412-15 humiliated, degraded and impoverished the Jews. They were further disoriented and demoralized by the Debates of Tortosa, and finally expelled in 1492.

Now that we have constructed an historical skeleton of the Jewish experience in both Moslem and Christian Spain, I would like to flesh out our understanding of this dynamic period by describing the Jewish communal world as it appears through an analysis of the relevant primary documents. Once this task is completed we should be adequately prepared for our discussion of the responsa of Rabbenu Asher.

SOCIOLOGICAL RECONSTRUCTION

The Mediterranean Islamic society of the High Middle Ages was essentially urban. The Geniza records, as analyzed by Goitein, indicate that this society was divided into roughly two distinct classes: an upper class of businessmen such as merchants trading in spices, textiles or jewelry, and bankers; and a lower class made up of manual laborers and artisans such as weavers, bloodletters, tanners and cobblers. The government servants, religious scholars and divines did not form a well-defined social class, and the peasants did not belong to society at all. These social class differentiations, marked as they were, had very little in common with the watertight compartments dividing the contemporaneous world of feudalism.

They seemed more akin to that which prevails in our modern society, where the division into classes is a matter of fact and etiquette, not of laws and institutions.

This does not mean that this society was rootless and cut off from the soil. Townspeople were far less removed from the land than our own urban population is today. As the Geniza records indicate, not only the rich, but even people of modest means often possessed farming lands and administrated them personally. Many lived in little towns in the vicinity of their fields. Industries, such as the production of oil, cheese, wine and wax, were situated in the districts of olive growing, sheep breeding, viniculture, and bee keeping; and, similarly, the great industrial crops such as flax, silk and wool were often worked on the spot into raw materials, or even into finished products. Thus, the medieval townsperson was, as a rule, never far away from nature, and constantly involved in the primary processes of production.

The Christians and Jews living under Islam during the High Middle Ages formed communities of a very specific character. They were not citizens of the principalities in which they happened to live but were "protected" subjects. That is, their life, property and honor were safeguarded, and the free exercise of their religion was permitted, as long as they paid their poll tax and submitted humbly to the restrictions imposed on them by Islam. The administration of their own affairs was left up to themselves. They formed a state, not only within

a state, but beyond the state, because they owed loyalty to
the heads and to the central bodies of their respective denominations, even though these were found in a foreign, or even
hostile, country. In addition, a caliph or sultan ruling
over a considerable number of non- Moslems, or even a governmental official in charge of a city or a smaller locality,
found it advantageous to recognize a representative dignitary,
or one or more notables who would form a connecting link between
a subject minority and himself, who could be held responsible
whenever convenient. The ecumenical, territorial, and local
religious and semi-religious authorities of the various denominations thus also served, as a rule, as their official or
semi-official secular heads. The ecumenical or territorial
leaders would appoint, or confirm the election of, local representatives wielding both religious and secular authority.

In one, and perhaps the most important, respect the Jewish community was even stronger than the amorphous masses of Moslems. It had carried over from Hellenistic and Homan times, civic forms of communal organizations which gave the individual member ample opportunity to be active in the life of the congregation. The pre-Christian Jewish congregation grew out of the unique needs of a religion that had abolished sacrifices and offerings everywhere except in the Temple in Jerusalem. Frayer, as well as the study of the Holy Scriptures and the religious law, became a concern for everyone and had to be organized on a local basis. Thus, there arose the synagogue

(literally, the assembly). When Falestine and most of the Near East came under Greek, and later Roman, domination, the trappings of secular corporation were added to what had originally been a brotherhood of intrinsically religious character. The result was a public institution of enormous vitality, developing in many different shades within Judaism. This asset of a long-standing tradition was enhanced by the tangible effect that the rise of a Middle Eastern bourgeoisie, in early Islamic times, had on the non-Moslem population. Jows now belonged largely to the middle class of merchants, skilled artisans, government officials and agents, and to the very prominent medical profession. These well-educated and experienced individuals took a lively interest in the affairs of their community, and earnestly strove for the honors bestowed on meritorious members. However, with this rise in social standing, there often prevailed a marked tension between the notables, who derived their influential position in the community from their connection with the government or from their riches, and the rank and file, which insisted on having its full share in the decisions affecting the activities of the Synagogue.

The concerns of the community were manifold. There were questions of religious doctrine and ritual practice. Similarly, the upkeep of the houses of worship and the seats of religious learning, as well as the appointment and payment of the various community officials, required much attention. Furthermore, law in those days was personal rather than territorial. An

individual was judged according to the law of the denomination to which he belonged. Almost the entire field of family law, and also cases of inheritance and commercial transactions, were handled by the courts of the various religious communities. Criminal law was the preserve of the state, although, as we shall see further on, this did not remain completely true for Spain, and certainly is contrary to fact in the beginning of the 14th century as reflected in the responsa of Rabbenu Asher ben Yehiel.

Since Moslem judicial organization did not know the institution of a public prosecutor, it was left to the officials of the Synagogue to seek redress in cases of infringement on the rights of their coreligionists, or of dissention within their own flock. It seems natural that Jews often applied to government courts, sometimes even in cases of communal strife and dissention arising from their own religious tenets or rituals. This turning to government jurisdiction resulted in an interesting interplay among the various laws invoked. As we shall see later, this practice of taking communal disputes to the government was soon frowned upon by Jewish leaders. However, in everyday life the ordinary citizen arranged his affairs before the denominational courts, which were less expensive and presumably less corrupt. In retrospect, judicial autonomy was one of the most essential aspects of Jewish life in the countries of Islam during the High Middle Ages.

The relative independence of the law of the state (which

was, as we have seen, essentially religious in nature) was paralleled by, and partially had its origins in, the freedom of economy from state interference. The law of Islam, as that of Judaism, was mainly the creation of scholars of the middle class, who were economically independent and, as a rule, not in the service of any povernment. The 8th and 9th centuries had witnessed the rise of a large and powerful merchant class all over the Middle East. During the 10th through the 12th centuries, this class was a main bearer of Moslem civilization, including its Jewish enclave. At the same time, the Italian and other Mediterranean merchants on the European shores appeared on the economic scene. By now a vigorous merchant class was active on both sides of the Mediterranean and created an atmosphere of unity, despite the constant wars and political upheavals. Owing to the relatively great freedom of the economy from state interference, individuals were less involved with the states of aggressive antaronism between the various rulers. This state of affairs was recognized by a keen contemporary observer, the Spanish traveler Ibn Jubayr. After describing how, at the time of heavy fighting between Moslems and Christians, Moslem caravans passed safely through Crusaders' territory or moved to seaports held by Christians, he concluded: "Likewise, in Moslem territory, none of the Christian merchants is forbidden entrance or is molested. The Christians impose a tax on the Moslems in their land, which gives them utmost security, while the Christian merchants also pay (customs) for their goods in

the land of the Moslems. Reciprocity prevails and equal treatment in all respects. The warriors are engaged in their wars, while the people are at ease." Thus men, goods, money and books enjoyed relatively free trade throughout the Mediterranean area. In many respects, the area resembled a free-trade community. The treatment of foreigners, as a rule, was remarkably liberal. The close connection between all parts of the Jewish diaspora, expressed in contributions to, and spiritual and organizational dependence upon, ecumenical religlous authorities in faraway countries was not regarded, by the governments of the various states concerned, as an infringement on their sovereignty. The mainstay of the Jewish faith and people was the local community, centering on one or two synagogues. It was called "the holy congregation," a postbiblical version of "a kingdom of priests and a holy nation." There was a strong feeling that next to God, as revealed in His law, it was the people that wielded the highest authority. The bearers of dignities regarded themselves as installed by both. The communal officials would be chosen and resolutions adopted by the community as a whole, not only by the leading notables; although the latter, naturally, made the main decisions. An individual Jew who considered himself wronged would appeal to "Israel," that is, the local congregation assembled for prayer, a custom of deep significance for both legal procedure and life in the synagogue. The local community acted as judge, or rather as jury, particularly when it was small and without

a spiritual leader of higher rank.

In order to understand more completely these Jewish communities, the factors that assigned an individual to his place within the particular local society must be probed. First of all, his origin, his family, was of tantamount importance. When he was of "the good people," "the noble families," "the illustrious houses," he would not lose face, even if his personal misfortune deprived him of the material well-being normally enjoyed by respectable families. Thus, ir a more indirect way, wealth played a decisive role in the formation of the various ranks of society. Religiosity and learnedness these two qualities were interconnected in medieval Judaism were other decisive factors. At first impression, this fact may seem strange to the modern reader. It should be remembered. however, that religious practice and theory enjoyed a position in medieval life comparable to adherence to communism in contemporary Russia or China. To be a fervent believer in, and a gifted expounder of, the ruling creed was a great title of honor and an indispensable qualification for public leadership. Besides its Wealth, it was the number of pious and scholarly members adorning it, which determined the prestige of a family. Integrity and sound business practices were other factors enhancing the social status of a family. Naturally these are qualities held in esteem everywhere. However, they were rarticularly valued by a cosmopolitan society constantly on the move and facing many risks and much incertitude. Last,

but not least, liberal spending, coupled with the readiness to exert oneself for the public welfare or for people seeking help, determined the social prestige of a person and of his clan. Generations after a man had died, his generosity towards the scholars and the needy still would be publicly eulogized during memorial services.

The most impressive aspect of Jewish philanthropy, as reflected in the Seniza record, is its ecumenical character. The principle, "charity begins at home," or, as the Hebrew saying has it, "the poor of your town have precedence over those of another," was regarded as a religious injunction. The very existence of such an injunction shows that at the time it was pronounced, much was being done for the needy outside the local community. The character of the Jewish community, or perhaps of Mediterranean society in general, precluded parochialism. In the first place, the maintenance of the ecumenical seats of learning in Jerusalem and Baghdad was a major concern for all Jewish communities, large and small. Local institutions of higher learning, or even individual scholars, could, likewise, count on the support of friends in other countries. Fresents made to a scholar were regarded as equivalent to the offerings on the altar in the ancient Temple in Jerusalem. It was the quality of the scholar, not his whereabouts. which mattered.

Local variations, as well as consideration of style, entailed differences in the series of groups described as forming a congregation and in the order in which they appeared.

The following list presents a cross section of the Geniza material preserved:

- 1. judges and scholars in general
- 2. the elders, usually meaning "the renowned elders," that is, the acknowledged community leaders
- other notables, normally persons bearing one or more honorific titles
- 4. parnasim, the honorary or paid officials in charge of the public welfare services
- 5. cantors
- heads of the families (usually praised for their generous giving)
- 7. teachers and scribes
- 8. young men ("in the splender of their appearance")
- 9. the rest of the community, minors and of age (1.e., children and women)
- 10. sometimes, important professional groups, like government officials, physicians, representatives of merchants or merchants in general, would be mentioned separately.

Now that we have listed the various subgroups mentioned as composite parts of the Jewish communities of the Islamic Middle Ages, let us examine some of these groups and their functions in some greater detail.

In our civilization, people study in order to acquire

knowledge and to gain employment. In the society reflected in the Geniza records, study had an additional function: it was an act of devotion, it was worship. To give as much time as possible to the reading and discussion of holy texts was religiously meritorious, and the reputation of being versed in them was a mark of honor, coveted not only by members of the professional class, but by any respectable citizen. And no one could aspire to communal leadership without being distinguished by a certain degree of erudition.

This popular attitude toward learning and scholarship inculcated by the biblical commandment: "this book of the Torah shall never depart out of your mouth, but you shall study it day and night" had a salutary effect on the whole process of Jewish education. Parents everywhere were bound by religious injunctions and the pressure of society to send their children to school, at least for a number of years. The community made strenuous efforts to provide education for orphans and the children of the poor. Adults tried to devote at least a fraction of their spare time to the regular study of the sources of their religion. The maintenance of the higher seats of learning was a concern for all, and donations for them were solicited and collected in countries far away, just as Jews of Spain and North Africa contributed regularly to the upkeep of the academies of Baghdad.

Professional scholars normally served the community in one capacity or another. In principle, however, it was not

public service that distinguished them and made them eligible for emoluments from the community chest and gifts from private persons, but the very fact that they devoted time to study which others would use for worldly gain. It was for this reason that the community regarded it as a sacred duty to contribute to their upkeep. In fact, the legal definition of a town, as opposed to a village, in Jewish law, is that it was a place that had at least ten batlanim, persons who do not work, which means who renounced or reduced their profitable occupations for the benefit of (study), service to the community and maintenance of a minyan (forum of ten men) to insure that full public services could be held in the synagogue.

The duties of the elders during the High Middle Ages in both Islam and Christendom, as culled from the Cairo Geniza, is as follows:

- sit with the head of the congregation as judges of the court
- share with the head of the congregation the burden of all the needs of the community
- support the head of the congregation in the enforcement of religious duties
- help the head of the congregation protect public morality
- deal appropriately with those who live in a way disapproved by religion
- 6. consider the letters addressed by the heads of the

academy to the community and answer them after 11 deliberation in the general assembly.

state and local authorities, had to be provided in the Medieval period by the synagogue. The education of children whose parents or other relatives were unable to bear the costs, the care of orphans and widows, of the poor and the old, the ill and the disabled, needy travelers and foreigners, and last but not least, the ransoming of captives - all were works of charity, expected to be carried out by each denomination for its own members. This entailed much organization, often transcending the limits of a locality or even a country, and required a spirit of devotion to the common good, which made for closely knit Jewish communities despite wide geographical dispersion.

The field of social services was the one in which respectable members of the community who did not excel in scholar-ship found rich opportunity for making their contribution to the common good. We find well-to-do and influential persons serving as parnasim and beadles. The parnas of the Geniza period differed greatly from his successor in European Jewry. He was not a leader or a president of a congregation. Rather, he was a communal official of lower rank who served mostly in an nonorary capacity, but who occasionally was in receipt of remuneration. Goitein reports—that all the Geniza sources point to the fact that in each congregation several parnasim were active simultaneously, a circumstance in accordance with

Jewish law which required that no public office involved in the handling of money should be held by fewer than two 13 persons.

The extraordinary position of the cantor in the High Middle Ages finds its explanation in the spiritual situation of the time. Life was dominated by religion and had become very austere. Therefore, the adornments of life itself had to take refuge in the places of worship. It was there that music and poetry found unlimited scope for realization. The Jewish service was extended in length on Sabbaths, holidays and special occasions, and even on workdays. The official service was freely expanded and interspersed with poetical accretions, often the work of a local hazzan or poet. The texts of the liturgy were chanted by different participants. or responsively by two or more singers, each of whom strived to show his musical talents. Jewish sacred law provided that every knowledgeable layman was fit to lead a community in prayer, but the Geniza papers snow that even small communities had a professional cantor, and often more than one.

"The wandering scholars" are a phenomenon familiar to any student of the medieval history of Christian Europe. In Islam, the "seeking of knowledge," resulted in extensive travels. In Judaism, traveling for the sake of study was common even in antiquity, when Palestine formed the spiritual center for a diaspora spread over the entire civilized world. Around 200 c.e., Babylonia, later known as Iraq, became another

outstripped Falestine. Commuting between these two centers was a constant feature of the pursuit of knowledge during the early Middle Ages. Later on, the 'academies' continued to be the goals of any scholar who could afford, and who dared, to make the journey, even if he himself was already an acknowledged authority.

Linguistic barriers did not deter travelers in search of knowledge. Latin in Western Europe, classical Arabic in the countries of Islam and Hebrew in the Jewish houses of learning, made it possible for foreigners to take part anywhere in classes, or even to lead them.

The women of the Medieval Jewish community were the workers par excellence. Each married woman was expected to engage in some work in addition to her household chores. Therefore, the marriage contracts often stated whether a wife's earnings belonged to her husband (who was under the obligation to provide her with all her needs), or whether she would be allowed to retain them. When a husband went abroad, he would earmark or deposit sums for his wife, from which she would pay rent, taxes, and her household expenditures, but would stipulate expressly not to lay claim on any earnings made by her "through work and spinning."

It is the express contention of this author that the communal description, culled primarily from Goitein's magnificent analysis of the Cairo Geniza, is precisely the same

type of Jewish community which thrived in both Moslem and Christian Spain, and represents a precise overview of the world described in the responsa of Rabbenu Asher ben Yehiel, as will be evidenced in the following chapters. Perhaps, before examining the life, works and responsa of Rabbenu Asher as they pertain to communal planning and organization, it would be wise to acquaint the reader with a few salient particularities of the Spanish Jewish communal world.

Even the largest Jewish communities in Spain, which were undoubtedly also the largest in Europe, never consisted of more than 200 to 400 families! Baer estimates that the total Jewish population of Spain during the late 13th century was somewhat under 10,000 tax paying families.

While the functioning offices and communal positions, as described above, are very similar, some of the names of these positions are different in Christian Spain. At the head of the communal organization (Heb. kahal) stood the elders (viejos) or councilmen (Sp. adelantados, Heb. mukademin) and the judges (Heb. dayyanim). The rab appointed by the crown over municipalities (aljamas) and provinces also appears to have exercised primarily judicial functions. The bedin (also called albedinus, alvedi and vedi) found in northern Castile and in Aragon, was both a public prosecutor and police chief. Originally this office enjoyed high social standing, but its status declined in the 14th century. The administrative machinery of the community was still imperfect. In the aljamas, as in

the Christian municipalities, certain traditions of the Moslem period still prevailed, as is attested to both by the names and the functions of the various offices. The dayyan (judge) wielded the same decisive authority in the aljama as the alcalde did in the municipality. It was not necessary for him to be a great Talmudic scholar, but he was required to consult the local rabbinical authorities before passing judgment. It appears, however, that this precaution was often neglected. The rabbis were also authorized, when necessary, to take drastic measures to maintain religious discipline. The council of elders, composed of representatives of the aristocratic families, directed the affairs of the community, including the administration of taxes and the law. with no clear demarcation existing between their authority and the prerogatives of the dayyanim. However, whereas the elders held their seats on the council by virtue of their lineage, the dayyanim were appointed for an indefinite term. Only towards the end of the 13th century did the practices of appointing new dayyanim annually come into vogue.

FOOTNOTES

- 1. Lindo, p. 143.
- 2. Baer, vol. 1, p. 40.
- 3. Ibid., pp. 69-70.
- 4. Ibid., p. 181.
- 5. Rivkin, p. 12.
- Goitein, vol. 1, pp. 69-70.
- 7. Excdus 19:6
- 8. Goitein, vol. 2, p. 42.
- 9. Joshua 1:8, incorporated in the daily prayers.
- 10. Mishnah Megillah 1:3.
- 11. Goitein, vol. 2, p. 58.
- 12. Ibid., p. 79.
- 13. Mishnah Shequlim 5:2.
- 14. Baer, vol. 1, pp. 189-196.
- 15. Ibid., pp. 212-213.

CHAPTEH 3

Early in the 14th century, approximately 1305 - 28, the incumbent of the Rabbinate in the leading Jewish community of Castile, Toledo, Spain, was Rabbenu Asher ben Yehiel.

Habbenu Asher, the foremost Talmudist of his age, is belovedly known by students of Talmud and responsa as the Rosh (emc).

Pabbenu Asher, our master Asher or Asheri. His first teachers were from his prominent scholarly family, his elder brother and his father, one of the Hasidei Ashkenaz and a follower of Judah ben Samuel he-Hasid. Young Asher, born in Cologne in 1250, continued his studies in Troyes, Cologne and Coblenz.

Sometime later he traveled to Worms to study with his main teacher and mentor, Rabbi Meir ben Baruch of Rothenburg, who had been appointed Rabbi of Worms in 1281.

Habbenu Asher proved to be an excellent student. So much so, that he was soon appointed by Habbi Meir to the local bet-din. While Asher was becoming the most prominent disciple of Rabbi Meir, the local secular government was plotting to politically destroy both scholars, and strip each of them of their sizable fortunes. Rabbenu Asher witnessed the arrest and imprisonment of his beloved teacher Rabbi Meir. In his stead, Rabbenu Asher became the acknowledged leader of German Jewry and headed the unsuccessful efforts to obtain his master's release. Towards this end, Asher was prepared to contribute a considerable portion of his assets. In addition, the Jewish

German communal world was collapsing around him. In 1298 the Rindfleisch massacres destroyed many of the Jewish communities in Germany. Habbenu Asher worked selflessly and indefatigably to help mend the resulting disruption of family and communal life. Fearing a similar fate to that of Rabbi Meir, Rabbenu Asher in 1303, left his home, his fortune and his position of high Rabbinic authority.

he witnessed a Jewish community which was "highly cultured, polished and sagacious", yet only a few scattered individuals "had their hearts firmly planted in the Torah." He remarked to those few pious, learned Jews: "'Why don't you take courage and step into the breach to prevent Truth from being cast to the ground?', and they said to me that they would not be able to accomplish anything without the notables of the land."

Asher proceeded to Montellier and was received with great honor. There too he reflected:

It is a great city in Israel, from which Torah emanates to all who seek it; but 'her princes are like harts' (Lamentations 1:6); they hide their faces and fail to remove the stumbling blocks. Everyman, therefore, does as he pleases with none to tell him, 'What is it that you are doing?' Such license is the fault of the men in authority, and the Lord will call the elders and princes of his people to account, for it is clear that they have the power to prevent this.

Sometime later Habbenu Asher reached Barcelona. His appraisal of the Jewish world he found is expressed in a letter of encouragement written to Abba Mari Astruc:

My heart tells me that words of admonition will not correct them, for they (the Jews of the area) are deeply rooted in sin and heresy, and it is difficult for them to rid themselves of it. Nor is it a problem involving only one or two individuals, for the root bearing gall and wormwood has spread to every city. Even those who revere God's word, nevertheless shield their relatives. Those who now carry on their activity secretly will soon dare come out in the open and will brazenly declare. "We have the upper hand, who dares to come and lord it over the disciples of Aristotle in their own homes?" Israel will split into sects even as the kingdom of the house of David did in ancient times. . Let a date be fixed for a gathering of all the leaders of the people in one of the large cities, and Habbi Solomon (ben Abraham Adret) will also delegate to it some of the notables of this land; and with the help of his pleasing words and mellow council a godly plan maybe devised for turning the hearts of all Israel as one to the Law of Mcses without neglecting, at certain times, the other sciences. 3

The above recommendation regards the entire contemporary conflict concerning the study of philosophy, not as a local problem, but, rather, as one which transcends regional and political boundaries. The tolerant approach to secular learning is not at all characteristic of Rabbenu Asher. He spent the rest of his life (till 1328 (9?)) fighting what he considered the destructive nature of philosophy, especially as brilliantly espoused by Maimonides approximately one hundred years earlier.

Habbenu Asher, by now the Habbi of Toledo, at the invitation of the Jewish pietists of Castile, supported a ban proposed by Bolomon Adret that no Jew should study philosophy who was under the age of 25. Speaking on the study of philosophy, Habbenu Asher brasged: "Although I know nothing of their secular wisdom, blessed be the Mericiful God who spared me

from it; examples and evidences come along for the purpose 4
of diverting man from the fear of God and his Torah." In general, Habbenu Asher was a tough-minded individualist, zealously defending his own "tradition" of Jewish law and its incumbent translation into Jewish communal practice. He criticized those who used positions of influence at court for their own advantage. He opposed customs which were influenced by the Christian environment. In particular he fought against granting equal rights of inheritance to husband and wife (known as community property in modern law), and the practice of primogeniture as practiced among the nobility. He disapproved of chaining and imprisoning debtors, as well as compelling a husband to grant his wife a divorce upon the declaration of her unwillingness to live with him.

Habbenu Asher was soon recognized not only formally, but in fact, as the leading religious authority of the entire country. The judges and aljamas brought their difficult cases to him. Queen Maria de Molina commanded him to decide matters too difficult for the authorities. The entry of this man, whose whole life was dedicated to learning and piety, into the oligarchy of court grandees who dominated the Jewish community, seemed to have been a novel phenomenon in Castile. In flagrant cases submitted to him, Rabbenu Asher's responsa were couched not in the style of a quiet pietist and retiring student, but rather resembled the decisions and commands given

by the supreme political and judicial authority of the country.

During the extent of his lifetime, Habbenu Asher proved to be a prolific scholar. He wrote a commentary on Zera'im, the first order of the Mishnah, with the exception of Berakot, as well as of Toharot (sixth order), Nedarim (third order) and Tamid. He composed glosses like those of the Tosafot on several Talmudic treatises. He is best known for his abstract of Talmudic law, Fiskei ha-Hosh (also called Hilkhot ha-Rosh and Sefer ha-Ashrei), modeled on Alfasi's Sefer ha-Halakhot. Here, he omitted the haggadic portions of the Talmud. as well as all the laws not practiced outside of Falestine. In his Fiskei ha-Rosh, Habbenu Asher argued for the rule of hilkheta ke-vatra'e (i.e., that the law is according to later halakhic scholars). He suggested "all matters not elucidated in the Talmud, as compiled by Rav Ashi and Ravina, may be controverted and reconstructed even when the statements of the geonim are dissented from . . . The statements of later scholars carry primary authority because they knew the reasoning of earlier scholars, as well as their own, and took it into consideration in making their decisions." The Piskei ha-Hosh quickly superseded Alfasi's work and became so popular that it is printed in virtually every edition of the Talmud, under the title of Habbenu Asher, and was one of the three opinions weighed by Josheph Caro, along with that of Alfasi and Maimonides, in the construction of the Shulhan Arukh.

In addition to the works ascribed above, Habbenu Asher

also penned more than 1,000 responsa arranged in 108 chapters. subdivided into sections. Cur earlier discussion of the judicial autonomy of the Spanish Jewish community explains why the vast majority of the responsa of Rabbenu Asher are concerned with mishpat ivri (civil law). In fact, 17% deal with matters of family law and almost 63% with civil, criminal and administrative law. The remaining one-fifth deal with questions involving the Orah Haim and Yoreah Deah (blessings, festivals, prohibited foods, middah, miqvaot and the like). precise, the problems which the circumstances of the Spanish Exile posed are deeply reflected in the responsa of Rabbenu Asher. Communal life, Jewish trade and economy, public administrative organization within the framework of the community and its governmental and electoral arrangements, the relations of the Jewish diaspora with the alien environment and the dominant government authority - all these, from time to time, gave rise to problems. For some of these problems no express solution was to be found in existing Jewish law. For others, a new or different solution had to be found in order to fit the social milieu. The specialty, the difficulty and novelty of these problems, coupled with the inherent conflict of interests between the parties to the proceedings, led, in the main, to the submission of such problems to Rabbenu Asher, the central halakhic authority of his time, for his opinions and a final decision.

For the purposes of examining communal structure and the

formation of a rabbinic view of Jewish communal planning. I have chosen to present thirty of the responsa of Habbenu Asher. The reader will find near the end of this thesis both the Hebrew and this author's English translations of the said thirty Responsa. There, in the documentation section, the responsa are organized as they appear in the printed collected editions of the responsa. However, in the remainder of this chapter. I would like to acquaint the reader with the responsa by presenting them thematically. In order to facilitate our examination of the particularly relevant responsa in the following chapter, I would like here to present a few sentence synopsis of each responsum indicating, without comment at this point, which passages, if any, are quoted from the Tanach or the Talmud in the presentation of the question or the answer. In every case I will refer the reader, using the pagination of this thesis, to complete English text.

METHOD OF GENERAL DECISION MAKING

Asher accepts the talmudic rule that it is better to let people sin in ignorance rather than to tell them of their sin, when one is certain they will not mend thier ways, and consequently force them to sin purposefully.

Quote used:

Betsa 30a:
The addition to the fast of Yom Rippur (for more than 24 hours) is from the Scriptures yet women eat and drink until dark (on erev Yom Kippur so that their fast is really no more than 24 hours long) and we do not object to this (their actions). However if there is some doubt (as to their response to the warning of their obvious transgressions) he should warn them in order to save his soul.

Documentation page: 85

2 Congregational decisions are decided upon majority rule.

Quote used:

Exodus 23:2

. . . follow a multitude (majority)

Documentation page: 86

Asher protests against the tyranny of the majority of a congregation and demands that congregational ordinances concerning financial matters be decided by the majority of the monied people, and not the majority of the entire congregation, many of whom are poor and do not give more than a small percentage of the money.

Quote used:

Baba Kama 116b:

In the case of a caravan which was attacked and plundered by a gang in the desert, the calculation of individual loss or responsibility is based in accordance to individual financial participation in the goods of the caravan.

Documentation page: 101

CONGREGATIONAL OFDINANCES AND BANS

A congregation may institute an ordinance in which no one is to be excluded.

Documentation page: 97

The right of a congregation to bend or be more lenient in a particular ban which was set to begin on a particular date, but which began one month later, and still have the ban be lawful.

Documentation page: 99

Asher allows a congregation to remove a ban, set for a specified period, to be annulled earlier than the original ending date, because the congregation, which set the ban, is satisfied that the individual concerned has mended his behavior.

Documentation page: 102

Asher talks about the seriousness of a scribal error in the writing of an exemption for an individual from a congregational ban, and what the various possibilities are for correcting this error.

Documentation page: 87

Asher discusses the intricacies of a communal ban in which an individual who has vowed with the entire community concerning a particular issue, and who refuses to annull his part of the ban when the rest of the community annulls theirs. Asher replied that the ban is still valid for the individual who refused to annull it.

Quote used:

Nedarim 25b:

. . had I known that my father was among you, I would not have vowed in which case they also annulled the vow pertaining to others since if a part of a vow is annulled it is completely annulled.

Documentation page: 103

WITNESSES

Asher states that it is not necessary for witnesses to be brought into a town to testify concerning the transgressions of an ordinance by a member of the town. Since most congregations declare qualified all the (Jewish) residents of a town to testify against those who have transgressed their ordinances.

Documentation page: 95

10

One must not force witnesses to be brought forward to swear against an individual since, in the searching for these witnesses, there is in fact a maligning of the name of the individual against whom witnesses are being sought.

Quote used:

Fesachim 113:

Tobias sinned and Zigod was punished.

Documentation page: 104

METHODS OF PERSUASION USED FOR CONGREGATIONAL CONTROL

11

Asher suggests various methods of persuasion open to the community for those who do not follow the injunctions of the congregation.

Quote used:

Moed Katan 16a:
How do we know that we scold, curse, beat, pull hair, and make him swear; as it is written: 'And I contended with them, and cursed them, and smote certain of them, and plucked off their hair and made them swear by God . . .'
(Nehemiah 13:25) And from where do we know that we may bind him, ban him, imprison him and persecute him; as it is written: ". . . whether it be unto death or to banishment, or to confiscation of goods, or to imprisonment."
(Ezra 7:26)

Documentation page: 96

12

Asher discusses the proper punishment for an individual who has publically and verbally insulted the reader of the congregation.

Documentation page: 109

13

Asher reluctantly agrees, in principle, to have a grave sinner, such as an informer or a blasphemer, be executed through the authority of the Jewish court in order to save the many more lives which would be lost if the Jews were brought before the Gentile courts in capital cases. However, in this case before Asher he suggests that. instead of execution, a part of the blasphemer's tongue be cut off.

Quotes used:

1 Samuel 3:11:

. . at which both the ears of everyone that heareth it shall tingle.

Isaiah 8:21:

(paraphrase) Blessed be He (God) who frees the captives! And in spite of this (statement) he blasphemed and swore and cursed his King and his God and turned his face toward heaven.

Jeremiah 3:25: let us lie down in our shame, and let our confusion cover us . . .

Sanhedrin 56a:

as our rabbis used to say the euphemism, "blessing of the Name (of God)" (and mean "cursed be the Name (of God)")

Documentation page: 121

14

Asher takes a very hard line on informers to the Centile authorities. Here he even allows presumptive status guilt and a single witness to be used.

Documentation page: 112

15

Asher very firmly precludes the use of Gentile courts for the adjudication of Jewish communal matters, and suggests the harsh treatment of those who do not follow this decree.

Quote used:

Exodus 23:1:

Thou shalt not utter a false report.

Documentation page: 113

TAXES AND TAXATION

16

A discussion of communal versus individual gild governmental demands for taxes (bribes).

Documentation page: 89

17

Asher explains the proper distribution of taxes and precludes those who have exemptions, or who have come to the community after the beginning of the tax period, to pay more than their just share.

Documentation page: 90

18

This concerns the diverting of congregational money from the use of the study of <u>Torah</u> to the paying of the poor's share of the state tax. This is done in order to save lives and is absolutely permitted.

Documentation page: 84

19

Asher and collegue affirm that Talmide Hachamim should be exempt from all forms of taxation.

Quotes used:

Pirket Avot:

with worldly occupations. All study which is not blended with a worldly occupation is nullified in the end and the result (of such study) is sin!

Baba Batra 1:8a:

Rabbi Nahman the son of Rabbi Hisdah placed a tax on the rabbis and Rab Nahman the son of Hab Yizchak said to him: you transgressed (by your action of placing a tax on the rabbis) the Torah, prophets and the writings (i.e., the entire Tanach).

c.f., Jeremiah 3:14:

(one is not capable of finding) even one learned man in each town or two within a particular family.

Froverbs 3:8:
(the Torah) it is a tree of life to those who hold fast
to it . . .

Documentation page: 106

VARIOUS INDIVIDUAL MEMBERS OF THE CONGREGATION

20
Asher affirms the removal of communal obligation from those who have disenfranchised themselves from the Jewish community.

Quote used:

Semachot 2:
He who separates himself from the ways of the community;
the Jewish people must not busy themselves with him (with
his burial), nor should they mourn for him (before the
burial), or mourn over him (after the burial).

Documentation page: 115

21
The right of a Jewish community to sanction a particular individual to slaughter kosher meat and its right to protect this monopoly with congregational bans, et cetera.

Documentation page: 98

22
Asher discusses the method and binding nature of the way in which a community contracted for the services of a teacher.

Documentation page: 93

23
Asher declares that an individual may not change his father's name, irrespective of the fact that the father had converted to Islam.

Quote used:

Rosk ha-Shanah 16b: Three things nullify the evil decree (i.e., repentance, prayer and charity) et cetera.

Documentation page: 116

THE CONGREGATION AND THE SYNAGOGUE

24

A congregation, as long as the board of trustees agree, may do whatever it likes with a building, irrespective of its sanctity.

Quotes used:

Megillah 26b:

It is prohibited to (convert) a house of study into a synagogue.

Megillah 26a:

Raba said, we have learned (that we must not sell the building and lessen the sanctity by buying something inferior).

Documentation page: 75

25

Asher says that given an insufficiency of funds the congregation should hire a cantor rather than a rabbi, assuming the rabbi they could hire with their limited funds would not be very good.

Documentation page: 83

26

A dual discussion of the low esteem that the people of Spain have for the position of cantor and, also, the impropriety of using a young, pre-pubescent, 13 year-old boy as a regular cantor.

Quotes used:

Isaiah 57:19:

Feace, peace, to him that is far off and to him that is near. . .

Jeremiah 12:8:

She hath uttered her voice against Me; Therefore have I hated her.

Documentation page: 74

27
Asher forbids the use of a decorative Moslem prayer mat to be placed in the synagogue (hung on the wall) for decoration.

Documentation page: 76

28
A discussion of the legal ownership of seats, which are purchased and owned by individuals, in the synagogue.

Documentation page: 78

29
A discussion of the legal and financial rights of owners of pews and seats in the synagogue. And concerning the right of a single individual to alter the architectural design of the pew.

Documentation page: 81

30
Asher suggests that the use of candles adds joy and gladness to the Shabbat and the holidays, and that the candles may be kept burning all night and even into the next day which may no longer be a holiday.

Quotes used:

Isaiah 24:15: Therefore glorify ye the Lord in the regions of light

Targum Isaiah 24:15: Wherefore, when light cometh to the righteous, they shall glorify before the Lord; in the coast lands of the sea shall they be giving thanks and blessing the Name of the Lord, the God of Israel.

Esther 8:19: The Jews had light and gladness, and joy and honor.

Fsalms 97:11: Light is sown for the righteous, and gladness for the upright in heart. Jeremiah 25:10:
... voice of mirth and the voice of gladness...
the sound of the millstones and the light of the lamp.

Documentation page: 82

FOOTNOTES

- 1. Minhath kenaoth, Pressburg 1838, letter, 52.
- 2. Ibid.
 - 3. Ibid. letter 51.
- 4. Asher Responsa, Kelal 55, no. 9.
 - 5. Piskei ha-Rosh, Sanhedrin 4:6; idem., 55:9.
- 6. Elon, op. cit. p. XIII.

CHAPTER 4

In the previous chapters we have examined the social, political, religious and communal structures of the late Medieval Spanish Jewish community. However the primary interest of this thesis is to establish a reliable set of communal organization and planning strategies, in concert with the rabbinic tradition, as reflected through the responsa of Rabbenu Asher. We have already reflected upon the general decision making concerns of Rabbenu Asher, and have presented an overview of the thirty responsa selected and translated by this author. The basic thrust of this thesis now demands that we carefully examine several of these responsa, in order to establish the primary organizing principles of the community planning theory of Rabbenu Asher.

Before we actually begin our discussion of the individual responsum, I would like to explain briefly a few of the peculiarities operative within the responsa itself. Of primary importance is the use, or rather misuse, of Biblical and Talmudic quotations and themes. The rabbis of every age, and Rabbenu Asher is certainly no exception, had a very fluid relationship to the concept of history. They showed no discomfort in completely ignoring historical, logical, topical continuity, or consistency, within, and between, the passages open to their scrutiny. It is a very difficult process, if

indeed it is even possible, to establish exactly what a particular passage means in its original context. However, this data, even if it were gathered, would be of very little use in the understanding of the same passages as they are used in the responsa. In this chapter those passages used by Habbenu Asher will be interpreted as they appear, with this author attempting to explain them in the way in which, I think, they were intended to be understood. In closing these introductory remarks. I would like to call the readers attention to the fact that a variety of different responsa forms are illustrated in the responsa of Habbenu Asher. Sometimes the responsa clearly report the question as originally stated, and then a full answer is recorded. On other occasions, the question is paraphrased within the body of the responsa itself. Some of the responsa are signed, and exhibit flowery greetings and salutations; while others are practically devoid of these niceties. There also seems to be a great varience in the length of the respective responsa. What these various irregularities signify is not clear to this author and I will leave this question for future scholars.

page 40

responsum 9

documentation page:115

And concerning that which you asked: if it is necessary to mourn for an apostate or an atheist (denies the Jewish God but may be an idol worshipper).

Thus it is taught in tractate Semachot (Chapter 2)
"He who separates himself from the ways of the community; the
Jewish people must not busy themselves with him (with his
burial), nor should they mourn for him (before the burial),

or mourn over him (after the burial)."

This responsum clearly indicates that individual Jews must actively engage themselves in the existing institutions and mores of the Jewish community, in order to avail themselves of the great variety of nurturing care and services afforded to constituent members. There is no more important issue available to a Jew than the proper care and respect given to the dead. For this reason, the denial of these dignities may in fact be the single strongest inducement by the Jewish community to keep its constituent members within the normative ranks of the society.

Earlier in this thesis we acknowledged that the Jewish community is really an advanced form of religious democracy. Fredating the Social Contract theorists, Hobbes and Locke, by five centuries, Habbenu Asher, like them, understood that an individual had to give up certain individual rights in order to accept the greater protection and support of a communal structure. In the case of our responsum, the "ticket of admission" into the communal system was an acceptance of the monotheistic nature of Judaism. Those who either refused, or failed, to adhere to this philosophy lost their right to be part of the society.

In the Appendix we shall discuss the impact of this type of social contract theory, as well as the other issues to be discussed in this chapter, on the Jewish communal world as it

appears in our own age, and I will suggest some possible strategies for future communal planning.

page 18 responsum 3 documentation page: 85

Concerning your question if a (knowledgeable) man knows that his words and decisions are not heeded by the people, whether he is obligated to urge them (to observe the law) or (apply to them the rule:) leave them alone in order that they err (transgress the law) inadvertently and not willfully (not be in the category of intentional sinners). If it is clear to him that they will not accept his decision he should not warn them, for as we say (Betsa 30a) "The addition to the fast of Yom Kippur (for more than 24 hours) is from the Scriptures yet women eat and drink until dark (on erev Yom Kippur so that their fast is really no more than 24 hours long) and we do not object to this (their actions). However, if there is some doubt (as to their response to the warning of their obvious transgressions) he should warn them in order to save his soul." (If there is doubt to their reaction and he does not tell them of their transgressions he would become culpable for their sins and the state of their souls.)

This responsum very interestingly refines the responsibility of those who are the institutional leaders of the religious
democracy as described in the previous responsum. There we
saw a very clear example of individual exclusion from the
privileges of the society by one who exhibited overt antisocial behavior. Here we find a carefully articulated socialpsychological-religious interpretation of the gravity of condemning the general population for particular activities, which
are not particularly serious, yet clearly against the religious
code (constitution) of the society.

The precise question is whether a knowledgeable individual, presumably in some position of communal authority, may inform the community of a transgression from religious-social propriety,

when he is confident that they will not abide by his statements.

Betsa 30a as used by Rabbenu Asher clearly "proves" that it
is better to have people transgress unintentionally, through
a lack of understanding of the particularities of the socialreligious code, rather than to force them to chose to willfully
disregard the law. It is important to add here that the above
statement is true only if the knowledgeable individual is
absolutely positive that the people will disregard his council.
In the presence of any reasonable doubt as to the acceptance
of his teachings the situation is completely altered. "If
there is doubt to their reaction and he does not tell them of
their transgressions he would become culpable for their sins
and the state of their souls."

In short, we have now added a moral dimension to our religious democracy. At all times the leaders of this institution must be aware of both the letter and the intent of the law. The communal organization is not well served by leaders who force the constituent members to willfully disregard communal injunctions. This type of behavior can only push the masses into social-political revolution, and, ultimately, will spell the end of the institution ascribing to this type of guilt induced behavior.

page 16 responsum 7 documentation page: 86

If the congregation agrees on a matter an individual (member may not object, on this matter the <u>Torah</u> states:
". . . follow a multitude (majority)" (<u>Exodus</u> 23:2) and if

it were not done (lit., "if you do not say thusly) thusly there would never be a valid congregational ordinance for when would a congregation agree unanimously?

This responsum affirms the religious-democratic principle of binding majority rule. The idealist might wish for unanimity in all decisions, but the practical individual realizes that this is an unrealistic desire. The old Yiddish adage that when two Jews argue, three positions are being expressed, serves well in bolstering the importance of binding majority rule. Yet, is this simple state of problem solving really sufficent for a religious-democratic society as complex as that described in our responsa? The following responsum answers the question with a clear, "No!". And introduces us to that which Housseau, 500 years later, referred to as the tyranny of the majority.

page 22 responsum 3 documentation page: 101

In addition instruct us concerning a congregation which placed a ban. Is its validity dependent on the majority or can the minority protest (and reject the ban (or ordinance) for themselves). And whether one should follow the majority even if it is a financial matter and the rich are in the minority?

ANSWER: When a congregation places a ban, if it is concerning financial matters, (the decision) follows after the majority of the monied people as it is in (the case of the caravan (Baba Kama 116b) which was attacked and plundered by a gang in the desert, that the calculation (of individual loss or responsibility) is based in accordance (to individual) financial (participation in the goods of the caravan). And thus likewise here with the "ban" (ordinance) which is concerning a financial matter the majority of the monied people must be decisive and it is not possible for the majority of the people (of the Jewish community) who give a minority of the tax money to decree a ban (to tyrannize) the rich according to their (the poor's) will.

Here we see that Rabbenu Asher was interested in scrupulously protecting the rights of the minority of individuals who provided the majority of the capital used by the congregation.

Throughout the responsa dealing with communal life, we find a central theme: money. Then, as now, it was difficult to keep the institution financially solvent, and Rabbenu Asher thought it morally improper for those who did not give the bulk of the money to dictate its use. The sagacious Asher knew that oversimplification was the bugaboo of small minds and, therefore, mandated that the communities be very careful in their institution of majority rule. In this case the majority of the congregation who were poor were not allowed to tyrannize the minority who were rich. After all, justice with moral decency is the ascribed goal for any religious democracy.

Also of importance in our examination of the communal planning imperatives, as prescribed in Rabbenu Asher's responsa, is the determination of the real needs of the community. The following responsum should be of particular interest to the Central Conference of American Rabbis!

page 18 responsum 1 documentation page: 83

Concerning your question of a congregation that has sufficient funds to hire either a rabbi or a cantor (but not both), which one is of primary importance? (Answer) If the rabbi is outstanding, great (in his knowledge) of Torah, an expert in ritual and civil law there is no doubt that the study (and teaching) of Jewish Law (and traditions) is of primary importance. However otherwise (if they cannot

afford hiring such a rabbi) a cantor is more preferable in order to fulfill the obligation of services of the majority (congregation).

Here we see that the decision is based on the needs of the majority of the community. This responsum instructs us of the clear understanding which Rabbenu Asher had of the communities for which he wrote responsa. The community in question is obviously a poor one. It is apparent that both cantors and rabbis were paid for their services in the 14th century, and that a competent rabbi commanded a large salary. A rabbi of low competence would afford the community little benefit, while, apparently, all cantors could fulfill the obligations of leading religious services, and this religious obligation seemed to be the greater need for the majority of the community. This is a striking example of our religious-democracy in action, with the prime directive, the good of the majority, clearly operative.

The final responsum examined in this chapter (although I strongly suggest that the reader examine all the responsa presented in the documentation section) deals not with the concept of religious-democracy and its implications, but, rather, with the insidious, seemingly harmless first stages of assimilation. As mentioned in earlier chapters, the Medieval Jewish community of Spain was a melting-pot for Islamic, Christian and Jewish cultures. Assimilation, and even conversion to another faith, was constantly a problem. To

protect against this process Rabbenu Asher very clearly states his position on what, on the surface, seems a very simple, harmless incident, of hanging a decorative Moslem prayer mat on the wall of the synagogue.

page 16

responsum 2 documentation page: 76

What you asked on the matter of a small mat which is called in Arabic a sagadah which the Moslems customarily pray upon (which is decorated) with the figure of a black weight whether or not it is permissable to hang this (mat) in the synagogue on both sides of the sanctuary and to pray opposite it. And even though God forbid, that any Jew would pray intentionally to a prohibited object. Concerning this matter I inquired and investigated it and it has become clear to me that the practice was to prohibit it here in Toledo; to place a mat like that in a house of assembly to sit upon it, how much the more so to hang it on the side of the sanctuary (where the Torah is). This is because they (the Jews who object to it) say that the same black image upon it is the shape of the place which they (the Moslems) visit to celebrate there in their land (i.e., the Kaaba the big black cube found in Mecca). And also there are those who will say that this is the image of Markolius (Mercuius) (a Roman god) and it was customary for them (the Romans) to pray upon it and to prostrate (go down on their knees) upon it in their prayer sessions. And furthermore they said to me that the mat is called a sagadah because they prostrate themselves upon it. And this being so. it appears to me (it is my considered opinion) that it is prohibited to hang it in the synagogue at all, how much the more so on the side of the sanctuary (where the Torah is kept); and it is necessary to remove it from the synagogue in order that there should not remain any reminder in the synagogue. Why should we place such an item as this in our synagogue that is ready and prepared (to use them) for their (the Moslems) prayer? And it is not proper for any Jew to object to this in order to place a mat like the one mentioned in the synarogue. All who transgress this (decision) turn away from the straight path and go towards the evil path, and it is proper to chastise him. What appears to be right in my eyes I have commanded to be written and I have signed it.

Asher son of the Rabbi Yehiel, may his memory be for a blessing.

Here the sagadah hanging on the wall in the synagogue is seen as a dangerous precedent. If this were allowed, why not also display a mandelah or a symbol of yin-yang? After all, they are decorative and who could deny their beauty, or that of an ornate crucifix? In this light, the problem and response quickly becomes clear. The religious-democracy reflected in Habbenu Asher's responsa has its base in the responsibility of the adherent members of the community to be Jewish. The precepts of this Judaism preclude the quiet acceptance of assimilation. Habbenu Asher, through his responsa, must become the defender of the faith. For, in retrospect, one gets the impression that it is not so much the contents of the law applied, as the authority administrating, which gave the parties involved the feeling that they were judged according to "the Law of the Torah." And "the Law of the Torah", as reflected through Rabbenu Asher, clearly excludes the use of a sagadah, even for decoration, within the synagogue. That there could have been any other decision would have relegated the religious-democracy, as carefully developed over the centuries, to a capricious system of randomly applied dogma. Rather, through the careful scholarship and piety of Rabbenu Asher, it remained a high-minded moral imperative to elevate the communal consciousness and the individual souls of the constituency blessed to share in this great religious-democratic experience.

One major question remains in the mind of this author.

How can we use, if, in fact, we choose to, the community planning consciousness as expressed in the responsa of Rabbenu Asher? The Appendix is dedicated to this problem.

APPENDIX

AFPENDIX

The complex urban religious-democracy, as reflected in the responsa of Rabbenu Asher, offers the modern reader a rich assortment of community planning strategies. We find that a morally aware, scholarly oriented society can assure the maximization of human potential, and fulfill the individual personal needs for spiritual, intellectual and emotional growth. It is not a static system, dependent upon impotent dogma enforced by gangs of thugs. But, rather, an imaginative, dynamic equilibrium predicated on the genius of Jewish thought, constantly being realigned to the majority needs and realities of a particular discrete moment in history. The creation of such an enlightened religious-democracy can be well understood in view of the existence of the Jewish judicial autonomy, operative in the days of Rabbenu Asher, and the practical application of Jewish law through the responsa.

One of the instructive features of Jewish history is that neither the loss of political independence, which was comparatively short lived, nor the loss of the physical bond with the national homeland, the land of Israel, involved the extinction of the judicial autonomy of the Jewish people. In the long course of their exile and dispersion over much of the world, the Jewish people carried their law and law courts with them. They scrupulously guarded these institutions, externally by obtaining charters of rights and privileges from the various

rulers, and, internally, by strict self-discipline.

achieved until the great movements of Europe and America, at the end of the 18th century, greatly shook Jewish society. Strangely, the commencement of the emancipation spelled the end of Jewish autonomy. The Jews did not seem able to handle the reality of equal rights. They seemed to embrace assimilationist movements, and clamor for a melding of Jewish group distinctiveness within an amorphous conglomeration of Protestant-Catholic-Jew sameness. They traded their "kingdom of priests" religious-democracy, based on binding majority rule, for a social democracy predicated on the stagnating principle of government aimed at the lowest common denominator.

The Jews abandoned the social structure which made them the bearers and spiritual architects of the world's great democracies. They begged for inclusion in corrupt societies with no price too great to accept. They rushed to ignore or excuse the decimation of their numbers by the heinous Nazis. Live and let live became the acquiescent creed of once scrupulous Jews who embraced the amoral world of big business and finance, completely forgetting the moral imperatives for which their forebears had martyred themselves. In short, the modern Jew had rapidly reached a point in history in which the Jew was no longer Jewish.

I sit at my desk, penning the last pages of my Habbinic Thesis, on the brink of becoming a Heform Habbi. I live in the United States of America, the great "democratic" home of
the largest population of Jews at this moment in time on the
planet Barth. My rabbinic training has afforded me the
opportunity to work with Reform Jewish communities from the
West Coast, through the Midwest, to the Bast Coast. Everywhere
I find communities of secularly successful congregants virtually
Jewishly illiterate. I am appalled to find that less than
one percent of the congregants I come in contact with are
capable of reading Hebrew well enough to lead a religious service,
the percentage is even smaller of those who can understand the
holy Tongue. The great works of our tradition, i.e., Tanach,
Talmud, Midrash, Codes and Responsa are unknown entities to
the laity. Morals and ethics are abandoned for quick expediency
and financial profit. Yet despite this horrendous reality,
I am not despondent about the future of Judaism.

I sense a resurgence of Jewish consciousness among some of my rabbinic peers. The Jewish intellectual community is beginning to come out of the closet and affirm for all to see, the viability of a Jewish life-style, the commitment of adherents to a religious-democratic Judaism based on the full richness of our heritage, and not the bankrupt amoral degeneracy of the public ethos. The tools for such a renaissance are available. We have a significant number of committed Jewish rabbis, rabbinic students and Jewish communal workers who are, individually, working to create anew the reality of Jewish communities and Jewish communal counsciousness. Jewish scholar-

ship has never been more prolific and we are blessed with a viable Jewish state, Israel, flourishing despite a maelstrom of social, political and economic adversity.

what we need to allow all of this to flower is a concerted group effort. We must abandon the ridiculous "numbers games" of most Jewish institutions, and free ourselves from the monolithic financial drain of our edifice-complex ridden Jewish institutional community. We must adopt a social contract oriented towards a religious-democratic communal system which aims at quality, rather than quantity, within the Jewish experience. Present Jewish communal experiences have converted once dynamic Jewish religious, educational and communal institutions, into country club oriented, religious, life-cycle service stations. We have bent over backwards to accommodate the ill-informed and non-motivated, at the expense of driving the intellectually active, spiritually motivated individuals from our midst.

We need a new Jewish manifesto, based on the genius of our history, and respondent to our highly complex industrialized, urban society. We have allowed Jews to become isolated, alienated, disenfranchised human beings, alone within the crowded metropolitan setting. Yet we have the tools to reinstill genuine human warmth and Jewish commitment. We must build multi-generational communities committed to human needs. We must cease to be afraid of religiosity and spiritual development of human beings. And, most assuredly, we must recreate

a positive setting for human beings to feel nurtured and fulfilled. Never before has the need been so urgent for the redemptive mission of Judiasm to again assume its proper role within the psyche of the Jew. The "yoke of the Heavens" must again harness the creative potential of this generation of Jews and of the generations to come. We must begin to hear the voice of the prophet in the marketplace, demanding that the Jew take his/her rightful place in the partnership with God, striving towards the perfection of the world.

If we fail to accept this challenge we are traitors to our tradition and our destiny. No one ever suggested that being a Jew was a simple or easy task. Let us forget our neurotic need to bring back to our pabulum imitation of Judaism all the unaffiliated Jews. Rather let us take those who are willing to accept the social contract oriented commitment of a religious-democracy, and build a better reality. History and our tradition demand that we try. With the help of God we will succeed.

It is possible to catch a glimpse of this more satisfyingly Jewish community as we reconstruct the present, using
the insights gleaned from our discussion of the responsa of
Habbenu Asher. Of primary importance would be the right and
privilege of the individual Jewish community to determine
and implement those programs and institutions they recognize
as being needed. They would certainly have to assure themselves
of the creation of, or access to, all the social services.
The needs of the poor, the widow(er), the orphan, the ill

and the dead would be of a high priority. Schools, libraries, houses of worship and assembly would have to be instituted, with the particular curricula and liturgy constantly evolving to meet the deepening needs of the constituent members.

The individual communities would need to democratically elect, and periodically review the effectiveness of, their leaders, teachers, scholars, rabbis and cantors. No individual could set themselves above the law of the Jewish community. Each public official would in fact be a servant of the people, with the various officials not willfully imposing their own values on the people, but, rather, interpreting the variety of consensus opinions gleaned from the tradition, and bring them into consort with the realities of the particular incident and period. Using such a system (obviously the above is a description of the responsa process itself) the particular Jewish community would be fulfilling its true obligation to Judaism. Of tantamount importance is that the individual Jew is offered the right and obligation of free choice. Because of the nature of the social contract foundation, this social structure demands that the individual confronts his/her moralethical needs and desires, and commits him/herself to a community which is based upon those particular moral dimensions. Once the choice is made, and the particular member is accepted by the community, he/she is committed to follow the majority rule decisions of that society. It would be well to keep in mind the various techniques of minimizing the tyranny of the

majority, as described in the previous chapter.

The particular beauty of this system is that a constituent member of the community can no longer remain estranged or alienated from the community. Either the community changes its viewpoint to include the individual variance, or the individual withdraws his/her membership from the social contract. In this way we build a true religious-democracy. The individual knows the value system to which they ascribe, prior to commitment. There is no anarchy or revolution here but. rather, an orderly process of evolved law and convention, based on Jewish principles and completely within the acceptable limits of the individual members. This community, by virtue of its direct connection to Jewish law, and its intimate relationship to the actual lives of the constituent members, must by necessity inculcate, at its very base, the doctrine of continued intellectual, emotional and spiritual growth. Judaism, as I understand Habbenu Asher's interpretation of it. can move in no other direction. It would seem necessary for these communities to be rather small in size, since the very nature of religious-democracy dictates that the individual members know one another and participate in the public and private celebrations together.

At the base of this entire thesis is the underlying principle of separating between the holy and the profane.

Our value judgements may fluctuate in time, but at any discrete instant we must be able to decide what is right and what is

wrong. Rabbenu Asher had to do this, ultimately committing himself to a position, after reviewing all that the tradition and his own life experience shared with him. We Jews must also allow ourselves to make the commitment necessary in being a Jew. After all, to paraphrase the <u>Tanach</u>, we Jews are a choosing people. Our new religious-democracy would demand that we make a choice as to our lives, our values and our aspirations. Rabbenu Asher shows us a way to a better communal life and a richer Jewish experience. Yet, happily, the ultimate choice is ours and ours alone.

DOCUMENTATION

מהצחה כלא טונה יצא י בואחריון בברטח (י'נו) עד כאן חשח כוהה אם ראה ונסחחא חיב חדרנון הוולים אתרים חיד מוכחן האחרני לא חביתה מכון וחילך חנות כריחה כלא כניה ולתריען בירובלתי (כרכות מחייבי חלא מדרכנן דיבית בחם מדרכנן כיא כדאמרים ככרכות כברים ש"כ פ"ר) מחייבות שינותה לריכי דכי חשינה לחודים כרש חופביה - וכבוצי מבים לפוף הכרכה אני מחשר לפיים ברפוף קודם פיפיים החון ברכחו מטין אני לפנוח חמן חיד כרכח החון - מש דכר בשם הח בחין לחר קרים כם כחון כי אין מחדים קדים אלא כשברה , ולריך להכין לחון מפטח אתן יכא בתיה רכא אביני כתו כן בקרוכה אחד כחון בקריבן תכרים הנו שד בתנים לקחם וחו שונין הלכוד קחם - וככליחים נהנו להפסיק נוכלה חום אש"ש בתיחור פנים כניה חתי נפקא חינה כחה פנחים כושל ושנה כשלימות והתענים וכלא הוא תחתיל כל שליחה שלת לעו אביע וכל אצ'ם בכבר אחד ליתו בחשלם - ובחשתי מאבא מארי ז'ל שכי' אומר כל כל כרכה וכרכה שחים שחש ככל מקום כרוך הוא וכרוך שמו · חם הוא שלכה משה רכיש כליו השלום כי שם יה אקרא הם עודל לאלחיש : ושד הפילו כפחוביר לודיק כפר ודם לריך לכרט שנחתר וכר לדיק לכרכה . מם בחבקי כל כשלם בתחרים יחשלה ויבחבת כשיתהי החון כרכו חלכן מתביך כו כחון וסיתן לדכר מודים שחתריך כו כחון כדי שיתחרו בקהל

מודים דרכון : ב ובברבות בחונה עברה חין לבטח מחשכע בטכש חכמים - ולח

בחשתי ולה כחיתי משלם כי הם ושכשע משוכך וקדי דל סקרום בדוך כוא ולא של השנה וכן ככל הנוכה בדך שלים וכן של , דער וכנכנו מעוכך וכדך שמדעו וכחכנה ספסיד י וחין לוחר וחכניע כל אייביט חלח וחבנישם במהויה בימינו. כי יש לי קונטרים משבה יכן ובחוב כו כל הכרטית של כל השוה וסטום כחה חינות ים ככל כרכה וכרכה וכעד מה נתקה. וכתוב כו חשנה ושברים תיבוח ים כו למותרים חשום דמותר כופר בתורה שבנהב ובתורה שנשל פה שהן שחים וכנשרים ושניבה אותיות בכתורה - וכבהסיר כל תייכיט הו יכוברו מפרים (ופניבה) [ותפיבה] תיטת -התניהים כל אויכיש שש משם מפין חדימה סמוך לחמימה ואינם לריכים כי כל הכרכה חיירי כחייבים י וכרחה שיש למור וככח דוד כתוכה חכין כי סגטן הכרכה שלה (נוכח) חובית ומשלם נחתי לכי לקיים משכם בשכש הכתים כלי השור וייתור - נרפתים חינם חומרים וחור חדש על ציון החיר כי חוץ זה לה משין מהימה ולה משין פדיחה - וחבי חומר שכוח משין התימה ובדיהה כי יולר חור היינו חור שכרת הקרום כרוך הות כששת ישי ברחשים ולה היה השלם כדהי להשתחם כו נכוו לודיקים לשחיד לכום . ושל תוכו חוד נחמד והלם נוים לתורך וכייש תור חדם של ששח ימי ברחשית שעיוד הקב'ה לחדשו לנו חתן במהדה בימינו יבנה • ותהה

ותורהך כלום כנפם פחרך אינור כן היר יחיאל ויל : כא רובן כפרק סקדם חז כחולה שמד (כה.) כותה פרם על פחע

ומהרנם רבי יהודה חומר כל כלא ראה תארות חינויו לא יברום כל בתם ותבחם לד' יהודה דוכף בלם כחה מחורות מימיו הם כחה תסחחת יכול לפרום של שחשי וקבית מיסת דתחריון בפרק כתוכל (פ"ו-) גבי סומא וכן היה רבי יבודה שועדו מכל מנוח האחורות בחודה ללמא אפי' ראה השהמת שיצור תן פחטת וכיון שכות פעור חיש יכול להתית אבים - וכירוכלתי פריך לה על ההיא חשנה דחולה חתן חניכא בותא אינו טלה דברי כי יהודה ר' חאיד ליחד עולה ושניהם מקרא אחר דרשו פלא כתוח כ"ת הוחד לרטח הה כשוחה כ"י הוחד שדע לשומה וכה חניכן כ"י אותר כל כלה כחב מתורות תימיו לה יפרום של פתע הה כחם שכם - כי מני כפה קומי ר' יוםי מיהלפה שיפחיה דר' יהודה התן הוה היתר פרם וכא הוא אומר לרכוח י חחר ר' חצינא כרי' דר' כלל ביושב ככים אשל היא מתניחה כיובר כבית השל לה יברום של בחם - פי בכל יחיו נתנהל בחשרם ולא כאה מאורות מימיו פש"ם בהוא רואה . אכל ביותא אש"ם בראה מאורום לא יפרום כל כשם אליכא דר"י לפי שהוא פעור מן התנית וחיש יכל להוליה ההרים - ור"י ז"ל פירם דש"כ נחרה דידן פליג חירושלתי דחשתש בתנלה (כה) דפליני בפוחת חחם והפי הכי החחר ר' יחודה דוהת כלה כחם מתורות מימיו כת כחם ומסתחת פורם כל בחש דחתר" בחולה (כם) הגיא אחרו לו לר' יהודה והלא הרכה לבו בחרכנה ולא רא איזה בימיסם וד" יכודה הדם באוכנהא דליכא חליא מילחא והכא משים כנאה כוא והא ליה ליה הנחה ורכון חיה ליה הנחם כר' יוםי דחנית חזר ר' יוםי כל יתי כייתי חלטער כל מקרא זה והיית מחבש כלהרים כאבר יחשש העור כאשלה וכי מה לו לשר כין השלה לחור שד בכח מעשה לידי פעם חות הייתי מהלך בחישת לילה והשלה ורחיתי פתח וחבורה בידו התרחי לו בני הבוקה זו למה חבר לי כל ומן בחבוקה כידי כני חדם רוחין חותי ומללין חותי מן ספחמים והן הקולים והכרקנים י ועשם זה לא שייך לגא כפוחא חחש דכבתום רולה יפה ועלד בחשרה ולא ראה חתירות מיחיו לא פיד האי טעמת - ומש כן חורה בקבית לחבמה מההית דפוק התוכל - וחיק רי אפינ דפטר ד' יהודה כוחה מכל החשח מכל מדום מדרכנן מחייב בכל כחשת - ואש"ב דאשה מיפטרת מח"ע בהומן נרמת ולא מחייביק אפי" מדרכון משם בים טדיין מנות הרכה בהיא חייכת כהן הכל כוחה אי פסרת ליה חכל החשת ואפילו חדרכון א"כ הוה ליה כשין עוי באיש שהג כתורת ישראל כלל לכן חייכוכו ככל כתשוח מדרכון - ולפיכך חוש שלח רחב מימיו אפינו מדרכנן לא יפרום של שמש כיון דלים לים הנאה אכל

"ו כיפי הרח"ם לה נחשר שור חרם הקהל מריכה דמלכושה .

מי שחת (כא) וחדי רכון מפיק מדרכון בדחתרי כי שיני פשחם (קי"ו כ") פושת פשור מלומר הגדה דנתיב בשנור זה ופריך והת חמר רכת מת לחר לגדחה בכי דב בכח וכני רב יותף וחשני הקסבר רב שכח ורב יותף מנה כומן כזה דרכון ושתח מיחים מדרכון וחתי דרכון ומציק מדרכם ואט"נ דקטן ביצים לחטך חתייב תדרכנן איט פרס כל בחם באני חיוכא דקטן דהיט הלה להכט, כדי סוכחתי דלפי נחדה דידן אפילה לכי יהודם פקח והפחחה פורם על פחם והחפלל דקים וחפלה דרכון ואחי דרכון ותפיק דרכון י ותיכו אין אנו לריכין לכל וה דכלכם כרכון דסומא חייב ככל כחנית ונם כוא נכור מן כאור הלק אציע לא כאה מיערות מיפיו שרם כל שמע ומחשל וכלכד שלא יהרא כשרה בכל שה י והגראה כשיני

לכב בן ינ יטל לכחשל כחקרתי אכל שלים לנוד קבום אין למטחם שד שיחתלת הקני:

וכות בכחכת בותנו כאנו כמקומות לתנות כזויי התבפחת לפלית לכור וים כדכר כזכ כזוי מנים כאני אינה ראייה למיחפים שנישיאל אלא כבילר תיחניות בעלחת - וחלילה להיות חלאכת השם תוחשת אלא פשרה לרחש - נש חני נתרפתחי חיום טחי כנה כל חוני כחתן החחם . אכל לא נהרעחתי על שלך שאית הדכד כיחם התשפה ואינו כן נפים כמקום אם כוא מיוחם ורכב מה תושלת לפני כמקום כיחם כלו - ואם כוח מחשפהה נכרים ולדיק שלוש בלוש לקרוב מורע התיקים - אכל נתדעתתי כי חוני כלכן כולה כם לכולהם לפתום כל ערב ולפיני כוא רבע נוער אינן מושבין רק שיסים נעים ונניכות. וסקב'ם אומר כתום כלי בקלה של כן בוארה:

ומה שכחבת שתתנין חון ככנסה להתשלל כל כשנים קודם שנחתלו אש ובומכין של זה בים להם חון חוד פחתשלל בבנת וכיום הכניסה סשות הוא כי זה נקרא חון קטם כיון שתניהו להתפלל אף כל פי שים חש בכות נם כן חשתם ודוקה כעותי (סית כתקהיי) כלה חשי יכא להחשל חתר שהנים שדי ששחם: ן

כלל חמישי

דיני קרושת בית דכנסת ומקיטותיו ונרוהיו י

א יכלבודני ארוני על בית הסרים שהקהל רוצים לשנותי וכך הית הענין כתהלה היה הרב לוסד בבית הכנסת ונסלם תכהל והככיכו לעשות כית הסדרש וכנו שתי עליות לדגיד כאות ושניה לתלפירים וצתה רוצים הכהל להשכיר העליות לדירה ואוברים שיחוור הרב ללכור כבית הכנסת כסקום וברוו הקהל אנשים להשתדל בעניני הקהל והם התריפו") לעשות דבר זה - ועתה הורני אם יש לאל ידם לרכר הזה הא אברינן כבי רב לבי כניסהא אפור כל שכן לרבר הרשות - או דילכא בהבנסת מוכי העיר יכולין לעשות כה שירצו - ואם אין יכולין אם החרם חלה להצריך התרה - וכפחסת לי שבתהלה בנאותו בבעות ההקדש שהיו ביום:

תשובה כיה בטוכי העיר הסכיתו לשנתו הכסח כידם אפיל לוער ברבים כדמיחה במגלה כפרק בני העיר (דף כ'וי) אמר רכא לא שנו אלא שלא חברו שכפה עוכי בעיר נחשתר אנשי העיר אכל חכרו סבפה פוכי כשיר נחשתד לגשי השיר אשילי לחשתי ניה שכרא שפיר דמי - והצ'ב דכי רכון חזיר מכי כניסיא סיים לפנין זה באין למסוח מחדרם כיח הכנסח - אכל שלי האי לא חתיר שלא יוכלו כני העיר לשטחו י רצוד דמיליא דרכא קאי אכל מם ששחבר כמשום (שם דף כ'ו א') אפי דברים בהם החורים חביבב'נ ואטלים אחר רבא בבני פשיר יטלין לשמש : ן

ב כוך בשאח כשנין מחולה קשנה מנקיחה מנחדה כלשן שיכי שדרך לם מוחר להלוחה ככים הכוסח ללד הדיבל אחד מכאן ואחד מכאן ולהתכלל כנגדם . וחף על פי שתילה וחם לבום חדם לחד מיבראל לבחשלל כשם כומה לדכר חשור י דכר זה שולהי כשכורו ותרבחי שליו ונחכרר לי שמש איפור בכחן בטוליטלא להגיח מהלח כזו כבית הכנסח כדי לישב שלים כל בכן להלוחה כלה הכיכל לפי שליחרים שליחה עודם שינום הפשים כה כיא עורת החקם בהלכים לתנ לשם בארום - תם יש אחרים שם כה צורח תורקלים והרכם להחמל שליה לכרוש שלים בחמחם - ושוד אתרו לי חשני זם קורין למחללת סנאדם לפי בפונדין כלים - וכיון שם מרחב לי בחשור להנוחה בכיח המוכח כלל כל בכן בודי הסיכל ולרץ להציאה חביח הכנסח כדי שלא ישאר לה שם זכר בכיח הכנסח כי מה לש לכנית נבים ככנכה שלע דכר כה שהול חוכן משומן להשחם - ולק ראני לשים אדם חישראל לשרשר של זה כדי להניח מחללת רוו כנית המנסח וכל כשכר על זה הוא נועה מהק יברה להרך רעה וראי ליסרו · העראם כפיני טיחי לכחוב וחהתחי עלוו · אשר כן כ"ר יחיאל ו"לבו

3065

page 16

responsum 22

a boy of 13 years of age may lead the prayer service occasionally however he may not be appointed as a regular (permanent) cantor until "his beard is fully grown" (i.e., grown pubic hair).

And concerning to that which you wrote that the custom of these places (probably in Spain) is to appoint (i.e., employ) members of the lowest class as cantors there, is in this matter an (apparent) low regard (a despising) of a Mitzvah (of conducting the worship service) as if it were not proper for a Jew of high birth (social standing) (to be a cantor) but rather it (being a cantor) is merely like any other craft. Heaven forbid! (to consider) that (officiating as a cantor) the work on behalf of God is a craft, rather it is a crown for the head (a very meritorious occupation). Also I have become very angry since the day that I came here (to Spain) with the cantors of this land. However, I am not angry for your reason i.e., that you have made the matter (being a cantor) dependent upon family lineage, however it is not thus in the eyes of God. If he (the cantor) is of high birth but evil, what is the value before God of his (the cantor's) high birth? And if he (the cantor) is from a foreign family (obviously not making him of high birth in Spanish Jewish society) but is a righteous man "Peace, peace, to him that is far off and to him that is near ... " (Isaiah 57:19) (i.e., in the eye of God family status is of no importance but rather the individual merit of the human being). However I am really made angry because the cantors of this land are concerned with their own pleasure to listen to (their own) a pleasant voice. And even if he (the cantor) is completely evil (it makes no difference) for the people care only that he sing pleasantly. But the Holy One Blessed be He (i.e., God) says "... She hath uttered her voice against Me; Therefore have I hated her." (Jeremiah 12:8)

And what you have written that they appoint the cantor of the synagogue before the puberty to conduct the services on the weekdays because they have another cantor to lead services in the synagogue for Shabbat and Holidays (and believe this is right). This is an error (wrong) because this cantor (the young boy who leads services) is called a fixed (permanent) cantor since he was engaged to lead prayer even though there is another one (cantor) who is also hired (by the Congregation). But (the young man) is allowed to conduct the services only occasionally after two pubic hairs have appeared.

page 16

responsum 1

May my master instruct me concerning (the situation in which) a Congregation wants to change (the status) of a house of study (i.e., a Talmud Torah). And this is the matter: (i.e., here are the specifics). Formerly the Rabbi would study (teach) in the synagogue and the Congregation deliberated (changed their minds) and agreed to establish a house of study, and they built two (upper) floors, to lecture in one and the second to be for the students (for them to study and sleep in). And now the Congregation wants to rent the upper floors out as apartments. And they say that the Rabbi should return and study (teach) as before in the synagogue. And the Congregation chose (elected) individuals to (actuate) carry out the matters (the will) of the Congregation; and they prohibited under ban, to do this thing! And now inform me if they have the right (permission) to do this thing for do we not say (in Megillah 26b) "It is prohibited to (convert) a house of study into a synagogue", how much the less so (to convert a house of study) into a secular thing. Or perhaps with the consent of the (Jewish) leaders they can (i.e., have the right) to do whatever they wish. And if they are not allowed (to do this), if the Heram (a vow of prohibition enforced by excommunication) is in effect and needs to be removed by an annulment, (if they wish to do so). It seems to me that from the beginning they built it (constructed the two upper floors) from money they already had in their hands for a holy purpose.

ANSWER: Since the (Jewish town leaders agreed to change it (convert the house of study), the authority is in their hands even (to convert the house of study) into a secular thing, as it is found in Megillah in the chapter Bene Ha-ir (page 26a) "Raba said, we have learned (that we must not sell the building and lessen the sanctity by buying something inferior)." Only in the case that the seven good men of the town, (i.e., the board of trustees of the Jewish community) did not sell it in the presence (and with the consent) of the people of the city. But if the board sold it in the presence of the people of the city (i.e., Jewish congregation) it is proper even (so that it becomes) a tavern. And even though a school is more important than a synagogue this means that one does not make a synagogue from a school. But it is not that important that the people of the town can not change it (i.e., change its status at all). And furthermore, the statement of Raba refers to everything that is mentioned in the Mishnah (Megillah 26a), even to matters that are more important than the synagogue. With respect to everything Raba says that the inhabitants of the town can (if they wish) change it (the status of the house of study).

page 16

responsum 2

What you asked on the matter of a small mat which is called in Arabic a sagadah which the Moslems customarily pray upon (which is decorated) with the figure of a black weight whether or not it is permissable to hang this (mat) in the synagogue on both sides of the sanctuary and to pray opposite it. And even though God forbid, that any Jew would pray intentionally to a prohibited object. Concerning this matter inquired and investigated it and it has become clear to me that the practice was to prohibit it here in Toledo; to place a mat like that in a house of assembly to sit upon it, how much the more so to hang it on the side of the Sanctuary (where the Torah is). This is because they (the Jews who object to it) say that the same black image upon it is the shape of the place which they visit to celebrate there in their land (i.e., the Kaaba the big black cube found in Mecca). And also there are those who will say that this is the image of Markolius (Mercutius) (a Roman god) and it was customary for them (the Romans) to pray upon it and to prostrate (go down on their knees) upon it in their pray sessions. And furthermore they said to me that the mat is called a sagadah because they 177370 prostrate thamselves upon it. And this being so, it appears to me (it is my considered opinion) that it is prohibited to hang it in the synagogue at all, how much the more so on the side of the Sanctuary (where the Torah is kept); and it is necessary to remove it from the synagogue in order that there should not remain any reminder in the synagoque. Why should we place such an item as this in our synagogue that is ready and prepared (to use them) for their (the Moslems) prayer? And it is not proper for any Jew to object to this in order to place a mat like the one mentioned in the synagogue. All who transgress this (decision) turn away from the straight path and go towards the evil path, and it is proper to chastise him. What appears to be right in my eyes I have commanded to be written and I have signed it.

Asher son of the Rabbi Yehiel, may his memory be for a blessing.

i.

י שאלת ראובן ים לו כקם פוכב בכיח הכנסת כבוך למקום פוסבו של סטעון - זראובן רבובר רוצה לעשות כחיצה בין מקומו למקום שמעון וטבעון מעכב עליו שהוא אומר כי עתה הוא השון ובשיהוה שם כחיצה לא יהיה ראשון ונבצא שהוא מספירו -וראובן אומר שאינו יכול לעכבו לפי שבירו הוא להשביח מקומו ולעשות כשלו מחיצה כי לא נסתעבר לו לבך :

תשובה ירחה לפי דעדי בהדין עם רמים בנחלו בני פקוחות בהם בוחפין ים כדם כדתי לוה וכדתי לוהי וחנן (פ"ק דכ"ב דף ית.) כל באלו יחלק ובחו שליו חלקין ועוד דחפילו בוחשים הין כאן דרחוכן אין לי כח להשחתם בהלק בחשין ולא בחשון בחלק ראוכן אלא בכנים הש וכל חד וחד בדידיה קל בנה י לתנם דמיבן יבחיד כל כתחילה בחליץ כי אין לו כח לחבם חלק בחשון כיון דמן כדין אינו יכול לשם לילות י וחב בשובן בחום כחבון כה בקינה בסהי דינה (כ"ה מפתה) כי פבתים החופי בשכח ושעתים חברון חשוכח - לא חקומו בל אדם שכבדן אלא באדם בוא פכבד את מקמו - היו הלחדים כברטח (פינ באבלו דף מה) נדול חסב ברחם י וכב"כ (קבי) (בישיכה)[בחסיכה] כלך הדר וקוה סני תילי בחקוחות בדינם קטינים י חכל כל כיח הנוכח בחדם מורים לכניו חשו חדם נדול ביבכ כדלם והוליד בן פרין יפנה לח מקמו ויושיב נדול כמקומו לא יעבה כן לגלו כנהלשו ידכק ותקשו חל ינח ויביון ויבר ברחם חשב" בחינו חשלה מקמו - ושוד האיתי בכל הארטח בעברתי ביש להם מקומות קבועים כבית סכוכת בים הלוק מחינות כין מקום למקם - ושר חצילו לח יכים חובו למשק פקישות וגם כחשון נפסד כחלק המהישת כחם היה כח למכוך מקותו יפחתו דמיו מחווח באינו ראבון כאבר כים כתחלם - נראם לי בנפביל כפסר זה לא ימנש ראוכן זה שלחלוק שכל ההרהקוח השניוח כבכא כחרת (פרק לת יחפר) כיינו דוקת כיכת דדבר הנסוך חזיק לפכנו מק חשש עון כסופן ניהו לברה חבירו בהא חדקיקי להחיק כבינוא לבחר פר נם כות חותר כל מדת וחדת מבשיח לי לחדשתי (שם דף י"ו ב') הן לל כהרחקות דלא יהשר תי במחפיל שליו או מהחת כרית תי פסקת לחיותהי - אכל אדם הכונה כתוך שלו להשכיח נכסיו וחינו מויק לנוף ממון תכו אלא במפחיתו מדמיו כי כאי עונה לה הבייכו חכמים להרחיק כהדית דפרק לא יחשר (דף כ'א כ') טובה אדם חנות כלד הנותו כל חכירו תניתן כלד מרחן של מכירו ואינו יכול לחתוח בידו משני שיטל לוחר לו אזה עובה כחוך פלך ואני עובה כתוך כלי - ואצ'ם בהדבד ידוע פהחנות של הרחשק דמיו נפהחים שיותר הים נמכר ביוקר כשלא כים במנוי אלא הנים לחם לף פל פי כן לינו יכול לחחות כידו - וחש"ב דקחתר חגמי כיח ודכן ביושן כן נמלילל פלינ דחמר כף לבנט כופתו פיים חשם ביורד לאמנהו ופיסק מיותו אנל חשום דרמי חנוש נפודים לא פלינ - אחנם אם נדט דמדינות כללו כשתוכרים מקיחות בכית הכנסת בתוכרים חובב סרחש כיוקר וכבני בפתוח וכן כלם נפחחים לפי התחקם מחובב כדחב חם שחה ברלוק מחילה יפסיד חקום מושב ברחש הביכחו לה יובל רחובן לרלק כי אדשיא דסכי קנה מקומו כפינות מדלי מוכב כרחם בחם יוכל לפפום חקמו כהם לחה נפהח דמי מקומו וכלום אשר כן כ"ר יהיאר ז"ל:

ר שאלה קהל שעשו הסנסה כתרם "ן שלא יסכרו את מקוםם לשום אום חוב לשום אום שיע לו בנית הכנסת כשביל שום חוב שיתהייב הן משום כס הן משאר הוב אם וא ברצון בעל המקום ארר כן אירע שהעילו הישכעאלים עלילה על בית הכנסת ארר כן אירע שהעילו הישכעאלים עלילה על בית הכנסת ההחשרו הקהל עמהם בארבע מאות זהובים ובנו ברורים להשיל עליו הככון על בני העיר ותקנו כל כי שלא יפרע כפי מה שיבילו עליו מקברים בעירב לערער על רכיניה בכת הכרם הראשון י ואוביים שהחים האירונו על ידי חבם כסו שהיה צריך ושחי הרכנסות חתומות העירום לא הקל ווש שהיו אוברים שהא היו יכולין להעיד בני העיר זה על זה ועל ביוצא בו ביון שהם נונעין בעדותן ויש להם היכה על זה ועל ביוצא בו ביון שהם נונעין בעדותן ויש להם הרכנסות חתומות העיר זה על זה ועל ביוצא בו ביון שהם נונעין בעדותן ויש להם הרכנה ביונים ביונים

תשובה האה הניונ לך דין כזרת מים בייףל מדרין ככל יום כלא

כנדון זה אם כרסכמה החירו הינים החלשונה כתכלה החים והחבירם תכירה ואשלא הסבימו להחירה אין החבידה תבירה- חברב ששיע הוא ככל ישראל שאין תכיאין עדים מוזין לעיר להעיד על הקנחם והשכמתם אלא מקבלים עליהם עדי העיר להעיד על כל עניניהם וכברים אפילו לקדוביהם כיון בקבלים עליהם אושי בעיר - אשר כן הרב רבי יחיאל ז'ל:

ה שאלה ילחדט רביט בשין החקחת של כיח ככנסת שדנילים שם כשל החקם כתוכ כתוקות ואינו נוקפיד לישב לבניהם - והמכנו להיות שם כשל החקם כתוכ כתוקות. ואינו נוקפיד לישב שם חדיר אלא כאחד השם וביי לראבון חקום אחד שהיה שם אביו ישקב כמוכ כו זה כתה שנים יותר משי חוקה . ולאחר שניתח אביו נכאר המקום כחוקת ראיכן י ושדה כל ששר הקניים כשם אביו וראופן שושן שכוא של יששר אביו ורחא מצלי ששר שהוא החוק עו כחוכת יושה שחשן שושן שאן כתיכת שם ישקב ושה שהוא החוק עו כתוכת יושה שחשן שושן שאן כתיכת שם ישקב ראים לשני (לשם) חוקה. ושוד שאים קרויה חוקה בתקוחת של כהבל חשי שאינו ישל להציא ראים של מוקחו:

תשובה אם מנתנ ידוע כעיד שנחינת השם על החקים הוי חוקם ולמוך מחזים על החקים מחזיה בחינו מקביד לבכח שם מאל כחחד מנני שעיד ומקן מנחינו לכוך מנחינו לכוד בשו על מקום דחם לא כן כמה יודע שהוא מקידו להול הוי כחיבת בשוע להו כחיבת בשוע להו כונה כשור בחוע להו כונה כשור בחוע להו כונה כשור בחוץ להו כונה כשור בקולו מחקד משקב ואפילו אם כחיב כשנה בקולו משקב לישבר לשקב שחיר וקולו מחון ובשו שמחב על החקים מוקה ולכחוב בשוע להול מות שבר דהוא להוע בשר להחקים מוקה ולכחוב בשוע להולים הוי שקב להוע מות בשל בנים לפני מות שקב לא מחקים בחוץ מות להוע מות הוע מות להוע מות להוע מות להוע מות להוע מות להוע מות להוע מות הוע מות להוע מות להוע מות להוע מות להוע מות הוע מות הוע מות להוע מות הוע מות הוע מות להוע מות הוע מו

י דרול כיה לה נ' בנים אפרהם ילחק וישוקב והים להם מקום קור (פ'אפור) בכהביצ החומו לישקב בנה הקונן בשבר והניח הוא לשב בו

לכחרם אחיו כגדול כל ימי חייו - ולחברים שני בנים ראוכן ובמשון - וחתרי מוח הברחם יככ כו דחוכן כל ימיו - וחתרי שוח דחוכן יכב כם ילחק כנה בשני כל ימי חייו - וחתרי מוח ילחק יככ סם ישקב כעל התקום כל ימיו. וכשוחו לה מישב במשון כן חתיו כל ימיו וביחוד המקום לכניו חתרי מוחי - כולה לוחר לבני ישקב ויכב כם במשון יוחד תפני חתקה וכן חברסם חביו בדחשיבה - ושהם מכרו כני ישקב אם התקים ובמשון משבער פליו וליחר בהוא של שכבד המויק כו יוחד משלם כנים. הם כושן שחביו

תשובה הכחתי העשום ודקדקתי העדיום ובחיחי הבמרום י והנני

רומה שרתל קנחה החקום ונחניםו לפנה ישקב - ושחה בני ישקב וכחשון כן החי ישקב מהשומים של השרום זה הותר של הכסתי ווה מתר בל הכים וכתשון ששן מתחלה בליחו מתום בלו וככות החויק נו בחוקה בהות של זה כמה בנים י תוחה בשנה לא כיחה כשנה כיון בלא פיםן ביצחת חו ירפה - חלה חיתר שיפנ כה נשופי כלה שרשה כדחון כפיק חוקה הכתים (דף מה) כל חוקה בחין כמה עשה חינה חוקה וכר שר הבא מחשת ירוכה חינו לרוך פשות - אכל כשוה בנייה בשמן בירבה מלכיו פינה היא ביצ'ם כלינו פופן שלכיו קולי וחנים (בש) הכל חחמת יחבה אינו לרוך טבוה י חים אחרים בנחדא טבוה כוא דלא כשי כא רחים כעי וכי ככום שוכדה דדד כקפהה כשליהה הדבע בנין החת מחרי דביחה ה"ל מחי בשיח בהדיח ביחה. חחר ליהחשלנית ובינהה דוכנה חיקר. משם להתיה דרבי חיים מתר ליה מים לך כהדי דרר ביה ההום נבדם מבים מר יוחה מקחול לה בידן. הלחד כיום מחים דובי חיום מסיצרה דקתני הכח מחתח ירוכה חינו לרך פשוה פשנה הוח דלא כשי הח רחיה כפי וסיש פשחת בבחבית דתים בשביבו לני תומו בחברו דר כו לפני חוש או בבשה בחכר לו חה כיודש או כלוקה כחויק נו בלש בנים אינו צרך פשה לפרה מוקה הלא הגו פושנין לו כיון שהיה דר כו השהים כבעה בהריש לו הנו התוכר בבעה בתכרו ודמי קבינו דכום לים חוקה סיורם חו כלוקה חוקה כים עתה עשוה כאלו היה עושן ידעדי בקוחה . מתך - משל כנדון זה חין חני הוחה לבישון החיה בחורם להונים כנולים משקח יורבי יבינה בש פודם כבר בלכו נתניו לו כי הפרים השירים ביבני באינו רקים גם ראונן מינוק אורי פטירם אנורם. כילכן יבינו אברדם אני בחשן אינה כחים לביות חוקש חוקה כים ניתה פשנה ולצשן כבכיל בחשון בחביו לקש מישוב החיו בהני מעי מוש לא כה החקש ליד יורבין הלח להיו יבנו כו זה חקר חום זהי וה'ח כני חברכם הניש אז אתי אביכם ליבו בחקם בבכיל כנוד תבפחים לפי בדיו בנחלים (בית היאיב)

RESPUNSA

page 17 (U)

responsum 5

QUESTION: Our master may teach us concerning the matter of the seats of the synagogue which the owners (of the seats) regularly pledge (as collateral), sell, and will to their children. And it is the custom for the owner's name to be written on his seat. And a person (average worshipper) is not particular in sitting in his own seat but would rather act like anyone else (and sit randomly in the seets of the synagogue). And Reuben had one seat on which was written his father's name, Jacob, which had been in his possession for more than three years (i.e., possession of property for three years gives legal ownership as long as no one raises an objection and claims to have legal ownership within the first three years). And after the death of Reuben's father the seat remained in Reuben's possession (as an inheritance). And now Shimon comes and he appeals (contends) for the seat and claims that it (the seat) was his father's Yesachar and he shows (produces) a bill of sale with the name of his father. Reuben claims that he is already the legal owner since he has possessed it as the legal successor of his father for more than three years because his name had been written on the seat. And no one had contested (his ownership) during his lifetime. And now that he (Reuben) owned the seat by the law of inheritance, Shimon claims that the writing of the name Jacob (or the seat) was not proof of three years of uncontested ownership. And furthermore (in our case) there could not be Chasakah (legal ownership) of the seats of the synagogue because it was not possible for him (Reuben) to prove his legal ownership (of his father's seat).

ANSWER: If it is a known custom (of the congregation) in town that the writing of the name upon the seat constitutes legal ownership of the seat, since he (the owner) does not care to sit in his place but rather to act like anyone else (i.e., sit anywhere) and therefore a custom was introduced of writing his name in his seat, and if it were not so how would it be known that it was his seat? The result is that the writing of the name is like a document (of ownership) and the claim of Shimon is inconsequential (is nothing). And if it is written in the bill of sale that he (Shimon's father) purchased it (the seat) from someone else and not from Jacob and even if it is written in the bill of sale that he purchased it (the seat) from Jacob it is possible that Jacob bought it (the seat) back from him. And his name written on the seat proves that it is his because this is just like a bill of sale, since if it were so, that Yesachar had purchased the seat, he should have erased the name Jacob and written his own name on it (the seat). However, if it is not the custom of the town that the writing of the name on the seat establishes ownership, then it is known that Jacob sat in the seat with the presumption of ownership and he (Jacob) possessed it (the seat) according to the law of the Chasakah of a place, for he sat there prior to his death three consecutive years after Yesachar purchased it.

page 17 (D)

responsum 5

And (if) the bill of purchase of Yesachar is older than (the period of time) three years before the death of Jacob, than the seat belongs to Reuben for behold Jacob possessed it for three years after Yesachar purchased it and may claim his father bought it from Yesachar before his death; or even if Jacob did not possess it for three years but his son, Reuben, possessed it (the seat) for three years, and the possession of it (the seat for three (consecutive) years took place prior to the claim of Shimon, then (Reuben) owns (the seat). But if he (Reuben) did not possess it (the seat) for three years Shimon owns the seat on the strength of his father's purchase (bill of sale).

Asher son of Rabbi Yehiel, may his memory be blessed.

בככם אם כאח לידי מדה זו אל הגילה החקם מחוקה יזוכי ישקב שאמו מהמו לו אלא האחר בככביל ככוד מבדחי הניח אחיו הנדולים ליכל במקוחו ולא דלה ליכל בם בחקוחו ולהדי מוחם יבל כחקחוו ודגלים לדכל במס כמותו כיכד ישקב את בחקוחו ולהדי מוחם יבל כחקחו ודגלים לדכל ככם כמותו כיכד ישקב את בחשון כן אחיו לפי בחיה נדול חכויו ואם לכניו שיטחהו ליכל כל יישון. כיף דכר איני דואה זכות לבחשן להניה מתקם מחדקת יולש ישקב ביום בלשם יותם ולילה ככדים - וכן כתקוחות הכנית בכלים בשם ביום כלי המשך שלת אום מחלי המשכם לכוא לכיח הכנים אם בחיות להיות הכנים ביום כלי המשך שלתי להפו כהוא בלי של בחיות המשיחם ואכל ביום כליתו ויחש שונים ילתו לכוא כנים כניתו ויחש שונים ילתו לכוח ככנים בחיות בשרים ואל בכל לכוא להים כלות לכוא לכוח ככנים בחיות משרכים ולא מובל לכוא לכוח ככנים שחיות בשרים וחבר בחיות לכלו לכנים כלות לכנים להיה כחיים ביותר משרכים ולא יהם כדאי לכול לכוא ביותר בשרים החודה ביותר לו אתו - אישר כן היב יחיאל ול :

לששאלתם מפנה לחז כל כים הכנסד בים לה מוש מקחות ולד מקחות להי להיכו וכנסל ההיעל עלמו היו מקחות - והיה רוח כין לוחן מקחות לראש החברה וכנביו כא לוחו שהיה יושב כראש החברה וכשי אל החברה וכשי אל החברה בשר כראש היו כנחל ההיכול והארץ את החברה בשר חקום לחד ויש עתה החברה שישר שם מקחות ומתרשם בכע הבחוך לו כמובר החברה היה מקחו של לחברה והוא שה מאה וחובים ועתה בעבה בליפי

וחש שה אלה חובים והוכים אם יכול לנוכר אם לא : תשובה נואה לי שיטול לעוכר בחחלה כבשם החסכה ועם דף או

כנין כרחם המסכם חומי כנין ברחם המסכה הוא כל כלם מפני שלפי הרחם חלק המקומות הרחסון בסרוך לרחם מסוכה והשני פרח ממט והשלישי שד פרוח זכן כלם לפי הרחקתם מן הרחם יפחטו רמיהם -כלך חין לשטח כנין בחלל הרחם הלא מרטח כלם - זעוד הריוח שהיה כין המסכה זכין המקומות שכעותל ההיכל של כל הקבל הוא ואי הפשר ליחד ליקח לותו מקום חלה מדשם כל הקבל וזה בחוא בני לו במסכה

יפל לפוכ פליינס מכים זה: הם מותר לפולים ביום כנים הנוסם כיו'ם החשן כפרב לכנור יוש בני לו לרין להמדון פר בחיבן.

כיי יודע שורות במדליקון נכיח המנשח אינן האז לתעים כתרי אשי ככקר מדליקון אחן ומככדין בכתרו זיתים עובים כרכוי נדת דבתיכ כל כן באירים כבדו י"י ומהרגמיון כשביה! יקרו כבם י וכתים ארה יש שמהה בדבתיכ ליהודים היהה מוה ושמה וששן יקר - וכתיב אור זרוע לנדיק אישר לכ שמחם - וכתים היהה הול שבו וקל במורה קול דיחים ואור הגד . לכן כבנו להרכות כגדות כבברות ויתים עובים לשחדה ולח לחירה וכבחדליקון אחן כיו'ע כאים האחד שבה ולח לחיכה לכברות להדלין החלכו כל כלילה ואפ" ציו'ע שני סמוך לתשכה רגילין להדליק החלכו כלילה ואפ" ציו'ע שני סמוך לתשכה רגילין להדליק החלכו כלילה ואפ" ציו'ע שני שחוך לתשכה רגילין להדליק

ם ראובן בא מכחשו מום ביום מינ לי של בז הבינ בחשן כן פיקי חייב לך י חכל חים בחש נכום לכיתי לחבם בחשן כן

חסי הקרל ואני איני חייב לפרוע כי איני מפורעי הוום והקדל חייבין לפרוע לי כחה בחבקן אותי הפרש מכיחי ואדה מפורעי החש מן הקדל אני דולה לנכוח מנה שש לך בידי בשביל אני:

תשובה הרון עם בחשון כיון בחברם חבכן חות כבכיל כל הקדל אם הוא חופם מחת מהקדל יחבים חים כחובו כי חש מתייב לנכוח בים הפוקם חבל אחד ואחד כי שחבין כיוובו כן ואחראיו

זה לה וכנים כנפם אשר כן ה'ר יהיאל ז'ל:

כלל ששי

דיני קהל ושבעה פובי העיר ורין פס בהוצאה וריני כוסין זה את זה לכל דבר שרטא צורך העיר ורין בני העיר ורין רשאיז להסיע על קצחן:

א ששאלת נינור בים להם ליהן לרב או לשליח ניטר איזה מהם קדם - אם כוא רב מוכהן ונדול בשרה וכין בשולה הדינון אין בפק הלמוד חודה קדם ואם לאי בנית נטר עדיף פשי להוציא

הרנים ידי מנהן נו ברתבת כם אחרים שיכולין לבוח אבלי מתלחוד חורה לשון מלי שבים בשחוץ להוחון ככל בנה לפי שחול הכלם

פשח לפי שאם לא יחפברו ים כחה עליים באין להם ליהן ויכם ויפשיעם ערותים הדין עתהם כיון שים נו הולח נפשיו הוא קודם לכלבן

ו ששאלת דכרים באדם יורע בלא יקצע מחנו אותם אם חיים למוסירם כדם או אם נאחר כנת לדם שידיו ביננין אא יביו מודין. אם בכור לי בלא יקצע חמע לא יוסירם בדאמריק (כינה ל.) וכא מוספת יוס"ב דאורייתא והני כבי אבלי וכאו כד תביכם ולא מחיק כנו אכל אם תפופק יוסירם להציל נמש :]

ד דבולך שה נכתנו שיפוש הקהל חלף זכונים נפוין שכל מי שים

לו חלה חשרים הוכים יפים ח' הוכים החשר לחשלים כללף הוכים יפרטורו כל מי בים לו יותר מחלה ופברים הוכים כל לדה כפי מחוש וכררו כי אובים לחלק ח' ח' והוכים של חי ביסיה לו ק"כ והוכים ום אושים שלא מישל שליהם שום דכד כפוקם של בחנה בחנה ושכים חצא בכחמו כלה היו יודעים להיחם הנבים הבנים הנובר וכחנו בחם חלק החלדון מותר כנים כל תי בים לו יוחד מחחה ול זהוכים העילו פליסם מתנו כפי הנרחה להם וכן מושנין שחין להם לפרום חשר שיו עליתם לפי בשמחם הרחשנים י והחלך מכר ליוי באין לו קיב זמנים וכיון שושכשו להראשונים ולא הצילו עליהם בים דבר פצורים תן הכל והקהל פוצנין בכבלבטים לא פערום הלא באיתו כלא כיו יודעין לכם מיון וכיצמר לא ראומי אינה נחים ואם כם לא ידש כחירים ידש ושר בהראשנים שנחם שות ידש היו שבו התחדים בידש שים להם חתוך לפי שושים עליכם כיו מחה (פ'ו במוכ) אי ירבי וחביי רכים להשוח הפינו חם כיו פישרים אחם הראבונים חול וכל וכחו החלך אינו שכר לחי כלא ידש לו הראבונים מחון הגא לחי בהין לו וכיון ברבירו בחום הובים בים לכם מחון היצ בובנש במשץ השרה וכהכ הילך מחייב למי בים לו מייכין לפרום גם הבחנה זהונים בנכלל מחירים חנה ואשילו אם לא היו מחייבין איתו או מי בלא חיינו לא יסברו כשכיל זה שד שישנשו באין להם החתון בהחלך מהייב שליו החם - יודש רכיש כם תי הדין וחם חייבין לפרום גם הפחרה זכוכים כפי עשות הקהל והם חיי לישכש מי בלח העילו עליו לח חלו ולח אלו אלא בכתכוסו כרחבונים ככשק כשו במכר התר בחדיען עם יהשי שמין המש כי יב שרטי מהלוקה כין הקדל של זה וכלום רכ לך ולכל אותכיך : תשובה אם הקהל נודו בלכה אנשים להפיל בחונה הונים פל כל מי בירחה לכם בים לו מחה וכ' וכוכים וכיו מקלח חובים

בלא היו כטורים שם להם מאה וכי זהוכים ורחם בתם אלן ילאה האבי הם ימאא אחר כך שם להם מאה וכי זהוכים ורחם בתם אלן ילאה האבים בין מפרשן במשרה כא לאה זה זהוה לקהל בנורוו אבים לשבות פמקם כין מפרשן במשרה כא ידשו בתים לי יותר יוצי טדע בריו לו שבות האבים לא יפדע אלא מאלף זהוכים באחדהו שבי הפנקם זכן כנדון זה האבים ילארו כתה כני ארם שם להם יותר מחלה ושביים זהוכים כם פערין יומרי במום אלא מאלף זהוכים באחדהו שבי הפנקם זכן כנדון זה האבים יומרי במום וונאם להם על בחל דבתי לו במולה להם בעורן לנחרי י מולכד ועברים הזכנים פער בעור בתיא היא ופערון לנחרי י מולכד בדר שואל זהל :

ה וששאלת אם כנים או כלכה מהניטנים פנציר יכולק להתיא מושאלת אם פנים הקבל או מנורח מום פיפש

של שם דבר - דע כי של ששק לוכים אחדה חודה אחדי לכים להנוח הא כל שנין שהקהל משכיחים הלכים אחד הדוב והיחידים לריכים לקיים כל מה שישימים שליםם הרכים דהם לא כן לשלם לא ישכיחו בקה! של שם דבר אם ישים כת ביחידים לכשל השבחהם לכן אחדה חודה כל דבר השבחה כל רכים אחדי רכים לרשוח: ועל השבחה שכין היהל וכין לכך ולא היה כה קנין דע שעל פשק מחון שכין אדם לחדרו כלא קנין דכרים בשלחא יכנו בחידה מין מחודה מחון להכרו דלא כשי קנין - נאם בשחב אשר כן כ"ר יחיאל זג"ל:

ו אלמעונה בנחוב כה כל מי ביחקים לו בפר מוב של שיא בחייב ליחן של כל מחה הוכים כך וכך ופבה בחשן בשר מחפם של שיא בריך ליחן שליו בחרי בהקים לו בפר מוב של שיא וחב"ם בכחוב

כחקים ביוחייב כל כל מחד דחבים אין זה כח לחוציא אם כלה שה כסף כי הוצרן לחביר כנום משח :

ז שכתוב שד נהקנה של מי שנכה משמד שהקים לו על פיא שיתן כן וכך לחלה והאכן מכר שמדות בהיו לו על עיא ללוי סוי בשיר נכיים וחייב ליתן מו החשות שקבל מלוי ובשינה לוי השטרות

מן הע"ח יפרע גם הוח מחה שינכה יותר על דמי קניים השירות כי על דמי קניים השורות פרע ככר ראוכן:

אם כפניתו בקבל של דכר אין בימיד ישל להרוח ושל זה אחרה חורה אתרי רנים להבוח דאי לא חימא הני אין הקוב לנינוד לשלם כי

תשובה של כשח בים כין רחיבן כן ישקב לרחיבן כן ילחן אם ים מזק כדבר חיום חבם הניחי לכו חד הכחב אכל אם חין

משק בדבר השל מורים ושל לוחרים שהסימו לשליה לוא מנו שקב אם כונ כסישר נה לא הששיר לאיכן על שרך ואין זה השק האלה שלט אם כונ כסישר נהו לא הששיר לאיכן על שרך ואין זה השק האלה שלט ששר בנהג ואם סקבל אליקן ישתו למנין וילט אתר כדוב אם נוכן יאשרו ששר להוציא להוציא האוכן שקר והסימר עשה אלו אתר כדוב אם נוכן יאשרו

ם וששאלת כל מקום כקל שנש כולהם ביהקיים שני מנוחים

page 18

responsum 7

Concerning that which you asked: One of the pews of the Synagogue has five (sitting) spaces. One side of the pew is adjoined to the Ark of the Law and there are (sitting spaces) in the wall of the Ark itself. There was empty space between these (sitting) spaces towards the head of the pew (an aisle). And now, the individual who sits at the head of the pew removed the board at the head of the pew and placed it next to the spaces which were in the wall of the Ark and lengthens the pew so that it measures an additional space and now there is a space of six seats (measures six spaces) in the pew. His neighbor next to him in the pew complains and says, originally my seat was second in the pew and it was worth one hundred gold coins and now it is third (in the pew because of the addition of the extra space at the head of the pew) and is only worth fifty gold coins. Can he prevent (this addition) or not?

ANSWER: It appears to me that he has the right to prevent (this action) because when they originally made the pew they placed a board or a structure at the head of the pew, this same structure belongs to everyone bacause, the seats were distributed according to (their relative position) to the head (of the pew). The first (seat) adjoined to the head (of the pew) is the most valuable, the second (seat) less valuable (than the first seat) and the third (seat) even less valuable, and thus all of the seats decrease in value in accordance with their relative distance from the head (of the pew). Consequently the structure at the head (of the pew) is not to be changed without the consent of everybody. Furthermore the space which was between the pew and the seats in the wall of the Ark belongs to the entire congregation and it is impossible for an individual to take that space without the consent of the entire congregation. And, the individual who (owns) the second (seat) in the pew may certainly prevent him (from making the structural change) for the (above) reason.

page 18 responsum 8

And this concerning your question asking whether it is permissable to kindle the candles in the Synagogue in the evening of the first day of a Holiday in order to honor the second day of the Holiday or if it is necessary to wait until dark. You should know that the candles that are kindled in the Synagogue are done so only as a Mitzvah (not strict law but a preise worthy action) because behold, they are being kindled even in the morning, and Shabbats and Holidays are honored with a great number of candles, as it is written (in Scripture): "Therefore glorify ye the Lord in the regions of light" (Isaiah 24:15) and (this is translated) in the Targum; "Wherefore, when light cometh to the righteous, they shall glorify before the Lord: in the coast lands of the sea shall they be giving thanks and blessing the name of the Lord, the God of Israel." with איז as lamps. And in place of light there is happiness as it is written (in Scripture): "The Jews had light and gladness, and joy and honor." (Esther 8:16) And it is written: "Light is sown for the righteous, and gladness for the upright in heart." (Psalm 97:11) And it is written: "...voice of mirth and the voice of gladness... the sound of the millstones and the light of the lamp." (Jeremiah 25:10) Therefore it is customary to increase (the number of) candles on Shabbats and Holidays (for the sake) of gladness and not for light. And when they (the candles) are kindled on the first day of a Holiday, close to evening it is a Mitzvah at that very moment and it does not make any difference to us if they are kept burning all night and even on the second day of a Holiday close to darkness (i.e., close to the beginning of) a weekday (it is permissable) to kindle candles and keep them purning for the entire night.

page 18

responsum 1

Concerning your question of a congregation that has sufficient funds to hire either a Rabbi or a Cantor (but not both), which one is of primary importance? (Answer) If the Rabbi is outstanding, great (in his knowledge) of Torah, an expert in ritual and civil law there is no doubt that the study (and teaching) of Jewish Law (and traditions) is of primary importance. However otherwise (if they cannot afford hiring such a Rabbi) a Cantor is more preferable in order to fulfill the obligation of services for the majority (congregation).

page 18

responsum 2

And that which you wrote concerning those who say that it is possible to divert even money collected for the study (and teaching) of Torah to the thirty p'shitas (coins) which are given each year to a high official (or bishop) (for political bribery) in order that lives would be saved. Since, if they (the political officials) are not satisfied (financially) (i.e., not bribed by the congregation, then they would approach the Jews individually) and there are a number of poor people (in the congregation) who have no resources from which to give and who would be stripped naked (bankrupted), the law is with them (those who want to divert the money from study to bribery) since, in this situation the principle of saving life is operative and this principle takes precidence over all other concerns.

page 18

responsum 3

Concerning your question if a (knowledgeable) man knows that his words and decisions are not heeded by the people, whether he is obligated to urge them (to observe the law) or (apply to them the ruler) leave them alone in order that they err (transgress the law) inadvertently and not willfully (not be in the category of intentional sinners). If it is clear to him that they will not accept his decision he should not warn them, for as we say (Betsa 30a) "The addition to the fast of Yom Kippur (for more than 24 hours) is from the Scriptures yet women eat and drink until dark (on erev Yom Kippur so that their fast is really no more than 24 hours long) and we do not object to this (their actions). However, if there is some doubt (as to their response to the warning of their obvious trangressions) he should warn them in order to save his soul." (If there is doubt to their reaction and he does not tell them of their transgressions he would become culpable for their sins and the state of their souls.)

page 18

responsum 7

If the congregation agrees on a matter an individual (member) may not object, on this matter the Torah states: "...follow a multitude (majority)" (Exodus 23:2) and if it were not done (lit. "if you don't say thusly) thusly there would never be a valid congregational ordinance for when would a congregation agree unanimously?

page 18

responsum 8

Furthermore may my master instruct me (with respect to the following case:) a congregation instituted an ordinance and agreed to exempt Reuben son of Jacob from the ordinance and it was discovered that in the text of the ordinance Reuben son of Isaac was written (the wrong name). And behold he wants to be exempt in accordance with the written testimony (the exemption clause) of the congregation; since in any doubt that occurs we do follow the written document.

ANSWER: Concerning the error (of incorrectly writing) Reuben son of Jacob as Reuben son of Isaac if there is any doubt as to which of them is to be exempt, follow the written text. However, if there is no doubt in the matter and all (concerned) agree and all say that they are in accord that Reuben son of Jacob should be exempt: if the scribe made this error, Reuben son of Jacob suffers no financial damages. This is not a doubt (i.e., not a genuine doubt) which would necessitate to follow the written document. However, if the congregation is divided, they should take a vote and follow the will of the majority and if the majority states that they agree to exempt Reuben son of Jacob and that the scribed erred, they should then follow the majority decision (i.e., exempt Reuben son of Jacob from the ordinance).

מר בשם כות שתחם בחינם עבתין ונותנין בשניות בלת יהנו שיהם -בי חין להם מסק בדבר זה חלח תיחם הנריכים לדבר וחה בחותרים אם לא יפרעו להם השמרוח יהא חוב החם חובל שליכם אינה פשנה אנו אם ישנו כעיר פשיר אחד חשופש כנוכים ורשליל החלך כליו לימל מנכסיו יחנו ההירים שחו מפשם זה שיחינה חם צלהם נהפשהו אלא ודפר לאו פשום היא וכשלי השברות יהט ולא הזרים:

ו נווך ארוני - ראוכן שכוח ככל מלחבה לכע חו רבון ולביך להונית יציפות בכל בנה על מלחכתו ליתן לביפטים ולחדונים בלח יבלילו בליו כשים דכר כדרך בעלי לוחניות שלריכים ליתן מתיחום והקשל כחו ם פתצין לשפעים כשיכתי לפרכתית שלכם ותוכעין מדתיכן ליתן חלקי לוה וכות כשיב תה לי ולכם כי בחתם חלי כנית לר לכם וחני תבח לבדי טרחי א משאי או כים אחד יכיה לכלנו והכללו כלי כשוכם או חשים לכדכם מתוכם וחבאכם ואני כבלי ואם אנטרך אני לבופט יודע אני בייעיב לי בחה באני מהנהו מדי בנה כפנה :

תשובה יולה אם כיקל טהנין פרם לביפע לכיום לכם לוען ולתיחה

ככל עח שילעדם לשורתו כתו בלריכים בנלות כחל הזה לבחד המירים והסננים ככל שיר ושיר גם רחובן הלכע לריך לזה וח"ח לו ליפרד מן סקבל חף כי הוא לריך לעכדו בשביל אומעהי אבל אם איכם טחנין לשפטים כי אם לסייטם בערכאות ורהוכן אינו לריך לום אינו מתיכ

ית עווך ילמדט על קבל פנדבן ברובים לרקן מקטח ביקבל וכחנו בלא ינמר בום דכר אם לה נהשכחת כולם ועוד החנו בהם לה יעבו פרגטח עד צון פלוני שילערט לנוחוד כחרום ירוש עד שישבו בהרנוח ואם ירשה אחד מהכרורים לפמוד וללחת מהמרוש ההוא שיקול שלין כל הנשכש מתכריו בשונו כתון - ארט כימים מה החד מסנחורים והגבארים סבכימו לפשת הקנות וכפעה שהסכיתו היו קוחם חון מהחקום והולים לכפל פרסנמר שהסניתו הגריהם גם הקדל רולים לגעול החקור במש כיון במח

מחד מכם: תשובה מה ששפין קוח מהחברים בלא קבלו פליכם בשים הואח מה בחקרו חבריהם חינה עשני כי קנלו שליהם בישחדו בחקום

פרום אל לנחח משם הם לא יקבלו עלישם ביונחים להסבים לכל מה שיהקש מכארים שלכך אם הסכיתו הובארים לדבח אחז כפלה רבח היואים אלש וצריכים לקיים השכתהם אכל מה בטועון הקהל בכפלה השכתהם נמיחת אחר מדם - כ'ל ששהם כי מחולה חלו הדכר כדצת כלם בחו מוסכתים כלם בעלה אחת - ואם יארע אינם לאחר מהם ביותינו המלך לא יכים כח לחתרים לעבוח דכר עלתו הלא הם כן ישרבה לקבל עליו לחה שיסכיתו תכריו וכן הדין נחי לשת השל מבם נחשרוה היצילה וחץ לנשהרים כח לעבוח כלתי אם שמו פקבל אשר נחקותו - ויושר מוש אני אומר מצלו אם נכרון בחחלה בפנין זה שים להם לילך אחר הרוב אם תח חחד מהם בפלה הבריכה מידי דהוי השנהדרי גדולה וקשנה ודיני משונית כשלשה דאולי כחר חוכא ואפילו ככי אם מיז אחד מים נעלה כל כחבודה עד שיחנו לתר נמקומו - וכן נתי ככח הפכימו הקהל לבחר זה המנין והם מח החד

מכם בעלה הברירה : ויב שאלה ילמדט רביש מם שמשיל שלטח מעיר של היהל והההל

כולית כמעות ברבית עד זמן ידוע ולפוף כומן חלרן המעית של סקבל תנחם ים בעיר חובים בנבנה בהעיל הבלטון החם על העיר היו סטורין או מפני שלא היו כעיד כאוחה שנה לו בהיו עניים והעשירו או בהיה מתחם אומטחם - ושחה רולים מרכל ביפושי שמהם בוה המם היו ורבים תם אותרים כאין להם לפרוע חודי בנבעה בהעיל הבלעין החם עליהם לא כיו פתייבים ואלו לא כוליאו המשוח כדבים כיו לדיכים לפרוע מיד מוא שנאוחה שעם לא חל עליהם כחיוב הלכך אין להם לברוע כלום:

תשובה אם המספהשיל הפלטון כל הקהל היא הקובה בתנינין ליתן ככל שנה ושנה ונחגה בהיו פשורין הקהל שד זהן יהוע בהיחו כחם שמש כרי ים כן חושלם למותן בכתי לחור עד תיתו זין כידום מחמם ארו המם שנחנו הקרל ככר וחייכים לפחום חלקם החניםם וחם בחו או סכברו כחלי הובן חייכים לפרוע הלי חלחם וכן לבלים הו לדכיע הכל לפי היון בכלו לפיר או בעבירו כי דכר זה דומה לבוכר בית וננום אהר לדור לכית נשי כוחן שנכנם לדור שחו לביך לשרוע לו זיש וה כחש חיני מקובה בניצץ לשום לגלל מם מתודם תכע למם תודם בכלו לעיר מו השבירו לתר שוציש לחז ההם לבלפון פפורים כי כנד נחתייכו דורם בדיו אנו ככללם לך לם לנו לנחם כקל בדבים ופרש תיחם חיר בנים חלו לכלל חיוב חבל סיום פשורת הם שלוו לברוש מוכם וכחותה בשם לא כיו חודם בכלל חוכם תאחם בשנות חישניתן פשרין כם לשלם פין בהיו כיחה בשה

,כפיד בין שלח היו כפיד - אשר כן כיד יחיאל ול ל שאלה קול שנש הלחשונה על השניחו כך ידוש מכל ביום הובים בין שישכה בטר חוב שחה מחום בין כיהן הצ'ח הרכיח של כמה רשאר כפטר כיד היהורי ככהחלה כין ביורוף כליו הרכיח כחליה רכיו כל זה לנחוכן ועהה רחוכן חוכש לבחבין ולרבר לו לני חובוך ביבר בשוח על פיל או נהכבים פיוסם בשון שופיני הבפר הא' בידך ולני יונש כחה היו מללו הכהכים והבנשלי בלח שביח יותר מחה בחזרת

לי ואט"ם באני פוטן שענה כחא ים לר ליכנש כמו בוחף פנפנש כל פפנח בחת כי ככר נעשית שותף בעשק זה שהיה מחנשה עם הע"ח כי יש לי חלק חשות כו ושריף עפי חכן כיח בחשבישין חותי בשנת בחת . וחש"ם בחים נכנם ויולה ברגליו הצה שחכנים לו פישלים וחוניה לו פושלים חכנים לו פירוח וחולים לו פירוח ותרי המ"ב כחין לו הלק כחה שחתוסק עם כפל כביח חשינו ככי חשבישו כל בכן שחשבים איתר בששק זה שיש חלק ותובלם לשנים :

תשובה נוחה לי באין בנדין זה דין שחשח כלל דכל שחשין הן שחשין

בעיקר החחון אכל בנדוק זה אין לו חלק בעיקר החחון חלא שהקהל העילו מם על כעלי גנסים וכניף החחון חין לו בים חלק - ועוד השתף הות הבבים של חשון בהות ירום שהות כל בניהם והות שוכן בתת ככווחת כו יותר תחם בחים חותר - וחתרו חבתים ו"ל (בנושם מ"ח :) שישל להשנישו בשצות שתא דחורה ביתרם לישול חהריות בכר פרתו לבל כנדון זה חינו שותף עינו חלא כתוכות ושפרות שעשה על הע"א ולא בשתר מחון בים לו ואינו יכול להשניש בשנוח פתא בינושן בחא אני שחף כשך נם כבלר חמונד כי כחת עביה תינות וסברות של ע"ת יותר חמה פחמרת לי - וכן כן כיח חשכיםו של שיקר נוף החתון שיחש שנחששק כו אכל להבכיעו של מחת בחיש ידוע שים לו בוחשה כו כטענה בחה ביששה חבי בוקף עחך נם כתמונך לא חצינו בזקנו חבחים ו"ל בנועה בעשים בעות . ועוד דלח עדים זכ כחובר ככח מכח כקבל מקבל פלחו כי מוכנ כוח כבהקהל פובין חקנות כחלו מצילין תום על כל הקשל לקיימש וחיקן מבנישין כל יחיד ויחיד י אשר כן כ"ר יחיאל ז"ל :

שאלה כיף עם חרגה בכל מוכר יין לתוכרים כהלמשוה הידם

מכירתו ויתן להם ערוב ביתפייבו כו ויבנע להם ביפרעם ההלמשינה ואם ים שכוב בשבור התוכרים מלרבל חמש פרוכ ושבוכה או יכול הוא לחשר בשישש שליו תוכ בשבר ושרוב שתו נסטם הלחשונה ואם ישבור של זה יפרע קום ידוע ושחה הלך רתוכן לתוכרים לפשיח שחהם כפי ההקנה אלא רש והלך להחוים שליו ב"ח והתוכרים תוכעים ממנו קגם כי לא נחחוק ניכ בשר של השרוב והוא שושן שנחן להם בשרוב נפני עדים כסי מקון וכלכו למרינת כים :

תשובה כא דתפברה לך כוחל מעבה של שלחו כשר וברש כל כרלוי לנ אם נקבל מתוו פשנה נפני שדים נחתי לך שיוב והנט להם פשיפה דששנה זו התנים לקבל דהה הפ" הומר להבירו הל הפרשני אלא בשדים ולא הוכיר נפני פלוני ופלוני כאמן לו' פרשחוך כפני פלוני ופלוני וכלם לחדינה כים לחום לריך להוכיר בתוח הערוב והעדים ויבנע שהוא כדכריו וציכו לריך להקדק ככנופש כוכה שהם ים בפיר עדים מיוחרים שהשמידו הקהל קהל העיד לקיים כל דכר ועדות וולהם לא חתניל נחצא בלריך ליבנים בותקיים הדכר כפני בנים מעדי הקבל והלט למדינת הים ונם הם ים סופרים נאמנים לכתוב בערי העיר ופערות מבתיב' יד אתר זולחם לא יוציל הם לה יוכל לישבע כי יתברר הדבר על פי השושרים אם כתנו אכל אם אין שדים ופופרים מיוהדים בשיר יוכור שם בשרוב ופתוח השדים וכם הפופר ויפנש שכות כרכריו ויפשר מן הקום. אשר כן ה'ר יחיאל ונ"ל :

םי שאלה רכי מנחם הכם לקא ללחליד לדין שנט מתנו תם שלא כדין שאתר באינו תשורעי השם בלהם כי ככר ירד לדין

שתם של חבישה לפני רכי אברהם ן' בוכן ולפני רכי ישקב בן פוכן י וסם קידו וקרבן כי תברושו קבל ולחליר לקבל קריאון ואינו חייב לפרוש חם לקא ולמליה ושל עסק דינם לקיה הותו סמלכה ביסרע לה מש והדר כך עדתה הבד בם הרהל ונחנוע להם לפרוע מם פתהם נחגאי פיפרע לכל ללף ביתנו בקסל עברים וחתבה והוכים ולא יכום בשנקם עתהם ועל דרך וה פרש עמהם עד שחה כלי שרשור וכיון כנחברר בתחמר הדיינין בחיש משרשי המם כלל כם קבל כלחליר הייכים כיקבל להחיד לו כל כחם שנו חחש בלא כדין - מעודםי בקשל כשינו פחשלם לא טכר הדין ביניהם כשין וה אול הריפים הנוכדים ואצילי נחברה בתכרוכו לקבל קריאון הח'כ אחר כדיין שכהו שחה לדין לשניו לרי מנחם חברה דבריה בכבר נפשק דינך ש"ם כריינים בהחבוני בחברת הכיח ח' מן בדייני ועד ח' פש בכחילדין בפבק וה ובופבק כדין כך וכיושן כחד שכיון בחברוכו לקכל קריאין באינו מפידעי חם כלדוליכו תשובה מי מנוח זנוי כי חים נפרס כחם מפרש מהם א

מברהם הדיין חים יכול נהשיד לש ב... יהה השני כפי בחרת חקרובין (בף פרי) ניצון הדיין לוחר לה וביה ומייכדי בריח כוחן בושלי דינין בישדין לשני הכל אם אין בכלי דיני . יין לפניו אינו נאשן סיינו דוקא ביניין אשר בנון ימוד מודית בדן את דיים ככל כותו אי אינו מוחתה הגלים לחן כליכם חום חים כחם ביני בילה כפלי דינין חלפניו הל הברייהה חיירי ביחיד דקדני רישה נחיבה חיה ליהר זה בכור נחתן בכל כתרה לוחר לוכ חברתי הגל בני דיינים נחתנים לשלם בחינם נונשים כדבר ועד סמפיד הות דתחדים אין עד נעשה דיין דנשים ועחדו שני הלגביש אלו הערים לפני כי אלו הדיינים כי לדיך בישתדו הערים וישידו לפני הדיינים ולא שבשרים עלים יהו דיינים השר עצם אות שלא יקבלו המום של שלחן הכל כדיינים בזביץ אז הדין נאמנים לוחר היתי פביץ וחה באחרו בהעד כאמד בהכיא רבי חנמם איתר כי פהם אותו והנדיתו למכיד

page 19 (1)

responsum 10

In addition my master (I have the following question). Reuben, a craftsman of either wall painting or leatherwork, must pay a bribe (a form of professional extortion) each year because of his craft to the (non-Jewish) Judges and officials so that he would not be falsely accused of some offense as is the general case of craftsmen who must give from their crafts (objects they are making) (i.e., all craftspersons had to give officially sanctioned extortion in order to stay in business). And the Congregation, likewise, gives to the Judges (Gentiles) when they go to the Gentile courts. And (the leaders of the Congregation) requested of Reuben to give his portion of this (i.e., for Reuben to pay his portion of the congregational as a member of the Congregation). He (Reuben) responded, what do we have to do with each other (i.e., what is the justification) that you come to me at a time of trouble for you while I carry alone my burden (paraphrase of Deuteronomy 1:12). Either there is a common fund for us all and you include my part (of bribery) in your part (you pay my bribery, too) or carry your own burden (i.e., pay your own bribe and do not expect me to help pay the congregational bribe if the Congregation will not help me pay my craft bribe); and I will take care of myself and, if it is necessary for me to go (before) the Judge I know that he will favor me because of my favors which I do for him each year.

ANSWER: It seems that if the Congregation gives a reward (bribe) to the Judge that he be a shield and a protection each time it is necessary for them to have his help; this is a common necessity in the <u>Galut</u> to bribe the Gentile Authorities in each and every town, Reuben the painter must also pay (his share) of this (bribe). And, it is impossible for him (Reuben) to separate himself from the Congregation even if he must (also) do this (pay a bribe) in order to work at his craft. However, if they (the Congregation) do not give (bribes) to the Judges except to help themselves in the Gentile courts and Reuben does not need this (protection because his craft bribe covers court protection) he is not obligated to give with them (the Congregation).

page 19 (1)

responsum 12

QUESTION: Our teacher instructs us, a tax was imposed by the ruler of the city (general non-Jewish local government) on the Congregation and the Congregation "brought out" (i.e., borrowed) the money for taxes on interest for a set period of time and at the end of the ascribed time of the loan they assessed the members of the Congregation. And now there is in the town individuals (Jews) who at the time the ruler had imposed the tax on the town were exempt (from paying their share of the tax) either because they did not dwell in the town (not yet residents) at the time or they were too poor (to pay their share) and (now) they have become rich or those for whom study is their occupation. And now the congregation wants them to pay their portion of this tax, both capital and interest but they (those who were exempt from the tax) say that they do not (have to pay) a share since at the time that the ruler imposed the tax on them (the Congregation) they (those exempt) were not obligated. And had they not borrowed the (tax) money for interest they would have had to pay their shares immediately; consequently, at the same time (that the tax was imposed on the Congregation) they (those exempt) were not under any obligation therefore they do not have to pay anything.

ANSWER: If the tax imposed by the ruler on the Congregation was for a certain amount which is regularly given each year and the fact is that the Congregation had exempted them for a set period of time from this same tax (since they had paid the tax till a certain future date) behold there are benefits to those that come to dwell (in the town) until that same set time (they do have to pay their portion until the end of the set period) because this same tax was already paid by the Congregation, and they are obligated to pay their share. And if they came (became residents) or became rich within half of (the tax) period, they are obligated to pay half of the (full) share and thusly a third or a fourth, all (the amount of tax they are obligated to pay) is in accordance (i.e., in proportion) with the time they came to (dwell in) the town or that they became rich, because this matter resembles that of renting a house and someone else enters and dwells in the house. This (squatter or subtenant) must pay (that amount of rent commensurate) with the amount of time he dwelled (in the house). However, if this tax (the tax mentioned above) is not a regular fixed tax which is paid for the year (but) rather a new tax they (the ruler) demanded of them (the Congregation) those who came to dwell in the town or who became rich after it was necessary (lit. consented) to give the tax to the ruler are exempt because they (the old members of the Congregation) were obligated (to pay this new tax) before they (the newcomers, etc.) were part of the (tax-paying) Congregation, even if the Congregation (had tr) borrow (the money to pay the tax) on interest and paid after

page 19 (7)

responsum 12

they (the newcomers) arrived, they (the latter) are exempt. And those whose occupation is study (of the <u>Torah</u>) are always exempt (from paying taxes) irrespective of their resident status.

Asher son of Rabbi Yehiel, may his memory be for a blessing.

שות רבינו אשר כלל ששי

לוא כל כמיני של כבר לומר ברב הכדוד דכיק בהניד שכ איש חיד וישיד. עוד כבים כמותםים אשי נהנרר בהנחש לקא קריחון אור כך כחים ר מותם כחב מחולכה ובחים כתב נכחלק מקבל קדילת וחור לפרת מם כם קדל כלווליר כילמד ככלנה וחיברים בה ככרג כידו תוכקבון לימו שיראכו לריק וים לכם בד מי שליחד בכים כתוכ ככחב הנוכר שחר לפרום מם כם קהל וולחליה וד מנדם איתר פאין לי בים נתב כחו סרם חיתרים ולף חם ים לו חינו חולה להחיות להם:

תשובה חייבר מנום להחים כנהב לריון כי כל ככל דין כפושו ים לי זכות והחיה חי עדים וחיני יודע ביד מי מיב הדיק

לספיל חרם כל חי ביודע לי וכיח לי רחיה שרחה ליש לדיין וחבר חם סטח לו פראים כיר בכננת דמתי בוא מוא ומתי בוא אני אורפה כל שם הוא פיון שש פיון ושתו כל כעוו והוא תוכם מחט כלא כדין הילך ילביטהו דבר האשור עו לתנביש השון בחיש שלו חלא מוקיקון מיש להחאות מל מה פנידו זכות לבנעדו והם חיד ביצל הגים פלוי יחתר פיון הכחב כידו שבם בנושת היפת כלה כים כתב נכתב החלך בחור לפרוב חם כם קהל כלחליר ואם סעד שהעיד בחים בשב בכתב בחוד לפרוע עם קהל כלחליר כחם אינו ענע בעדות כנון באינו שירע חם עם קדל כלחליד או יכנים בנוסה דחורייתה להנחים הפר:

עוד פשט מורשי הקהל שרני מנחש וחשינו השנימו שם הקהל השכמה נמורם לפרוע פשם יהום ככל כלים וכלים פד ומן יהום וכשיענור איתו זמן ביחוור ר' מנחם וחביני מוחלעין לפרוע מם כבחר בקבו וכל זב כשיב ד' מנחם אחם בחואים ביצור בישו ביון שלא ברחום לריינים במסרץ כדין ביניכם ופכרום חליהן הם כחהם חינן ישלין להדלוחם שחה כי

מהכטלו דאין לחזר בחד דין כלים:

תשובה מה אין משוח משה פין כלא באלום מדינים ים לנם פרים ים לכם החים וחתה חין לנו החים ישלין להנית לשלם החים וכל און שאין הריינים אותרים בשלא להם התמרו לת מחילה ישלין להכית:

ומה בשנן וכי תנחם בחשרים החומים על התוחים כם מן בקול וטנפין בעדות כם ולה כלין הד שובם כוה פשוד כשוה כי היה לכם לכפיד על פותם ושל קמכים מבני סקהל דתד מתחם יפלק שנתן תם החכיכן יסחלקן ולא יהנו מכל מה ביכדע ד' מנחם מם עם הקמל ולו יכלין להפיד חצ'ם בדיו פסילין כבוחבר להם כבחות דכפסיל ממון לא כשיק החלתו וסוש ככבתה הלה חוקה כפסא הנוף כדההדינן ככ'כ (ש.) איסהלקו כי הרי מינייהו ולריש הלהא בילוק מישל בפסא החון חיני כולה סילוק כדכר זה ביופיל דדכר זה כל פריכת מם ניתג לפילם וחי אפשר להם להפחלק בלא יהנו לשלם מן החם ביתן:

ומה שאחר שש הקהל הקום שלנו הפרים יהוחו כל כל השכוחם וכתמאים ודתי אם כשכיתו כקהל שיידונו אף כל קרוכיהם יצלין להשיד אף כל בתנאים הללו כיון שקבלום עליהם והנשירום יכולין בני העיר להסים כל קלהם וכתו נחתן שני הכח נחתן שלי חביך וכן נתי חם חיון מאתנים כל קרוביהם אלא בנהנו הקקל שאנו העדים הוכשין וחעידין כל כל שנייני הקהל כין כנשקי הנים שכין הקהל וכין כששק שכין הקהל ליחיד כיון שהגו כן הכבירום כליכה לוכר זה אש"ם בין טופין כוכר של כשקי

רכים גם כוכר כוה מושלח עדותן: וכה ששוע ר מנחם כחם משם חינה לה עם מוחה חלה של פלחן ולא כל נכרי לאי כפסה היא כאף לפי דכריו כאים מפרעי המש מכימ נרחה שהות מיובכ ודר כשני חלת בכת לפטור שלמן חן המש

מחשם בחכרום לקבל קריחון כילכך אף הש אינו מיצייב לשרוע מש מחכם לכל סקנות ששבין אושי כקבל כל קידון כל השפרים וכל כשחת לריך בוא להיות ענד לחריהם מחתר בתוא מיובג ביניהם הילכך ולני הערים בקצ'נ פליכם הקהל אם תחתו ככר כל ככון הדנים גם נברים הם לשחת זה כל ר' מנחם:

וכה בשפו שורשי כקהל כר" מנהש נשא אשה יהומה כח אלמוה שורשה

מם פחרם התניסה לו חחק בחיה רחוי ליפרע חם עחדם אפי ספכתת הקדלות חייב לפרוש מם כל חיתו מתון ובשיב רבי חנתם שהסכתת פקבלות לא כיחה אלא ביהוחם שדבה הם ולא ככה שוכח הם ולא פרעה אביע מם משלם הנהם בובחה - מנה חקרחים כן היא ברברי רבי מנחם כנים הם והכנונת הקולות כיתה כתו בינות מיתר ותף אם אחר שנשאה כהכו את רכי מנחם וחברו במנקם אין כזה כלום לחיב אותו ליחן מם מתחון שהכניםה לו - נחם השתב אשר כן ה'ר יהיאל ז'ל :

מו שאלה ילחדש רביע קא בהיה מנהגם לחטר חבירות הקדשים או מסתכירות כך וכן א מקלי ושבניו דאוכן היניה של סתכירות טיהנין מותו כבם מסתכירות כן וכן א מקלי ושבניו דאוכן היות בש סתכירות של וכן או מחום היות בשל מה משום בשל מחום בשל מחום בשל מחום בשל מחום משל משל בשל מחום בשל מום פחוב ככם לתוכן ותוחד בפיםו והלו המשח כם מחכירות כך וכך כל סקהל וכשרתו ברקל בשער לחרו לשחשון הלו בחשת שלעו כל חתם לרתוכן אפים שהבער כתוכ על כתו כיון בכתוב נסוש בהוא מהכירות הקדל וכן פים מנהגם לכתוב הבער כל בם אחר - וראופן אותר כיון בכתוב על בתו של כן ושד תוחר ביהקל נחש בער זה לנכוח חחש חשה בהיה לו חצל

הקבל הכקבל פושון בדון לי חולם כלים המשלם לא נחש לי שמר זה לבניתו הלא כהנו אימו של שתו כתוכנים :

תשובה נין שנת פוףל פא כבינדין תכיות שפתין אים כש

הקדל וכך נמוא כאר כבנד בנין ראכן לא כל כמעי למד כא מחביבות הקדל וכך נמוא כאר כבנד בנין ראכן לא כל כמעי למד כל פקטרו שנים כי פינור לשיח חדים ביון בנמו בשור בשוח החבירות מקצ תש כתש לו בעד וה לנפח חדש חשים בהיה לו חול כקדל זו חינה פענה בחם מש לו כדרל כפכר לנכוח נו כיה לרך כם כחכה וחשירה ולאחות אין נקורה הלא ככתיכה וחשירה כילק און כשנת כשנה וחשירה ולאחות בחשן של הקבל הם . כלם הטחב אשר כן היר חיאל ול :

רו כבהל סהו כם דמים כתוף יוום שיוור ניתים להיכין מהם בניכש אל רוק עד שנחרים לי בניש הן הקהל שיחט לי סהואי וינקול נחנו לו פהק חשם בשנועה מן סקהל חירהן ברנילין (לכחוב) (לחשם) בביקים בוחוין נגביים חשון ססקים לביים בוחחים לו בחגלי וכזוכ לנחקה ביתן כזיכו כהקום למתן בנים כסם ירום ככל שה ושום כל זמן ביות תשובן בשיכם וכל פחים פחק דה נחזיים הבנים ליחן לראנן כנים ידים כל זמן פיחור ביניהם - הנכשיו ים האח מכורול באחרים באין לבנים הנוכרים כח לנטח בבחן בנוכר בתיכר ההקדם בסחן המכר והם תיחדים ככר נתחיכט ליתן להתיכן ככים כיהום כל ותן שיהוד כינים : תשובה אוד שמוני מוכל עם ראוכן לכא לחור עמסם להרכין מורם

כיכיהם כיתחי ירוש כל זמן שידור פחהם כתו בכחוכ נפחק מתייבין הקהל ליחן לראיכן תה שהיש להח לי וכל שכן כיון שמוא כחד בנים מבקא בנהחים לי חולי וכקא נחנו לי פרק מיום בכנכה לנבים הרילון לחחם בדרן נכיום השן כהרים לחוק שים ["שהחיים לוקן לי ביתן החיבו ההרים למותן שים] סטם יחום כל שוה ושה כל זהן שחר ביניהם ושל פהך חותו פהק נדרו הם ליחן לרתיכן חגתו חייבין אלו האים

ליקן לרחיכן כל מה בודרו לו וחיים השכר ליהן סטם יהוע בודרו להח לו וכל זה חין (לו) לכקפן אשר כן כ"ר יחיאר ו"ל בן יח עודר ילחדט מי בקבלכליו לוון אם חבירו פחם או ליקן לי מחה וכוכים לכוה ולא קבע לו זמן אם יכול לחזור כו לכבירלה או כאתר לשולם ויהיה כפהם כוד דלים לי קיטרתו ואף אם יכול לחזור :

ים דורני כל ראוכן הפרש הם כחקם אתר ולפי מקוהם חייב לפחם

כהן כלנולח וציים הקהל למתול לו ונחרש לו מנדולי שרשי מם ברכרים בשלחה כלה קדן וכחב הם יוכלו לחוור כסם הם לם לה כי ככשכתת שוכי כשר נכחה דחין לריך קנין ולח כתב וחף חש חין יכלין לחור בכש כחים שרה לחור כששה שלח קבש לו זמן לששור וסודםי הדין כי ככתה מקומות חליני פחם בהות לשלם נדר ושנשה חין לי שליך והוא כל ימי חיים - זכן הכיחב לאשתי וכר דין ודכרים , לתום ים לשלק ונבישין (שהי) נכי הרי זה נישך של מנת בחשתשי את אכא על מנת באיקי את כני כנום היא מניקתו בתי שנים אאכיו חבמם כל ימיו - ופרק מברייתה בחביע יום החד הניקע יום החד הדי זה גע וחירן דכה מחניתין בשחם ברייחה כחשרם - ורכ הבי חחר שהם נמי כחשרם דתי סרי לרכח פחם לשלם ולרב חם יום חוד - וינ חלפם ויל פבק כרכ חם י וכחב שם פסקים כרכא וכני הרי ה ניכך פית כלא חשרי יין פית כלא חלכי לכית אכיך לשלם חשתם סדות לא :

תשובה מרס כא כחנך הייתי יוכב וסהב כל פי הנכנד ה"ר אברסם

בחתר לי בחלוחיך וכבר כתכתי כיון בהוא מתייב ליחן פתכם וכוא כא ליפטר בככנה בפסורו ידו כל בתחשנה דמחוה כחש לו מכלכם י משלחד בנבחם שברוכו ים לחן לשן כפטור לכל כפחח בחנו ישלין לחם דכל הכא להוציא ידו של ההחתיה כדתון כפרק נט פשט (קס'הו) כתוכ כו אני מחם בחים כברים חין לו מלח כברים זהי מחם בחינון כלבים הלהין חין לו הצח מנה כבף - זחי דחישו ומחת חין פתים משנים וכו' - כל פני חשום דיר כשל פכשר של החתרונה ברחפרשים כנחרה וחף כלפ נכנה התריק הני כרתון נפרק כהרא דמנוציו (ק'רו) דכל שארם עודר להניא נדבה השלו שאנו שלבין אחר הנדבה סקטוה שאדם מכיא מאומי סתין וחש"ג דחתרים בנחרה פרק תי בחתוו כרי זה ניכך ש"ח בחבתם לה לבה שים שהיין הז כני כחה כים חניקש שאי שנים ולהבין השחם כל יתיו ופרוך בנחום ותי בשי כולי כמי ורתינמו כחסתו יום מחר כניקוד יום לחד הדי זכ נע ושני כלה רכא כאן נכחש כאן נחשים - פירוש נסחם כמינן שתי שנים ורב חשי חתר כל פרם כמשרם יום החד דתי וחשוםכ רב אםי ונותקייםו דכרי רכא דכסתם כביק שהי שנים שאני ככי נע חשם ללשורה כל משין כלכך חנו הין לשעי לכיתיד י הוע לך ואחריכן כחם (שר:) הרי זה נישך של ממחשמהי לי אנשלחי ואברה האנשלים אוכלים דוקא קיצור הציצ דכטוני נהוא קיימא לן שה נסף מכסף פאני ססם תלשורה קא תכוון והכי משלים רכא כחם . כילקי בורון ום נמי אנו היו כקהל מחקים לא פכרנוך חלא מן כתם הרחשון היועו שחשים להם . והמקכל כליו לוון הכחי כסדם חו יהן לי מחם דמכים לשת דין זה כדק כרלכת וכבום לתח יסטרו מנדרו :

page 20

responsum 17

A Congregation specifically contracted Reuben to dwell with them to teach Torah to them. He did not accept (the position) until two men of the Congregation obligated themselves to give him a (written) contract. The Congregation gave him a written contract signed by seven official signatories of the Congregation who were accustomed (i.e., authorized) to sign documents, whenever money has been collected from the Congregation (contracts, and receipts). This written contract was given to him through the two congregational members who had obligated themselves to him and who worked as agents for the Congregation (in this particular case). It was written in the contract that the Treasurer of the Congregation should give these two men a set amount of money each and every year that Reuben dwells with them (i.e., teaches). And, in reliance of this contract the two men obligated themselves to give Reuben a set amount of money each year that he dwells with them (teaches).

And now part of the Congregation says that the two men, mentioned above, had no right to collect the aforementioned money from the Treasurer based on the contract, as stated above. And they (the two men) say they already obligated themselves to give Reuben a fixed amount of money all the time that he dwells with us.

ANSWER: After the Congregation has contracted with Reuben to come and dwell with them to teach Torah under certain contractional agreements, i.e., all the time that he will dwell with them as it is written in the contract. The Congregation is obligated to give Reuben what it has agreed to give him, and how much the more so since he chose two men from the Congregation who obligated themselves to contract him, and the Congregation gave him a document signed by seven official Congregational signatories who are accustomed to signing receipts, via the two (who had obligated themselves to give him i.e. that which the Congregational Treasurer would give to the two) a set amount of money each and every year, all the time that he (Reuben) would dwell with them. In reliance of this document, they pledged to give Reuben that which they had contractually obligated themselves. These two must give to Reuben all that they pledged to him and the Treasurer is obligated to give (to the two men) the fixed amount of money that they pledged to him (the teacher).

And concerning this (my decision) there is no doubt (i.e., it cannot be questioned).

Asher son of Rabbi Yehiel, may his memory be a blessing.

ועל שהוספו לכחה הם יומני לחוור כהם חנית סטים הוא מה שמוכי סקבל משכימים לשביח בריר וקיים כוא כלא קנין וככל חקנות פקב שתחקין על יחידים ועל רנים ותסיעין על קינותם כל דכריהם ככחוכין וכחסודין דמו :

כ מה ששאלם משתשון בתכר מם הגלנולם ומם בקרקשום ושושן ראוכן שהקהל פטרו אותו וכם לו כפי החנים לחלקן אם רחוכן אינו יכול

לברר דכריו וגם לריך שתשון לישבש - ירחה חם הקהל חברו לבחשון בסחם כל הם כגלנולח ומם הקרקשח ולא היגיאו נבער ההכירוח בים אדם אין שם שבק ופענה לראוכן כל בחשון ולף בגושה אין כאן דאם איהא בהגיאו שם משק אום כיו טחנין איתו נבער ההנירות וחמצ בחברו לו נפחם מין שהוח בהולה חוחם :

כא שרא לי ארוני אבי מוכי ורכי אם אני מערים עליך כי כן משריחים

שלי ותוכה כיא וללחוד אני לריך. באחיך כבר על האוכן בתש שתשון כשכיל מם גלנולת וקרקשת והוא השיב בהקתל פשרוכו זם כמכ שנים . ושר שהקהל נכו לו חלקי וכבשר ההכירות חין מוזכר מוה כלום והעילו חדם על הכל וכלו עדים חפורעי החם והעידו בהיום כחה מים שנר ליי דרך כאן ופיים בעד ראוכן לקהל ביפערותו מחם נלגולה הרקשם מחדלו לי וכחלחוך ככר חם חותי זה קיים בדיכוכם. וחם חלו כפרים פהם מפירעי כמם נחתנים להעיד על דכר זה הף כי מעירים למכץ - וחחד מהם כוח כופר מחז מכל מדום גם הואפורע מם ועל משי (מנניי) השידו נד ואכר פדיו כם כחשון בחבירות בכבשה בנתן בחשון מבטן לקהל אחד להם בדתוכן לה נהן כלים וכלא היה יכול לההקטם שמו ושנט לו סקהל חלקי ושורני אם בחשון כוא שכריין במה שלא כניד זה של פ בינם כי כחיכן כח לפכלי בחה ביכר כל בינים - וחם כן כוח כל מים שדנין יחד וחפילין חדש על בדוח לוה בכחין להכחים יהיה בכדיין : תשובה נכר השנהן לך שנכל דכר שהקהל או פוכי כפיר שנחחט

מדשת בקדל מסכיפים אין לריך קרין ולא שבר כלא דבריהם נכתכין ונמסורין דמו. ועוד דנרון זה מחלה כיא ולכלו היחיד שמהל אין לריך קנין . ושרים מפרשי המש גשלי דבר הם שחינן ישלין להפיד לא לוכוח ולא לתוכה דאין חיטק בעדות הפכול פסול לכל הלקם יכולין לוחד בכודחת המשון חיש עבריון בחרי במשעילן חדם לכשיד על סכברים חלם בחרם ולח על בעלי דבר ורחיבן לח בחמין לבחשון חם

פיי חיתר לה נט לו כקבל כלכך לה פיי ככלל ככבם:

כב ישמרכם השתר אתם לעלם סקת סקום אשר כאנאכילה וכחך חבר כעיתכם תפופנם ותרנוכם וכבנית תכם ניום תורכנים כחשר יכד לבחול החחים הל יכסף טר החרביע השר כם חור לפחשר החשונה נהורתי כי חלתי לוני ולחלם לקול המולה נדולה חשר שחם וכלה כן יחיד כן רכים ברוך החקום בעקדו וחצבור כריה בחתבה כי נחה שקעה כל הארץ. וכן יחבדו כל חייביך ליי והכל חייבין כחבלוש שלאת בישור הרפ מקרבכם לי היא הקוח ישוב העיר כי הובארים ישתש דיראו ולא ילאו שר מקרכם כני כלישל להדיח את יושבי שיכם וכני העיר כשין זה את זה לפטם תוחה דלמים וכרית וכל דבר בהוא טורך הציר חלין לך טודך השיר נדול מוה להזם את השיר ולכלות המורוים ולכשר שבי השה אפיכך כל בורים בעיר בין בפרצין מס בחקים חוד כין בפרעין כם נשיר חייבין ליחן חלקם וכל מה שחוליתי כנישור תיתי רבש חן השולם הדן שם אום בשולם יכול לפלק שוחו מפרשון זה. נאם הכוחב אכה"ר

יחיאל ז'ל : לפששאלת פל הסכשה והקוח בשפין סיומל ביניהם אם לריכין להעיר של חלו ערים בחינן חכני העיר . דע כי לח נהגו

ל לציא נכל פשם פרים שלים מכני השיר אלא כך הי השנתה ביקבל להבשיר, כל כני השיר לששיר של מי ששיכר של הקנים:

סי וששאלת מאכן מבה פנרה עם בכנה פוכי העיר כפנין כתם

וספרו לו מחם לרכם מחים זכוכים ובכביו מש ל כיני בציר וכנחים אתריכם אתרו לראיכן חשיע כמנו מם מכל אבר לך ביב ראום בזמרו תוחו חודם בכמה שוני כעיר ד' מתוח והיכים וכבינו ל חן הנו מחזינים לך בפטרוך חכים רחים לדכריך הביב המכן חין לי כיב רחיה . זים לומרים ברתוכן נחמן כתנו דחי בעי נפכע בדין לו של כה בישרם מם וחידה חשרת דהוי מנו לחשקי מתונה בשהיכה מם כלחרים ככך:

השובה נוחה לי כוכריך בחש חייב לקהל כלום הלח כוח והם חייכין לחלך והיחרים לו ביפרע חלקי ביוודם וחין לדם עסק לשחיש בבששה להוצים מהם מתון ביפרשו חלקן האל יסרש בחנהג השיר כה חדון ים לו חי יכים כלוו כפי החד דנהם חם ים לו כשוה ליפשר לד להבית כתים ותיני נחתן כתנו להולית חבם תחון וגם חין כהן חני של של יות לישנו בישום מישום מו מי מולי יודם לקשל שבש הדוא בקרן כבכיבים . היחא לי כשי למיחר בשכדוכו ל כיכי - רשני השיר הרנילים להבחדל כלוכי בקבל כש יכולין למנוח מורשה

להון כשכיל היקול וכל משביםם קימים : ה נכדי ידידי כיני משם הנכן . בבדלת אם מקבל יטלין להעיד כדכר בחין סקסל נהנין נו כנק חכריכי מחים או חחיר בל ") כד כמנולר בכלל פ"י כיו התכנים בותרים ניפי הרא"ם פדיום דמוטחם לפדח ישרח!: [א]

כיח ככושח תי ספרים של הקדל . דכר נדול הוא להוציא חייון חיד החחוק בו אם לא בראיה ברורה דגרסינן כפרק חוקת הכחים (מ"ג .) האחר מט מנה לפניי פידי לין דנין בריני היהה העיר והין חביהין רחיה חלאשי אחה העיר. והשכרת עניי ביקלי ודייני חיסשלי וכו'. עד דמשיק נעניים דרמו שליים . סיכי דתי אי דקין להו ליהט תרי פיניים תחי דקין לכו ולידיים דלא קין לכו ואי בניים הימה לשלם דקין לכו וכיון דרווח רווח. אלחת חוקן חצ'ב דקין לכו רק כשכיל דיהנו (כ"ח הסר) לשניים בריות פוסל כו בני העיד. לכן גם כחר של כיח הכוסח נהנין חשם כל כני השיר כבים מאוד יפה כנית הנוסת ונם נספרי בקדל שלחדו בהם עניי שירם כי גנוד גדול סיה לכם בילם כעלים חחסרון ספרים וכל בכן חחסרון מחכריכי חחים דהייט מידי דרחי של כני השיד לקנור מח מטה:

כו נכור בבחכת תה יהיה על כל הקרטית בכעולם כל ביחוית כהם לא יוכלו שכניו להעיד. הש יש נכחין בעיר נחתנים על כל כני העיד כי קכלום שליהם והאמיטם גם כדבר שידוע לרכים לרוב כני העיד או לשוכי השיר נרחה לי שחולתין מיד המחיק כלה כית דין וכלה טרים התרים וים לסכים רחים חוושה קשן פרק והני מנלדין (רף יו.) אשר רב יושף ערכם מרכון שביד דינה לששים בשלחה השביקה ליה ושרשי ז'ל השביקה ליה הדין ידין ותוליה מכעל תיכו כעל כרתו רכול לנדושו על דים ונרחה לי דכ"ם אם כרור כדכר לרוב כני העיר או לעובי בעיר שיולית מידו

כנול כרחו :

לבו דשונין כני סעיר להסיע על קינוחן ככל לפי ערך הפעה חשם מבדה מילחת. והם עני כות וחין יכולין לעובו כממון רבאין לפובי ולקופו בחלקיים וככל חיני כרדשת כד ביסים נייח דיכא לשבוח כבתר קבלוח כדתיתה כפרה והלו מנלחין (דף כוו.) מוא לן דוליק ולייפיק ושחק וחלפים פפר ומבכניים דכחיב וחדיב בחסם וחיללם וחסם מהם לנפים ולתרבם ולפניפם ומנא לן דכפתיון תדיון ואסריון ושכדיון הרדפה דכחיב כן למוח כן למוזכי כן לעום נכסין ולחבורים. מחי לביושי אחד רכ יכודה הרובה. הלחת דבאין כין דין ככל שיר ושיר לרדות לייםד בכל מיני רדויין ונדויין המשרב על תקמם . ומש שא אלם ופרין חוכטין אותו על ידי נוים ואימרים לו עבה מה ביפראל אימרים

לך. וכלום אשר כן כיר יחיאל ול:] בחתקנות בשבם הקהו נקום מנין כנגל כי לפחין נני הפיר להסים של קיטחן כן לפנים כן לברוםי :

כם וששאלת כני פעיר בזהרימין פרעי הגם כל מי כלא יכא לומן פלוט ויפרע חו יערפט החר חו יפרע כשכילו ומיצ לא כא והמר דחובן אל ההרימו פלופי בלא בא הנה לכם חשילי בשבורו ולקוש המשיל ולא היהריטום הגר כך כביהה רחובן אוש פלוני האב ראוכן לקשל החירו לי משילי וההרימו לשלוני והקשל היום רולים מחיר בקבלו ככר פרשון חם שלו חום בנחן חשיל בשבילו. וכחכם שוגע בססית דוכין אמחה (קוושין חוו) דקחתר פרישי חין כהן נסכה חין כהן דליד כלל לכך מילהה דכתם מיירי כדכר הנקנה ככסף בנתן הדם מבמן במקום כסף הקצייה לא קנה ביון בהחבטן בחיד לחווד להנה אכל לנדון זה בחייב לפרוע מם כל מם בנתן הוח נתורת פרשון מי חחר כבנים חפים

כוכין כוי פרשון : ל תקנה בשפין מני השיר נסחם כל מני השיר בכלל חש"ם שששתום לטכך כחם וים מכני השיר בחין פורעין מם כיון כלח כוליתו בום חדם :

כלל שביעי

דיני חרם והתרתו ודין מקצח שהן מתחרמין ודין שלא בהתרה והתרה להתרה ")

וא ששאלת ליטר בכעילו הגם כלה יבחים הדם שלחי בענה של סקמל וכלך חוד ושבר על כתום וכחש, ירחה בחפור לאטל חבחינותו בהרי בקבל פשלו בחינות הכל חוץ חבחינות העכח בשכיל בלח יקפון כל חדם ויביעש הף בחינו מומחה. ורביין כליכור להחשת ולהסים של קיצותן ליתן לוה מחון הגרו של פי קיצותן וחין כו משס כול. וכן לחבור התוחר חבום חנדר חילהה וחה בחוברין חבור לכל בני העיר וכל בכן זה בעבר על החדם ובחע דחוי לדחוחו לחומר לחותו דכר כיון בעכר של התרם כדי לבחש . וחש"ם בחיט תבוד ליכול דכר חפור

מ'ת תכופר כדכר ורתי לקופו שלה יחבלו מבחישתו בן לב עוןך ילמרני לינור שהשניתו של חרור הרח והעילו הרש של ככה בהשיול החקום חרחם חדם חדתבות וחילך עד חחבה בנים . וככח הותן לה קייפו החקנה מחמת שהיו ערודים בעיסיקה הי מתחת דבר ארד בלא בחו כל לב עד חדם יותר וצירה נחירכו מקלח הקבל ורולים לחור כהם . תימרים בהחקום בעלה כוחיל ולא החדילה כוחן בקוט , סודישני אם ישלין לחוור כהם , אף כי רוב כרכל שיחדים של מבחרחם לקים התרם מכאן ואילך והמוצים הם חושנים :

משינה

(שו'ת דרא'ש)

page 21 (RT)

responsum 23

Concerning that which you asked on the agreements and the ordinances of the Congregation whether it is necessary that witnesses who are not residents of the town testify about them (as they may be more objective). Know that it is not thus customary to bring everytime witnesses who are not (Jewish) residents of the town as it has been agreed to by the Congregation to declare qualified all the (Jewish) residents of the town to testify against those who have transgressed their ordinances.

page 21 (רא)

responsum 27

Jewish people of the town are permitted to go beyond the limits of the law in every case according to the need of the time as a fence of the law (i.e., to protect the law). If there is a poor individual who can not be fined in money they are permitted to punish him with beating and all kinds of persecutions until he abides by the law, and to do (behaves) like the rest of the Congregation as it is mentioned in chapter Elu Megalhin (Moed Katan page 16a) "How do we know that we scold, curse, beat, pull hair, and make him swear; as it is written: "And I contended with them, and cursed them, and smote certain of them, and plucked off their hair, and made them swear by God...' (Nehemiah 13:25) And from where do we know that we may bind him, ban him, imprison him and persecute him; as it is writtens "...whether it be unto death or to banishment. or to confiscation of goods, or to imprisonment." (Ezra 7:26) What is meant by the word "to banish"? Rav Judah says (it means) to persecute.

Consequently a Jewish court in each and every town has permission to chastise and to punish with all sorts of chastisements and banishments those who refuse to obey their ordinances. But if he is a (physically or otherwise) powerful person beat him with the help of Gentiles (i.e., we invite Gentiles to administer to beating). And they (the Gentiles) should say to him, "do what the Jews tell you to do."

With Peace, Asher son of Rabbi Yehiel, may his memory be for a blessing.

page 21 (R7)

responsum 30

An ordinance that was instituted by the residents of the town in a general way, includes all the residents of the town even if (they) instituted it for the needs of the tax (i.e., as a special tax) and some of the residents of the town are exempted from the (regular) tax because they excluded no one.

page 21 (R7)

responsum]

Concerning the question you asked of a Congregation which decreed a ban on (Kosher) slaughtering except by a Kosher butcher employed (endorsed) by the Congregation, but one man came and transgressed the decree and slaughtered.

(ANSWER): It is apparent that it is prohibited to eat from (the animals) slaughtered by him since the Congregation declared unfit (prohibited) all that was slaughtered (i.e., as if the unauthorized meat was non-kosher) other than that which was slaughtered by the endorsed butcher, lest anyone would feel free to slaughter even if he were not an expert (in kosher slaughtering). And the Congregation is permitted to stipulate and act beyond the limitations of the law to give to the (authorized) butcher the money of the (unauthorized butcher) in accordance with the ordinance and this is not a form of robbery. And thus (the Congregation) is permitted to prohibit what is (really) permitted (kosher) for the purpose of keeping the Congregation far from transgression (lit. "as a fence for the matter"), and what they prohibited is prohibited to all the (Jewish) inhabitants of the town. And how much the more so that this individual who transgressed the decree and slauphtered should be compared to an apostate with respect to the matter (kasrut) since he transgressed the decree in order to slaughter. And even though he is not under the suspicion of eating prohibited food nevertheless (the matter) is reprehensible and it is proper to punish him so people should not eat from his slaughtering (i.e., announce that his meat is not Kosher).

page 21 (R7)

responsum 2

In addition (my master) may instruct me concerning (the following cases) A Congregation agreed to issue an ordinance and stipulated (that anyone who transgressed the ordinance) would be excommunicated and this ordinance was scheduled to begin at the beginning of the month of Marcheshvan and continue (in effect) for five (5) years. And when the (appointed) time came, they did not fulfill (observe) the ordinance because they (the Congregation) was deeply involved in financial matters or deeply involved in some other matter and did not pay attention (observe) (the ordinance) until a month later and now some members of the Congregation regretted (the ordinance) and they want to retract (back out of) it (the ordinance). And they say (those who want to retract the ordinance) that the ordinance is voided since it did not begin (take effect) at the determined time.

Please instruct me if it is possible for them to back out (of the ordinance) even though the majority of the Congregation is determined to observe the ordinance from this point (in time) and onward and those that want to retract (the ordinance) are in the minority.

ANSWER: I do not know the reason for its invalidation since neither all of it or part of it (the ordinance) was ennulled. Just because it (the ordinance) was not observed at the time scheduled either because of inadvertant or purposeful violation (of the ordinance) should the ordinance be invalid? Who ennulled it, that it should be invalid?

שות רבינו אשר כלל שביעי

תשובה לא ידשהי שנם לכישלה כי לא הוהדה לא כלה אל מקורה . וכי בככל כלא קיימום כואן בקבש כין בהיו שנכין כין בהיו

מזידון מכשל הדקה מי החידה בחבשל: ...
ישלים למנותי יום לך כתר הדוג אבי לם הוא כדכר מתק
ישלים למנותי יום לך כתר הדוג אבי לם הוא כדכר מתק
והשבידים הם התופטים:

תיטובה קבל שישילין מים הם כוח כל פסיף מזון כולכון אתר מכ במתון כרכיה דביינה (כיק קבו:) החדלכו כתוכר ושחד שלים ניים לשרפה דמחברון לפי תחון הנה נמי כיק בהינים הוא לנהך נפתן הולכים אתר חוב מתון ולה יחכן בדוכ נפביח הנוחנים מישום המם

בער כלח יכח עבוי כחקום הדחשים ולח בשלים: תשובה קהל פקסכיםו לשבוח חקום כחום ובוכ נחלםו לשבח חקום

של מדו חיט לוקל כאלו לא נדר משלם - אשר כן כ"ל יחיאל ונ"ל :

"ל" וששארת מי בנדהה לומן ידוע וכשך כומן שים אדם בשכרו
מאלי חון סכנסיו באור כיקל כודר כודר לפלוני אם
בר כהרה כון בנחכו לחן ידוע י דע כי כוד כדר אף בנדהו לומן ידוע
כי לדשו סכקל נדוכו לחן עד אומו ומן ואם נחלט לסקירו כתך אנא

המן כרי כוא מותר א"ב פר" יו"ן בן

הוששאלה כקל עם הקה כתרם ונועו להחירה וראון מחה

היוכל הקהל להחירה כלא דבור יואה לי בדסכתה

סקאל האיים כתוב דשית בעל כל האיין דשית החדה ווראון מחה

לכשותי היוכך הקהל ראיין להחיר לעותן כלא הסבתת ראון ומדים כה) אל

הסנים בסחרה לרידים לא הנחר, ולא דחי להא דמתרון (מדים כה) אל

בייתי יודע באנא בעיכם לא הייתי עדר בחומון עם אחרים חמים נדר

בייתי יודע באנא בעיכם לא הייתי עדר בחומון עם אחרים המים נדר

ביותי מקרוץ הותר כלו ה"ח כבמודר מהדרע על מקלה הנדר וכני האי

נוכח לתריון בחותה כלי חבל חם כרכה חובים נדרו כחחר והחברטו מקלום כזה לא ביחרו בהתרים בלא נהתרשו - אשר כן כדר יחיאל וציל נן ז ששארת ציטר בהתרימו של דכר והח"ב התרימו של דכר בהים בשך בראבון ולא החורוהו - אם בקרל הסבימו לכחיר

החרם קדם בהעילו השנייה כרי חלה השנייה ביון שהידיו הואשונה אנל אם לא החירו הראשונה אינן יכולין להחרים לענור על הראשונה ואין השניים כלים:

הרששאלתם מאנן בנחדיב לבישן בנופה וכאל פושן מן הריינין פינחני לו פירוף ביחיים גלית הנופר אם פום חום

יודם שפכר ראוכן של השטים כדי שימבליתי אם שימשין לו: תשוכה חלילה והם לא ההא פאח נישראל לכיים כן ברים כרכים ואף

התכע כתרם ראי למושה שיולה קל ולשו שליו שהשיר שליו שום פסול כי אף היודע בחברו שבר שבירה והשיד טליו לברו לוקה לפי באינו נאמן יחיד והוליא שליו קול דברים ובעון בהחבריון (פסיים ק'נ) שביה השא חינוד שנוד אלא חם יש לו שרים יביאם וישידו הכל לא

מנה להתרים לנ: ב ח רנול החבה שקבלה עלים חרם שלא נהכרים חשל כשלה כלום ובוג חלא
ביתו סגוד והפסיד חחוט ורובדה. כדהד לי ביתון לרש לקבל חרם
שליה אתרי אשר קבלה חדם עלים ככר שלא להברים חחנו כלים. אתנם
אם ידוע הוא בכטויים סגרו הכיח והכריתו חחנו החי עבדה על
הים חרם והין להאמינה בקבלה אוש החדם : ומכ"ח אין לוחר שיהא הוא
נשבש בית דהיא השדם לענור על החדם זהי כופרת הכל ואחרת בלא

נטלה חשלה כלום וחתריכת שטשת היסת דרכון וכשטיבה דרכון את שבענדו נשבש ונושל כדאיתה כשיק דכ"ח (ה"ו) התקרא להקומה לא שבדיק - לכן נרחה שיש להשיל חום של הקדל ושליה של חי שלקה חשלה שישירקו לו או היודש של חבון ששוד כשיים של הבחנים שכידו חייב

לכתויה כיון דלייחה לריכה קדעינן לגל פחיתות בכחט פליה: ם אינור בולח על פנינור ברפילו תים והחנו שוא יעם פתים ולא בלרו לדקדק מה דין מרונות בהקל מתורין (פיא מבלין) ורדירין כפחלין בלריך לדקדק מה דין מרונות בהקל מתורין (פיא מבלין) ורדירין כפחלין כלח פרח והדכה וכלא יחיד מופחה לו ג' הדיוטות - והם ים לכם דין נדרים ותרחים חיך פסטה שנה ז ככל השטח הנולה בסציר וכציפת וכל כלרטת ששבתר דבר בדשקת של כית רכן יודשין כות חש תוחל אמל הירים חיהלין לי חלה כל כנחין הין הליכור חשוניין לחרם הי שכיפה חלה מנדין הי מיציחין כל חי בישטר של נורחם כיציחו בל שכן וכרהיא רפורא יתכם כל רכובו - והצי אם הונירו הניפור לי בנועה אין דפתם אלא להיום ולהירים כל חי שישטר של נורחם וכן חליש כפילום כוכשה דכחיב כי השנועה הנחלה היחה לחשר לא יעלה וכר וחניה כילחדש וכי שכתעה היתה אלא ללמדך בהתרם היא השנישה והברישה היא התרם וכן שנושת באול לא היתה אלא נודה כל חי שישנור של נורתר - וכן שבושת יהושב ביריתו לא היחה הלא נורה ונדוי דאי אשבר להשניע את העלדים לאיר ומן אכל נדור כתרם חל כל דורוח הכחים. נחלא בהקבל נדו והתרימו לקיים נוכחם וחתר כך כתרימו ונוכו כלח יששה החדה ויחירו חדם בחחרונה שההריתו שלה להחד והחדב יחירו המגם י וחץ מכשל בהתרה זו אם כים מדעם מכ סקבל:

י וציבור בהים להם הלחשבה להלחוד חידה אש"ל וסלקה והעים הדם שלה להחידה וחדר זו הלחשיבה וא חודה של ישר, ושכ נתהרטו חובם להחידה ע"י בנוי במשבה או נגירוע אם ישלין כלא ההרח תרם - פבישא בישלין ביון בבשה והם המח ואם באתשובה כחוא אינה ואם בהתרעו שליה הלא הלחשובה חדבה כיוא אשר כן כלר יחמאל אילו:

יא ששאלת המכן היה לו דין ודכרים עם פחשן בסכה שחיו מחשן לחים הלו לו היקם שם דיין כחקם לחד ושרשן חם כיחד ליחים הלך לו התשתח של בחשן נשסך החם י ליחים חוד מחשות ובלד הקדל היה להם חדשתח של בחשן נשסך החם י ליחים חוד משות לתקם שהיה דר שם החלם והפשירו הקנים ומחוך החשמה בשהבד בקרין נתור כלי שם לד למשכח ותחשבר והלך לי בחשו ושבשי הובע היות לח חסר חודשת החלם ושעבר עלנו בקרין הרב שלא חן החשים ושביו והוע ללח חסר חודשת החלם ושבר עלנו ומחוך קר ביחשר הקדל פודם משידים כי כסכח חודשתח הקדל פודם שביו אותם כי מבד ולח של היו בחלב לו שם שביו אותם כי מבד ולח של משות ביח ביחיב חם לקדל מנשים להחו בניו מבד וליון להו כשי שלא עד ביחן שרב לו מד שחובר לאו שר שיבחשל בשות להו בלו מבי מביר שלא עד ביחן שרב לו ביח מחוד לאו שר ביחן שרב לו ביח שתבו לאו שר ביחן שרב לו ביח שתבו לאו שר ביחן שרב לו ביח שתבו לאו שר ביחן שרב לו כי כן דין המש אשר כן כיד יוואל אל :

כלל שמיני

ריני שבועות ודין פותחין כנולד ודין שבועת כאנם הלב ובחלום ודין אם נאנס ודין שבועת במעות ודין גלנול שכועת ודין שכועת לאפוקי ככונא

א שארה ילחדני אדוני חודי. על דבר שטעה שעשיחי לחוד כי כא עלי בערחה ואחר לי שהשהה כלל אחד כשברהו ובקר כי הפחה שאל היחו עטורי אם הייחי יכול ליחן שום דבר. ואחר שהיחו עני אלא שהי רולה שנעירי בהייחי חבקש לקרוני לסייע לי עד ארכע אקוקם י והפחה לא הניח לשתרים לקרו שום דבר חשני וכבשברני הבר ניים לי לרחקני כיסירון קבין ולהלבין אחי עד הפחה בהייחי עביר הקרוני עבירים וינורחי מאלי הדברים כי לא ידעתי שעשירני הבר ולא הניח הליר (השר) למא אלי ועביתי לוויו וכבכעתי לי וכתבתי שער עלי מי' אקרים ודהק אותי ליבנע כהתחים החבדל ולא רלה להשתון עד שהייתי שלה למעלה מקום שהא תשפט

תשובה יחה לי לצי מיתם הדכיים כחן מחם כמיה המשה מי כיבר הביע של כי הבר בשני מות בברים בלי נכבר בלי וכתם של כי הבר בשני מות בברים בלי נכבר שתים בשני מות בברים בלי בברים בלי בברים בשני שתים בליחד ופירם של מין באחר במשם מות בניברים המשתים בשני מות בברים ביש מות בברים במשה בלים כסרים שביר לבו דברים ביש שביר בביעה בלים של כיבונה חבל הכל הכל כבר ופהא כי השטים היהה משקיף בשנים ולל ביצונה חבל הכל כבר ופהא כי השטים היהה משקיף בשנים ולל ביצונה חבל הכלים השלים וללים ביצונה חבל הכלים השלים וללים ביצונה חבל הביצונה השלים ולים בלים החבר בלים החבר ליבונה הביצונה בלים הביצונה הביצונה השלים וליבונה השלים וליבונה השלים וליבונה הביצונה בלים הביצונה הביצונה הביצונה הביצונה בלים הביצונה בלים הביצונה בליבונה הביצונה בליבונה הביצונה בליבונה בליבונה הביצונה בליבונה הביצונה בליבונה הביצונה בליבונה בליבונ

ב נשאלתי של המכן בנפנש שלה לחביר חשל כלים לבחש לה יוכבר מה שחיב לו ופחה הניע הזמן שען המכן מעוח אין כיפרע לי שד און שליני מה שחיב לו ופחה הניע הזמן שען המכן מעוח אין כי לפחם לך י וכבר

page 22 responsum 3

In addition instruct us concerning a Congregation which placed a ban. Is its validity dependent on the majority or can the minority protest (and reject the ban [or ordinance] for themselves). And whether one should follow the majority even if it is a financial matter and the rich are in the minority?

ANSWER: When a Congregation places a ban, if it is concerning financial matters, (the decision) follows after the majority of the moneyed people as it is in (the case of the caravan (Baba Kama 116b) which was attacked and plundered by a gang in the desert, that the calculation (of individual loss or responsibility) is based in accordance (to individual) financial (participation in the goods of the caravan). And thus likewise here with the "ban" (ordinance) which is concerning a financial matter the majority of the moneyed people must be decisive and it is not possible for the majority of the people (of the Jewish community) who give a minority of the tax money to decree a ban (to tyrannize) the rich according to their (the poor's) will.

page 22 responsum *

And you asked concerning an individual who was excommunicated for a fixed period of time and within that time period a reconciliation took place, and the cantor of the synagogue by instruction of the Congregation said: "The ban of x is annulled." Is this annulment valid since he had been excommunicated for a fixed time? Know, that the ban is void even if he was excommunicated for a fixed time (which has not yet expired) because he was excommunicated according to the will of the Congregation for a time until a particular time and if they reconsidered (agreed) to release him within that (specific) time behold, he is released:

Asher son of the Rabbi Yehiel, may his memory be for a blessing.

page 22

responsum 5

And concerning that which you asked of a Congregation which instituted an ordinance (with the penalty of) ban (to enforce their decree) and then voted to annul (the ordinance) but, Reuben objects. Is the Congregation capable (permitted legally) to annul it (the ordinance) without he (Reuben's) consent?

(ANSWER:) It appears to me that (validity of a) decision of the Congregation depends on the majority opinion since in every division of opinion, according to the Torah the majority prevails (i.e., majority rule). Consequently the Congregation has the right to annul (the ordinance) by themselves without the agreement of Reuben, and if one does not agree with the annullment, for him it is not annulled. And this is not similar to the case in (Nedarim 25b) where we say: (If one says:) "Had I known that my father was among you, I would not have vowed in which case they also annulled the vow pertaining to others since if a part of an oath is annulled it is completely annulled" which rule applies in the case when the individual who vowed regrets one part of the vow. In such a case as we say, it is annulled for everybody; however if many individuals vow as one (individual or body) and some of them regret this (action and annul the ordinance) it is not annulled for the others who do not regret (instituting the ordinance).

Asher son of the Rabbi Yehiel, and may his memory be for a blessing.

page 22 responsum 7

Re the question which you asked concerning the following case: Reuben had to swear to Shimon (in a legal matter). And Shimon asked the Bet Din (court of the Congregation) to write a note stating that any person who knew (and did not testify) that Reuben had transgressed the bath be excommunicated in the synagogue in order to disqualify him (from swearing another time). Can one accept such a request?

ANSWER: God forbid such a matter as this must not happen in Israel, to shame publicly a son of the covenent (another Jew). Even the person requesting the ban must be rebuked because he uttered gossip and slander about him (Reuben) by mentioning about some blemish. Even if one knew that his friend had transgressed a law and testified against him alone, this single witness is flogged because we are not to believe a single (lone) witness, as he brings upon him (the individual he is testifying against) words of gossip and disgrace, as we say in (Pesachim 113) "Tobias sinned and Zigod was punished (flogged): (i.e., the innocent suffer): however if he has witnesses he should bring them and they should testify however we shall not demand to have him (the other litigant to be) excommunicated.

תחד כא הזגן כפרק כם כשם (קפב.) פני יוסף כן במשן הודים בשיר אחו אים ישלין להציא בשחת זה של זה אלו החד ישל להוציא בשר חוב בלים כילד יכש יכלש חם כיו משלפים יכתט כסיתן חם כיו מסיתנין בשבר ינחק כן כמיכן לכל דקוק זה מזר מהם יכום מז בחי ויבתיכ בשבר ינחק כן כמיכן לכל דקוק זה מזר מהם לכנים לם בחי ויבתיכ ם שבר זה כמחן דליחים דמי הכא נמי כשכה זו כאון דלימים דמיה וחין לחם פלים. אלא כך נרצין לכתוב בכתונות מפין כל ברים פלתי בן אברסם ושתו בתוככק טוחבים ואב כשון נוים כוא אבי כלם:

ה ששאלת כל כלב שנה לכנו שלה ידכר עם יבודי החד ולה יפחל ל מה פעבה שד זהן קצוב הכנן חפן להתפים עש אלא פתכם לשלח חביו - דע כחביר לבעת לבים יקורי חם לא פירהת פונד פבירה והאב שנה לבעא לו לתו כל כתיניה לנוחף לשכור כל דברי מרכ שלחר חני יי מורחי לחשלה מתורחנם , ושד לח כים כחב כום

כדכר שסה משפה פחך ומיש לריך לככדו : ו ששאלת אם חייב אדם ככנוד אחיו כגדול מאמו כמו כאחיו מלכיו - דע בלין מילוק כי כמו בהייב חדם ככנוד חמי כש ככנד אביו כך חייב נכנוד אחיו כנדול מאמי כתו כאחי מאביו . ונכתינות פרק כעבת (דף ק'נ.) תנים כנד בת חביך זו מבח פביך י וחם סת זה כעל חתך. חתין כדדרים ותו יחירה מוחח חתך לרכוח החיך כנדול -מלמת מיתורת דכחיב גבי העו קה דרים לים:

וששאלת כל מז כנהל כחדף וכיום לאזו כיוא חלמיד הנם וקבן כימנו בבנים ונידו הקטן בבנים כהוא מלחיד הכם לאחו נדול נשנים אם נדויו נדוי משים בדרשו ואם לרכים החיד פנדול. ישה פשה שנידה דכיון באינו טבא פנים בחורה אינו שוכם מעבה פחך -

ומן כדין חים חייב לככדו : כל מה שתירתו לותנותו ועישה תורתו הכע וכולחבתו פרלי והונה בתורם חמיד ותיש מכפלה להחשבה כדברים כפלים אך לחוור לתר פרוסתו כי זו כיח תיכתו כי יפה ח'ת פס דוך לגדן וכל חולם כליון מבה חלמהם כופה ככלה ונודרת פון וככל פח לכו כל נרסתו ובגרה כלאכת מוד מיד לכים מדרבי וכוח נחב דורם ונחב פריים אם כדיי ברשנים כאל ככלל רכון כי כשנים שלחו בשל זה תורה וחין להשיל שייו פל מכא מלך וכרים פיסיא דכיב (פיק הף ת.) רב ניתון כר רב חבוא תשל כרכל לורכון לותר ליה רב כחשן כר רב ישיק בער תר לולורייהם אתכיםי והוכחוני ההתרייתה דכחים כה חיכב שחים כל קדוכיו כידך ונו" מב מכה למני ברב"ה רכש"ע הפי" כבפה במחה חוכב פתים כל קיוביו כידן הם חטו לחליך יכה מזכרוטיך חני רב יובף אלי היה בהבהחץ תליםם חשיר לפיר ומחדינה ליודים ליכה איתן בבטרו כל חקום ארוביאי דכרוב גם כי יחנו כנוים פחה חקבום ויהנו חפע חחבת הלך וברים חבר פולח כל פכפות הוה כלי חרתי נחתר חם כולם יחנו בנוים פחה אקצם חום משע ויחני מחבה מלך וברים הרכשבי דכתיב מנדה כלו וכלך לו שיש לחדמת פליהם חות. רב יהודה חנדה עו פנת הכלך כלו ידי כסף כלולת הלך עו הדשובת ותו נרשיק כחש הכות דתי כלילת דברו הככריי אד לקדים דרכי אורו ניהבן רבון כהדן אחר להו לא שרוקים שרוקי שרוק סלבת בדירם תכלבת התנ לקתים דרכי המהו ניתבו רכנן כהרן חל לתו כיוקין פידן פרוק טלהו כם ההוא טוכם ברויה אטוכם פרק ההוא טוכם כדל לילא אהר דני האיחם באין פירשות כאה לפאם אלא נבכיל עדי סדן - הואה לני בדורות הללו לדון ק"ו בהרי ביתי חבתי סנסוא כדו נדומים חלמידי חכמים לחלפים חכם'כ היו פטורין מכל מיני שולין חשין חלכטביות כל פכן כדורות כלני פחיכם נחומים חחד תשיר וכ

מחבשה שם לפיכהו מכל חיני שלון "): רשוב בית לי חשיבת באלה לוכי כאר כליי זל חם לשים מהורשא לים לחר כל חחי דכהכנה ליה הה כתכנה חשום דחיכה הינשי כילחן זכש לתנכל מינאי מסין השתורות ולהניניות ולשישי לניטרם כם כנים כילי דייבהשבדי חיכהו וכשנחים כיון דמנת יופי בנו כיחתי כרכיח אבינ הלא נפיקוא נבירה סריני כבלר כני מהא דלא ילפי מוריימא ואנא לביל לש שמיל הערוד לומנותי ככל יושא הזימנה בכי מדרבה כל ופיקה לכים פבירטת מכל כני פניני דמתי דיויהות כרכים כדי כלת אביד לנרח כא וכיון וחשלי יותא לא בעילנא אפי בניא הוא שרוד לחשד כחל הפנירנא והתיחי לכו שכדה דרב כתרן דביק דכ"ב (שם) דלתר כד התחבייתו חונכים חובכתוכי תוחי דכחם כרכ ן' מיינם מכחים דיתה מה מכתב הרחב"ם ז"ל הל הגלונים בההוא שובדת הלכחי לא מדקרת וביאי עד דחוינה כחבה דחרי וחבים כני חפייםנה לים לחר

וליכור לי לתחר נכניות חכתתיה ובלחד ישים: ד תשנה הוב רבי פאיר ז'ל. הכין חויכא דיהאי משום דסני שורדין דשרדן אהין דסר חורתו אומטתו ולה כעיל מדברי תורה אלה פרשא לכדי חיו וכש לחוכיה בחיני חבין והביצרות וכפי הפיד לית נהו בישל באכו כלשי שכדי החשימה באימתר כהכות שנינה למשכר רכון יבושמן דםי כלילו חלן דומי להו כחלן לאחרו כחלך כליש לרך ") משו פושלין כל הנטר ששלפו נפדו,

אים סים דשה לחשו ולשל כיונ כם כל כם ביבלי חש משל לכלים איברי לו כמשרי כל הביחים איתוח לי ביולבי הביח באינן אבלין ובחוץ מלא לכני מרם באיכלון ובחין ולייכין לכל צרכי תנקי וכחיים מיוד (כ'ב קי.)לשלם ישכוד הדם שכורה בדיה ורם תדני ואל ילעוד לכריות וכחיב יניש כפיך כי חלכל חבריך ושוב לך חו כית תדם כוכה בכחדום וחם (לשם פ'נ) ישה מים בש דוך . ק השן (כם פ'נ) אם און קתם אין מרה ולמריכן כדי (כרשת לה:) רלשהים כשי תורתן קנש ותלחבתן פרתי חלי ואלו כרקישו כיהן וחכל פני בחשים דכי פסרינתו רכון כנחרת לרכון דפסף באקריכה לא הרבהה דלה ברחי בחונים ובתפחם ופרובה הוב כיחם פשרינהו חלה כל היכה דשקישי משח רצים נו יותם ולילה כפי כקן וכשי יכלתו ולא כפלו לוכיי תורה אלא לוכרי פנוה כדי מוניהם ושרוםם אושי כיחם ככלל רכון נינהן רשנירי תכל בנך חילי דמצון והוח דלח ביאנו בישעיה אלו חוללי בשנים דחם כן להי תכלל רכון נינהו וכל בכן דלא בייך למכחב כמו כל קחביו בידך ולא למימר כמו רכון לא לריכי בעיחתא שכיל וכן כשב ככיב חיל נקשים הבחת מהתי משבה דדמי כלילת ומרב יכודם ותברכ כתמן כר ילחק וחדרים לקים ורכי יוחנן שכל חיני כשין ולבעניות וחבשכות כין קבינין כין כאין קטינין אין חלמידי חבנים חייכין לסיים ככם אם סלפיר כיל דהא מנדם כלוויכלך כלהו קטשין נינהו ואחרינן בהדים דלה מחייבי רבון בנוים ודמי כלילה מם בחינו קנום כות אלה חייבינהו רכי לרכון בנויה - ואפי החם הקשב על כל אים ואים בפני עלתו כלכור חייכין לפחש מכלהם כדי החם הקשב של הלמידי חבמים כדי לפטרן דשת כרצת דשית כסף טילולשת הקדקף נבדת מונח בדתחרינן בכחש דוכתי תלמרי דרבון פעירי וחי לה משלמי לכור עליכו מדידש היכי יכילים לתפשריכהו מכי בנות דמלכת חלה ש"מ דמחייכי לכוכת לתפרים כליתו ממתונה דנסבים לכי נמה דמלכה והפילו כיו עבירין שביברהל כלבוד חייכין לפרום כבטרם כלא מפני פניות נפשרו אלא מפני תורקן . וכן כל מיני מסים בהגיבור משילין לבנין סושים ולהנכח כדלתוח ובאר במירח כשיר אין ח"ח חיבין כהם כל שיקר , מימו ה"מ כח"ח כשסקין כתוכם כפי יטלח כל אחד ואחר ומקיים מטח ורגים כו יותם ולילם כפי כחן כרדרשים קרא הנו ח'ת בתכחחין רגליכם משיר לשיר ליכא וליתן כדכורו בל מקום וכדילפינן נתי מקרת דנם כי יהנו כנוים פחה חקרום ויהלו משע החכא מלך וכרים . אכל הלפידי הנמים באין שפרון בשורם הדיר לפי כתן אלה דיין לישיח כמלחכתן כדי למנות בתיסתן וכתיסת תובי ביתם מלא כהם ינצים להעשיר ומבשלין השרם כדי לקבן משון הרבה כדי שלר מייבין ככל מיוכי כלבור:

וכן הלמידי הכמים כתוליון כתוחולין יכלה בינים של פנידם הרי ללו בקים בכליבור ולא לתר ככתוב ללא כל קדוביו הכן באין שרשות כחם לשלם כשנילם ילתי חלו בתחללין כם בחים וכל כיולת כהם כחמר לכן בכולכם ליהן ברם חתדם. וכוה וחם בקרעה חבר הנכבר המבכיל

רבי יבקב יליו כרכי ילהק חלפשי זיל הוד בחדינה קרטונה בהוה חדם כבר דירה בתים וקובע חורם להלחוד תורה בכל יום לוחד וחלחד והיט בטל מחלמוד חודה אלא לדבר חטה הכאח בלום ונמילות הבדים ולבפים לכם וכלים של דרך הדין או של פכרה או לכקבה מחייהו וכפרופה הנשי כיש וכולה אנו העפקים חונה בחירהו המיד לכן נולה לע מקן הדין לפי דנהי רכוחינו שהוה כבור וכשיר מכל שלי כלולי ועכורי חשין והרשניות ותני שלח מלך וברים ולא ינכו מחם לא כחקום בכוא דר ולא בחקיבות ההנים תן היום ותלהם לה תחם בנתחינו כנה ולה תחם ביתחיים מבחם וכלי ה ועל הכה להכריחו פנורה וביבוי ש"י יבראל או של ידי כוחים לפרוב מם כין דשת הכמים נוחה כימש ואם לא ימושי של דברי הרשות בידו להכשן פ"י ו בותים לותר עבה מה ביכרתל הוחרים לך. וכל החביים וחחיק כידו

פל ככי. כדי זה מכבד את התורה ושליו נאתר עד חיים היא לתחויקים כה וכו אשר כן כ'ר יחיאל ז'ל: דוד ככהן כרכי פשה הכהן ז'ל: 1 ום ועישאלות קוב רכם בכוח כוברים לפיל הלמיד כר בנדהו ה רביב חמר הדרכה מה עובו - עובו ברתיי לו ביכריוו כליו פהו ל מעדם ויכחיקהו ויכחוד כנחיו לי יום וחז'כ יכתם חחילה כרכים

יוכבל החם את השונה. וכלם לבין אשר ב

נופו וסשוט לחלכות ואמרו בהי' הייב בקילה כי חלל בכח ונשלא ביר ופטרע הלכות וחור וחום ליערא זהג מאוחו בנייש בדכרים. מבזכרף כח'ם הרים ול בהתניים ח'ה בקופון הרא ליפוח והב. דם כי כירובלתי מיחת בהתניים הח הוקן טוק לי דמי כביע - חד כר גם חיופר לר"י כה חניכל לכל ביכדם קצי כ"ל הגפים ליכרם דרסכם. חקן זה בינה חכתם רהיינו חים ככורתו תישוח והיינו בקכם פיום לשרה וחינו חבשל ליחודו אלא כפבל חו שחיו כי הי השבר לו ללחוד כלא חווטת כי אם אין קרח אין חתה . וכל חתה בדון בחה מלחנה פיכה נמלה ונורות שון . כילכך כל אדם בששה ונחץ קבע ושלחבץ ערוף כנון ביש לו פינים קביבים ללמונו ואינו מכטלם וילל ובאר כיום כשהא פטי באינו יביך לחור כל מונטחיו כוא תחר על כסצ ילחד חינו מסיל כביקים וכחינות חלה כד להשתר פרנסתו הפרנסו לבי כיתו ולא לאטר ולהרנות מחון לוה חני קדח מ"ח החבים מכלם קום החפרם בירוכלתי - וכלכר דלה כחם שחשנים שהם אין השביו משקים יחד הוא נכרו משם האין - והחהתי כל שלא חנבוז (שו'ת הראשו

page 19 responsum 8

Every learned man who studies Torah as his main occupation and who does this study of Torah as his permanent occupation and who works only incidentally for his physical sustenance and consistently meditates on his studies and does not neglect it in order to busy himself with mundame (not holy) matters except to assure himself of a livelihood because he (this learned man) is obligated to do so, (as it states in Pirket Avot) it is "fitting for the study of Torah to be mixed with worldly occupations. All study which is not blended with a worldly occupation is nullified in the end, and result (of such study) is sin!" At all times this learned man's heart is on his study and when he completes his worldly occupation he returns immediately to the House of Study. This learned man both studies and practices his Judaism well, and does not have a bad reputation. This learned man is in the general category of Rabbis since he places his neck in the yoke, meaning here Torah. (This learned man accepts the mandates of the Torah and spends his life both studying and fulfilling its Commandments and Statutes). One should not place upon him (the aforementioned Scholor) the burden of the Kings and the Rulers (he should not have to pay the various secular taxes) in accordance with the following incident: (From Tractate Baba Batra Chapter 1, page 8a) "Rabbi Nahman the son of Rabbi Heisdah placed a tax on the Rabbis and Rab Nahman the son of Rab Yizchak said to him: you transgressed (by your action of placing this tax on the Rabbis) the Torah, Prophets and the Writings (i.e., the entire Tanach) and I see that we have to apply in these our generations the following reasoning (using the hermeneutic principle of Kal v'homer) that behold, in the days of the learned men of the Gemara when there were learned men numbering in the thousands and even so they were exempt from all forms of secular taxes and property taxes. Therefore how much the more so in these generations when one is incapable of finding "even one learned man in each town or two within a particular family" (cf. Jeremiah 3:14) that they should be exempt from all types of taxes.

And furthermore I was shown a Responsum of Rabbi Meir the Levy, may his memory be for a blessing, and this is the text: "I inform you concerning what I am writing to you, and I am writing it (concerning this problem:) There are townspeople who want to collect from me various forms of secular taxes, corvee responsibilities (public service, like draft, for civil defense and construction), pruperty taxes, and various types of congregational support for which the Jewish townspeople are obligated. Their reasoning is that since I lend money to Gentiles for interest in my home, even though I do not go out into the market place (to do my business) as do other townspeople who do not study Torah. I said to them that since the study of Torah is my main occupation, I stay every day in the

page 19 responsum 8

House of Study and do not go outside, I should be exempt from all these (financial) matters. (Because) The reason that I loan money for interest to Gentiles is that I should not have to be dependent on public charity. Since I use the entire day for study and learning and do not squander even one hour, I should be exempt (from all forms of taxation).

And I showed to them the case of Rab Nahman (the incident mentioned above, cited in <u>Baba Batra</u>) which states (that one who taxes a learned man) trangresses the Torah, Prophets and Writings. And (I showed them) what Ibn Migash had written in the name of his teacher and what Maimonides, may his memory be for a blessing, and all the Geonim (Great post-talmudic halachic authorities) had written concerning this case.

And my mind will not be satisfied until I see the writing of my master and because of this I beg my master to respond (send an answer to this question) immediately with arguments (responses) from your wisdom. May your peace flourish.

And this is the responsum of Rabbi Meir, may his memory be for a blessing. "I see that in the protestations of those raising objections against the man whose study of Torak is his (the learned man's) main occupation and who does not abstain from the study of Torah except for a short period of time in order to sustain his life (take care of his needs), and want to obligate him to pay all sorts of taxes, there is no legal substance. This is so since all of the instances and discussion on our topic are (focused) on exempting the rabbis from taxes (and it would be wrong to have the legal precedence disregarded... ... Consequently it is apparent to us that the proper thrust of the law, according to our rabbis, is that he is exempt and free from all forms of civil taxes, liabilities, property taxes, Royal Corvee and they (the Jewish Communal Officials) must not collect from him (from the learned man) either in his own home or in any other place from this day forth. This applies to the taxes they had been requested of them in the past from this day onward might be levied in the future (any back taxes, left unpaid, or any future tax to be levied.) If it happens that (this learned man) is forced by decree or coerced by either Jews or Gentiles to pay taxes the minds of the Rabbis will have displeasure (will not rest) /Going against the spirit of the Law/. If they do not accept (consider) my opinion (the Jews asking this question) he (the rabbinical authority) has permission to beat (the Jewish taxcollectors) by non-Jews till they do that which the Jewish rabbinic authority says (i.e. follow my decision). All those who support and strengthen him (The Talmid Hacham) in the matter, behold, they honor the Torah. Upon which it is said, "it is a tree of life to

page 19

those who hold fast to it..." (Proverbs 3:8) Asher the son of Rabbi Yehiel, may his memory be for a blessing. David the Cohen the son of Rabbi Moses the Cohen, may his memory be for a blessing.

responsum 8

page 19

responsum 9

And this is concerning your question asking about an evil butcher who verbally insulted the reader of the Congregation, a learned man, until he (the butcher) was excommunicated. And this same evil one stated that contrary to (inspite of) it (the excommunication) he would increase his insults. What is his punishment?

His (the butcher's) fitting punishment is, it should be publically proclaimed that he is excommunicated and he should be separated from the community and remain in this state of excommunication for a period of thirty days. Afterwards he should publically beg for forgiveness before the reader of the Congregation.

Peace, your father, Asher

שרת רבינו אשר כלל חמשה עשר

שלכן כאפיד כל בחסרהו לחלטת הכולנית שרחו לי להזסיד נחסירה שתשרכו דינה דנרתי כוח וחייכין לשלם לו:

כלל ששה עשר

דין בן שרש עשרה בר עינשין ושיעורין חציצין ובקיצין הלכה למשה מסיני ואמה בת ששה מפחים:

א שששאלת מאן לנו דכן י"ג שנה דום אחד מא כד מהשן אכל מניין ומחלין שאן מכל לו. דש כי מליח מא. המא ככל כשרין מחלין שאן מלכל לובה משיי וכישר ותוכה לכל דכד נמן לחשה ככל פהי זכן פרא דכז בל בי מילדה כיאה פרות מכן לא. הכן כן כי כיאה ביאה ולא פרות זכן כי ביה מא או בחל או ביאה ולא פרות זכן כיים שהא קשן עד כי כוה מא או בחל אם כיא שלדו כו מימני פרים מא קען עד לי שנה כל אנו מלכה למשה מסיני כן ילא אשר כן ה"כ יחיאל ול!

ב וששאלת מערוכה חלכ שיב כיח כבדי הכלח פדם (מא ד' פיס) אם מכיחין שליו קרכן אי לא. אם מלחד כיון בלחדורו משיר די לבא מן כדין להיות כבדון אי לאחד כיון שבחיר שבר בלחדורו משיר ביון שבחיר שבר מידונה כאיפור עלאו כך ככל האיפורין ישם שירונו כאלו הוא כמיד שבה א נכא לתחלות המאחם כדון מיכה וחיים או דון מיכה ואיק כאחדה: תשובת כל כיום ככדי אכילה פרם לוקה וחייבין שליו כדה ולא מטיר ילפים ליה דמטיר ילפים היתר מושרף לאיפור בון

נויר שברה פתו כיון וים כו חלי זית יין וחלי זית לחם חייב וילפים ליה חפל משרם - אכל כזים בכדי אכילם פרם דאורייתא כוא חם כוא שישר צירוף כל כאיסורין שכתירה כראיתה ככריתים (י'כי) כחה ישהא התיכלין הכי מחיר אומר כהלו אוכל רליות וחכמים איחרים כדי שיבהה מדילה ועד פוף ככדי אכילח פרם והאי שישרא הלכה למשה משיני - ואף ע"פ שהוא משורכ כהיתר כיון פים כו כל כך מן החיבור בכחוך חכילה פרם מן סביתר אוכל כנים מן האישור זה הוא נקדא טשחו וחחשי ולוקין פליז וחייבין שליו כרת ולא נהכטל ההיתר כרוכ האיבוד כי נהן כשם כרוכ מדאנדייהא כרתבן כפי נ' דמסכת חלה השוכה פיסה תן כתשים ותן התירו אם ים כה פפס דנן חייכת כחלה וחדם יולה ידי הוכתו כפכח. ומינה דייק כוכתים דטחן פשם כרוכ דאורייתא והכי אחרים כש' אלו שיכרין (חד.) מהי לאי משם דהיתר פלערף לחיבור לא חבום דחיכא בזיח ככדי אבילח פרם ובזיח בכדי אכילת פרם דארייהא כוא איל אין איה אחאי פליני רבון כלים דר"א בשחח הככלי (אי אמרת ככלמא היתר מלמרף לאיסור מכום הכי פפרי רכבן ולית להו שירוכ פי דלא דרבי כל י חלא חי לחדרון כנית ככדי לבינת פרם הארייהה אחתי פליני רכנן פליה דרכי הליצור) אחר ליה הנח לכוחח הכפלי דליכא כוים בכדי אכילם פרם וכר ודכרי הר"ם ז"ל החוקים הם בכתב ואם אבלו בצבח ליקה כליו ואין בו כרח בנא' כל מתחנה לא האכלו. כחה דברים אמורים כבאמל כויח חתן בחוך השכווכת בכדי אכילת פרם ימדהכיא קרא דכל מחחלת לא חהכלו הייש של כרוך כרכי אלישור. דרכון לא דרכי כל ורכי אלישור לא כפי כויח ככדי אכילה פרם כדמפרם כהכיא בהכלחי לפיל . וכלום כנפם אשר כן היר יחיאל ז'ל :

כלל שבעה עשר

ריני מלשין ומסור לאנסין ורורף ורין אין רוחין נפש מפני נפש:

א יקטרנו רכים מה לכבות כלים חבר נהשרשם שליו ככות חלשון ליחידים חיבוהל ולקבל להופין והוד חנים ככל יום חחיד בילך היחתר לחופין של חובים יחידים וקהלות חיביאל דכרים שיוכל להגיש להם מתחדם כוק כנופם או כחשום היקול משייבוין מהאם הוה שר מחלך במוא פנב של מבירוש כל כליטים כהבי היור מנחלי בשלי סיפולה מיבחביתי והנה ניתן להם ליכוחל רבים חוד החלמת נסתר לחון חותו וחם ימוח מן הדין בתיב מיחה בימיתיהו ושל זה ניקנע החבי היכל והנתידו ביח דין לחקור כוכר אם ישאדת כנושים הנוכר שיקבע השדוות ושל סיכם ידונו מה שיכחה להם מקי היובר. והוה יכיו לפניהם שרויות בוה טפחם. השידו כחוכן ובחבון כשל כית רון בנתכהר להם שהחים כוה הוא מוחפק שבות חלבין וחשור וכבות נום כחלבינות ביר ליהורים ביניים רנות ביוכיום חרם ועד לנה כדיות הון שפרו ככאן כאיבנילייא כבריה חנום כביונא כום נלגל פתו אתר מנחלי בקהל שישר חום מניום וביחום מוש ולח הנה להגום, והצירו שד לאכן ובישון הנוכרים בנוברר להם בהקנים ולגבים תכים המקדל ירחים תינון בלא ילבון הקבול ובביר וגם העידו עליו הנבים רבים המקדל ירחים תינון בלא ילבון הקבול לבקר . וגם העידו עליו הנבים פפתים רפוחי כהה יודע הכיש חם דיש הם ים לחש כדין חדף כיון שהוא הולך וחנוש פחה כדיום דון כינדו בכהן ולא רנה לחוור כו תחידה מוכים והם כתן להצלו כתם בכבים הו כבים כהם כה ק הוחל ביהן (קיו.)

שחיכין פליהם תיחה דכיון שאין כנהדרין כחקתם אין אדם שלים לחן את חברו לתיחה - אכל אלו דרף תשיב כם: דררין כזריק סורד וחורה (שנ.) שתנילין מוחן כנפבן שחין נהונין לבעכר חלה שלהפה להגיל את הנחדם שחות לני מפנשי איחם לא כשלי [כפקום שהורשה לוה כיח דין חלד החלטית. במבולר למשלה]. דאין מיחדם הלויה בשדה ועדים אלא כראיית כל אדם שרוחה חידש בוחתר לה חנישור על דש רשך והרודף לחשור מחון חבירו כיד אים כשו חפתם לרודף אשרי גוש לכתו חבאי קרא פניך שלש שכנו בראש כל מעוש בינוא חבשה חב בקוא כדם ביון שושל לחבשה אין חדשוץ שליו אף חשון של יכראל כיון שושל ביד אושין אין חרחחין פליו טופלין סים חקים ולתר טלו לכסיף מוסרין אים וסירנין אותי חלי יודה שם ט ממון יוחר סלכך כום לים רוכף וניתן להצילו בנפשי ובנידון זם שנחכת שהצירו כרים שנייות חון פכח עם בדים חנום להלשין ובדכר חליו חי מנחלי סקא ביבור מן כניות ובימש ממט ולח רום לימנע סיים לנמרי שכרא דרב כבא כפי הנחל כדרא (דף קי'ו.) דכשי לאחויי אחיכנא דחברים אחת לקתים דרב אחר לים לא חמני אחד לים מחנינת וחתוינת כום יהיב רב כהנת קמיה קם בחשיה לקושיה הכא נתי כיון באתר לו אחד מנדולי סקול ביחנע וחחר בלה רוב להחנע מיד הדחייב בנפט לכל ישראל. ואעפ"י דכחב ר"ח פאין הודעין הוחן בידים אלא חורידין אותן לכור שלא יוכלו לעלוח מכם וימותו מעלחן מה בחחרו לשתי להרנו הייע כתו הורדה לפוד דחיט שבה חספה וכן חלותי בחשבה דחשור לבהר חף כלח כשיח חמבה חותר לכטר פלוו שיכרי הלילים לשושו. רש חי באיפר בלא כשמח משבה לשנשו ע"י שוכדי הלילים ורהייתן מדהמריגן כפי כחיש מקדש (מש:)של מנח באני לדיק אפילו כוא רביו נחור מרודבת בחא הרהר חשובה כלנו, ומורי כ'ר יעקב כן כ'ר ינהן דמה וחז כרחיה דילמת חשם מתרת דחשת אים אחרים הכי אבל לפנין חשור מקילין כיה כיון דידשים בהוא משור לבקר ומחחריכן להציל נפשיח אביונים נקיים חספק, חדע דחתר בנישין כפי השלח (מ"ו כ) ההוא נכרא דוכין נששים לנורתי אחת לקתים דרבי אתי אתר לים פירקן דהו חנן (כם) התוכר את עותו ואת כניו לטתים חץ שרין חת חבל פרין חז הבנים חשם קלקולה וכל שנן הכח דחיכה קפלא אחרי לים רבון לרכי אחי האי יכראל חיהוף כוא דקא חוו לים דקא אכיל ככלים חתר לכי חיתה לחיהכון כוח דרה הכיל חתרו לים וכח דימנין דאיכא איסורא והיחדא קציה ושניק היחירא ואכיל איסורא אמר לים צל לא שכקי לי דאשרקיקי. הלשא לא החרים דילאא שכד השכה שד כאן. וכל ככן כנידון זה (פ"א הילקי) בלפי העדות בהיה מנום והתרו ש ולא רלה לבחום כרי זה כבכת הנבה ורשת ביד כל חדם למוש וחץ לריך לקול שדות כפניו ואף כלא ככשת חשבה כבדנין שליו לשושו כיד שכד אלים אין לריך לקבל עדות בשניו כי הוכר יחוש מי שהוא מוחוק מסור ומלשון השוכרי אלילים מקדכון אותו כשכול הואת והלו כי' צריך לקבל השדום כפניו ולדרום מחקור בריש לשלם לא ישבה חחש דין כי יכול ש"י שוכדי אלילי כי אבי כבאינו כסננה הוא מוסר יחידי ורכי' כל שכן כשיראה סלחו נסכנת נופו ביתבור כשלילות בקי מסכן לכל יבראל:

ב ששאלת כל המתו נים ביתבר כשלטת בדי ויבון לכל יבולל:
יביאל או תמולה כבים תבור מוחוק ככן בלבה פעים תמול
מעדר מילהא וביופרו האתרים ולא ירכו מוסרים כיבראל וגם להול כל
משר ומלכין ונם סים ככבה תשבה יפה שם כדווה לביתם וכן ימכדו כל ו משר ומלכין ונם סים ככבה תשבה יפה שם כדווה לביתם וכן ימכדו כל ו איני כי ואוהביו כלאה הבתם ונו י כאום הכוחב אשר כן ה"ר יחיאל ז"ל:
ב ששאלת כל האתר כנישין פ"ק (רף ז.) נכי חם לה" יההתולל ל
הל מעדר לה שוכא מו שוכא מו מיום משנה ליה שוכא אם הכוחב משר ל

מתפחש הפי חלפין כחלפון היים כל יום לבקר יה כילבים ונרם לו היהק פנם זה הפור לחפות לחפום:

לוששאלתם מדם בשחק כנסיכום מם מומר לשיד שליו ייכיל שדים לכנש בדעיקה. דש ביון בכוח מחק בכשיות שחד כי כך ברשה (מ"א פקולוי) מדכיש מחיד ול מצר ששפה

החופר מטיכה כיון כמל מומון בישירות מיתר: דשאלה האכן אחר כים לו הנשיח על בישן בחיב לו משח החר בשבה לי דברים בלו כמון ומניו שלו דכה רשה ומתר ביותה לבורוב יותו שונדי מולים (רבידם בבו) כל בישן

11:05

לכיח דין והותין לואוכן ואמר לכיח דין כני מזמן לידד לפניכם לדין אכירדייב ככל אבד החייבו איתי ומסחה ההרו בו שלה יוליה שלי האו הריבות ושלה יהמני בדיני שכדי כוכנים ירחה כי ראוכן אינו האו כחולית דבה ושל המשק דבריו והם אם בת ביום לל בשק בכיר ואום של בעל במשק דבריו ואם ידים פליו כצי אומות שברי אלילים יש לו דין רשיר לשבו בירים ואש ידים ראחר אלך ואומר לשני האומין דבר שיוכל לבא ממע בהחד לבישון מסח דישור אל ולא מכלל ישראל כני בריח ומון דשיר לל ידלי השש חדבר מחד לל ידלי המש חדבר של דברו לששי אישר כן ה"ר ידואל וציל:

התששאלת פל להה בשתוח של רחובן בחברה כיד חושין ונוה כבנ ושלה דליקה וכחך כן נולח חתוני ולה כשדום וכחוב וכקביו מן מאסק לחפש כדי להפחודן בחתור לי הה כלי ולה הפשוח כלום כי

פטרחיך מן הכר: תשובה כל מה בחוכל לחה לכור כשדים בהפשידה כאוחה חפיפה יפרש לה ויפנש רחופן באינו יודש בהפשידה יוהד כיון דמליק בחיקן אם פש הקרח ענול כמפור לא מפקיפן ממונא אכל בהוכתים לא נכלה לחוכרי ולאפיק תמונאי ושלום אישר כן כ"ד יחיאר זכ"ל:

וששאפת כאחד בהוצים לחניכו כל ידי וקני העיד לכוש ליתן נפ כלה פשנה הלה בהחרם בחינה חפינה כו יוחר חורבם הרם לשף איתו לאחר ופט איתו ככבלים עד כי קרכה נפש לחוח בסף, דבר ילא מהדת ידיכם יכיו מדפים אחריו להחפיבי כחבר בהחלה הלן מנווף והוצים אז כחוף על ידי הנסץ כדי לככל דריפש מעליו מצביר לו כוה יד ושכים ["יכירו דדש כל חחי כהכי זה כי חות החים אברהם לו ללוח בינו הדר בוינרוע הבר זה ככר ימים רבים כהו לשני לבין ז הכלות והרשונות חבר כל ביושי הגליכה כ' חוניו כי הורו פליו אם כחל פנינים חפר חחוק בל יבראל כיר אופין כן כל יחידים כן כל רבים דינו כיחה במשל הלחל החשוח וכן כל היום מבום להפשיד ולמשוד פחום של יכולל כידי חנסין ולהשמיד נלחים כהיכלי שכדי הלילים חשא דנרי חנחים כלשון לענ הילם כשני עים כדי לסכמים כחן רקח דחים נפני החון השם וכאלה רכוח אבר איני ווכר עדה לבחוכ כולה וכחה פשתים נחלכו כי גדולי החרן הם חותר לפושו והשכחי חני לח מלץ פחת מכל הדברים כחלה חבל כבנהבדר לנו הדבר מותר לבובו אפי כיה"כ בית להיות כבנת כי אין לריך עדים וכתההה לחשור לביך אלא נק הביחע חפין בהוא חנום להפפיד חמון כל יבוהל ולחבור נידי אבד חייב לשוש כרחיחת בפרק הנחל כחרת (קינ.) כשות נברת דבשי שיר חויכות דסברים הכת לקצים דרב הצל לה המי הצל השיכת והמיכות טה יחוב קתיה רב כהנת הם במשיה נקשים הדי רב שליה כניך שלפו שני נרים כל תונות כחות חבור מה תות וה כיון בופל למכתר חין מרחיין שליו אף מתון בל יכראל כית בושל בידי הוסין הין מרחמין שליו הושלין כים חרוש ולחתר טלו ולכבוף חיישרין היהו בר מוח כרי ביודה חם יב לי ירא מחק והוה ליה הודף וכן חוברו ז'ל (ב'ב בו:) בשיהגין המוסרים מורידין את השלין וכן כהיתי בהשבת וכן בחשרי בנדשת בהדיבו בחה פשחים לבנים כיושה בילחלת כן תין כשחום והקודה לחד כבשל כום כי בשעדעו דכו החתשונים וצרוך הדבר נדר ושייב. כל הדברים האלה הפכחי לשיל נשנין מים הזמר כיון כחול פנם הגדו רק בניום לחשור חום נייול ביכ כהוא כל בכן כל זה החים בכחה פבחים אדם חחרתם לי שרישר חתינש של ישראל בידי אנסין ושר כל היום שינה פיו לכלי הה רטב לבקר הם ככל אחר אני בכל חי ביצל עדום דנרים כהלו הי בישי רשו דנה לישה לחבום והם לא מכה כן כמום כל כל הרשו שימבה הרשר ליבודל היה וכלהה כהלו טבק כידו כיון בחוד חשה לשנטי ולה בש יכדה זה הנכנה ד' יוסף הלוי בהעיר חבש את רותו ולכב קולה לב" הניה אז הוכר לודי הפשל ועדה כל נהולי הווד יביחו של לכם זנה לבי כהנהי כי לא דבר ריק מוא כי דברי הלהים היים הם וישיעו כרנה הייםו הוכ ויוקרן הפרוח חבר ינים פלוו ויום ירת פכם הפרקה לבוח מסור אליפלים נחש וום ירוב לכם כדון כשריח רוש לייני ליכום חופו ליוכחתם כלה יוכף לנכוח כלה וריה זה כלה אבר כן כלר יחואל זו"ל :

אפר כן כלר יחאל זוג :

רששאלת לב מודף מי כלכם אין כי"ד וחוכבן - דב לרכי חוכב

רב מאלטף או מלום לרב מלפר אים כי"ד וחוכבן - דב לרכי חוכב

רב מאלטף או מלום לרב מלפר מי כבבר וויל לכן כוחה

דו ככל מין קבוילא כלו לכך לרב מו וויל במלור מלב במי הויל לכן כוחה

דו ככל מין קבוילא כלו לכך לרב מו וויל במלור וויל למכם בוויה

דו כל מין יבר עום במל או שונו אשר כן כד'ר יחואל העל:

בי בין יבר שומן בכל במל או שונו אשר כן כד'ר יחואל העל:

אכי כנה לשיר אחרם ואין מי שיפרשנה וכ"ר אומרין לה שתניק את כנהי זכא אותרם שאינה יכולה כיון שהיא מבושבדם להניק כן כצ"ה וכב"ם שלה ואחר שלא יניתנה כי כבר פרע לה שנה. זכם שבני מפוכן שאיני יותק מאחרם ואין דוחין כשם חשני נשם - ועוד שאינה משעברם להניק את כנה כיון שאינה אבש כישבה וקירושין:

תשובה הדין שם אפי הדייוק כי היא בצבדם עלהם להניק וחחיינת לביקן האלי כלא לחיים הדינוק ואינה מנוים להניק את נכם ואפילו קיום נבואה כיון באכי הכן אינו מעלם לה מונוית [אי] אפשר לה לחית ברעב כ"ש ואת באינה נבואה ואינה משעבות להניק את בע ושר בכנה ככר נהניל ליוק מאבה אתה חה החינוק בכנה כל באכה אלא יינק מארבת ואין דוחין כפש חפני נפש אלא כית דין ישכירו לו מינקת וישפו

נה לשיח ביצב כש חד בחינה ושחה המינה משפרת להגיק מה כם ושיר בכנה ככר נהגעל לניק מחבה חדבה זה ברשעה להגעל כחלכה ולח ייכק מחברה זהן דחיין לכש חשי נכש חלה כיח דין ישכירו לו מינקה זיטש חדי הכן לשרוש בשכר - וחש לה יוכל ניח דין לכושי ישרש כ"ד כשכר : חדין לחינו שימים שלוכש כלן פקרשכת מחיוש קבה עד מתר אחר מה כל שתפו חללים חנמי - ירוח שוכל אחד מהכלים נחבש

של הבישה בחבשה כוחים ונחפבר שיהם בחמון חבלו וכלם קוח חיודשיו לנחתי רצה כלכ פדם חלרו ורכח כל לכו כשין זה וחתר חקד מהם כרוך מחיד השוריש וככל זה חדף ונדף וקלל בחלט וכהלהיו ושכה לחשלה והדיינין ותשפי בקבל כבבמש זה נחקלש והשנימו לשבוח נו דין ובנהו לחפשו ולה נחבה הבחולו לקבל הערוח בלה כפניו כיון בכרח ולה חולו חלה פד אהר והאירים נסיושו ולכש פנותן ופיזה פתש בפיר סנפד וקופלה ר"י שליו כלי יצחן כן וחקר וקשה לכם היחה ונשחול כענין עד שכח לידו משער זה ותפשו בכח החלבות והכשו כבית החשורים וכשו כן נכלה ידו של באר העדים הנכחשין והכריחם הכביעם וקכל פדוקן כראף כענין נדוף זה וחצים בהה הגרף כלפון שרב כיון בוכל זה חש יודע כפר ולח לפון קרש השפיחה דעש נכלר זה כם הדיינין וישוני הקבל ביחשב ניהוף זה לנכום יה כיון ככם הפום כלשון פרב נחף כתו כש העום כלכון קדש ליודפיו וכדי לשבוח כדר כדכר ולה יברה הרבשים קלי שלם להשיח דברים כלבי משלה זהתים הזה קבה ורע משללים משרו ולה נמנה כשיר חי שילמר שליו זכוח וים לו פרפים הלמים החזירן ידו והסכיונו כמו שברה מחבוכי הקהל אנשי החשפה עם הנפנה כי יהודה זה ושם הלחדוים בים ככהן ושם וקני השיר לעוש וכפריו כווכרין כחעקד הסכחה זו כלכו קרוכי הרשע ושחדו כחמון לפי הנהאה והגשו מן הצפשר הגדול דון נואן מנויאל בקבלנו ביוקחש זה לאצמושם כל פחלך ירוש פיתו להדרוך דיש ובנר אדר מפרשו אליש שלא ממור דים עד חבר נכאל אח פיו - והנכבד דכי יהודה זה השחדל כשנין ככל יכלתו ושיים תן העפסר בלא ישכיר שלינו ההקך לשליא דינט לפני טמים והפנינה דעה כבר הוה בישלד הרבע בחציםהו עד חבר חכל תשכח מורי ביהי כדח מה לפשח. ופחה כרוך יי אנו בהלין פני מולנו ביקוח לפם קוחה נדולה ויחהר בלוחנו זה קודם ביתפך לכם הבד הום ונבכבה בכבחנו והנפנו בניחתו וכלח לנו בניחור וכרוכתים דינו מאי והיהך - וכונו כן בחסרו יחויק פוכה ויחוק ידי הנכבד כ"י וכל מה בהבחדל בשנין זה וכל מה ביבחדל לשבוח והב"י יהיה בשורך מורי ויחריך ימים בפוכה ונחץ. זוו השדרת השרוח שנדקלו כלשון שלכ כמני כיח דין של כלכה מקצלי שדוש בפני כיח דין התבים כיום רחבון יו יום לחדם חדר כשנת הלף ושלם תחום היה לחנין נוים בקורין חל לפר . הציד לפרינו אט החותי מטה רבי אברהם כרכי יצחק כן ניתן סידום כהלביים בככלל כי יחים החבונים חחדם ניוחבר פחנינו בו לחשלה כלך וה כעד עם רבי אבירם כן אלמיםי לרכי ישקב כרכי יישף ספאי לחוור הגרכם ספאי ברכי ישקב וינה לכם הברהם בהפיה זה לפתה כחוד וכחנו לו כלום הכהי וכחנו ביניהם כשיון הניבח חפרהם כפחים זה חתר לו זה הפר ברוך מחיר אבורים ושל זה אחר אנרכם בפדיה זה פנוקן נבשו ווו הנרכה אחרה פל דוך מס בחתרו הוצ נרכז הכם וכחלה בחתרה חברהם בחציה כום הנידוף היהה בהיור יכרך הללה כלבון כרב איז פלוני ווה הכלוני הוא הכם בחון רחר לוכדו כום כשין ושל וכ השר לו זה כעד ברוך דיין בחים מה אירה המד וחשר אשרים באפים חלולי בהתכללתי לו אני לא היה כחדם לי דב וכוה היום הנוכר העיד רכי לכדהם כרכי יניתק ג'ע כן ללווי' אל רכי יעיקב כיני יושף פחציה ניפח זו השהח החבר לחשלה בחשידה לכיכם פ כתן חלה בדם לה נדהים הולם בחנדים פחפים זה וכד בעם הנחף נבחו : תשובה יכלי הוג כלחים הנציחים וכתחים התחדים והנכניים

3731

page 38 responsum 3

And concerning that which you asked of an individual whose presumptive status (i.e., it is taken to be true) is that of an informer (to the Centile authorities) whether one individual is permitted to witness against him and to bring his testimony (i.e., there seems to be only one witness) towards a judgement according to their laws (secular courts). Know, since the individual has the presumptive status of an informer it is permitted (i.e., to use just one witness to convict the informer). Because thus I heard (the tradition) from Rabenu Meir, may his memory be for a blessing, after an informer has informed, then he is of the presumptive status of an informer, therefore this is permitted.

page 38-39 (3)

responsum 4

QUESTION: Reuben says that he has a complaint (claim) over Shimon, that he owes him money and furthermore that he (Shimon) had done things to him (Reuben) which were not proper, and has made slanderous statements about him and says that he wants to sue him in a Gentile court. Shimon came to the (Jewish) court and summoned Reuben and said to the (Jewish) court, behold I am ready to come before the (Jewish) court and abide by your decision whatever it may be, and now warn him that he should not slander me and bring claims against me in a Gentile court.

ANSWER: It appears to me that Reuben is but slandering Shimon and has transgressed "Thou shalt not utter a false report" (Exodus 23:1) and therefore all who hear his words and if he sues him before the Gentiles (Gentile court) to him applies the law of the informer (and they should) punish him with their hands (beat him up or kill him) and if he threatens and says "I will go and say before the violent people (thugs) something that may result in damage to Shimon", from the moment that he speaks (thus) he left the community of Israel (Judaism), the children of the covenent (Jews) and permission is given to all who fear the name (God) and who are anxious over His words to punish him.

Asher son of the Rabbi Yehiel, and may his memory be for a blessing.

וכחב לוני יהודה כן ולקר פנ"ו נענין זה . לכך ימים ופטח חים נפימים ורוב בלומים - שנים וימים יוםישו לך מחרומים - כנחם ככא כל כחיים הדורם בלותך ובכיקי וחחייק לך שוכה על אבר אני חאה חצר כל מנסיך לכם בחים לנהר היע מקינע נם מנוד לי פנם ניצלול לוטח של ידך כחקם אתר ונשבים שוכה נדולה לכל סקהל י וכרכר כזה סלח ככל מפשליך דמלח כי כל מבחלוחיד לעוכה והנה בענין זה כחבחי דפתי לאיתן כנדולים בביצוני - וחום עבו חה פירחה עוב בעינכם -חלדה וכל חבר לך בלום כופו דורם בלומך ועוכקר אשר כן כ"ר יתיאל זכיל:

ום וששאלת אם זריך לראול על מודלף ומכוש כה' הכי חנים נמם' בחתוח (פ'כ) הפורב מדרכי לכור חין מחשסקון

ש כל פיקר וחין ליננים וחין מהחכלין פליהם : ב מעשר, כחומר לחד ליכתשלים כניק ירובהו בהיה לי ליכם הביו לאמו וכחשר מת חביו חבשה אתו הנכשים והוכשת כת התוחד נס כן הנכסים וכשאל הדכר לחורי ה"ר חשר ז"ל ווו חשוכים . לולי חשבים אלפי יקורי שלרי כדר ישקב לא כייתי מקק להשיבו כי איני רגיל להשיב כי אם לדיינים - וגם כי נחוברו חשביו לאביו בנבתים חנוה לככל משביו אלא חשוב ניאם - הנה כתב רבינו יהודה הכהן כספר הדיינים חשובה אחת לרכוח חשלם כן רבים קלוניתום שתהלף חש יוכם חז חביו וול כי מוחלם לא חיקרי זרשים ולא ירים לים לאבום כדכתים להיות לך לחלכים מורשן חשריך ונו' וכחיב ונהדי לך ולורשך חשריך חז חדן מנודיך ונו' וכחים כיום הכוח כרח כי חד הכרם כרים לחתר לורשך נחתי מי בורש מיחם אחריו יצא מוחלף באין ורשו מיוחם אחריו שכל. וכראה לי דלסתכתה בשלחה כית הקרה חיירי ברין ככונה עברה כהנים בהי שהדים הפרם חזר חהם וכשל דיותלף חבהי ברבה יברהל כוח וכנו כוח לכל דנו ושער חז חיא חן כינום. חנל קום כחו שקשים חכדים וחבדעה מקרמי וכיון בחינו יורש לחלחד כבחם חבי סחומלף וכחם כח סחומלף בנכסי אבי אבים ולא כים לתוחלף וכיים בכם וחתותו אינה מתנה כלל . וכן איחה בפרק מי שמח (קועי) כן בחבר בנכשי הכיו כהיי הביו כמ מוציא מיד כלקונות חו כיא בקבה כדיני מיונות דאתיון ליה אנוך מוצין ואת מפקח מאי קוביא לימא אנא מכה אניה דאכא קאדינא - דעד קלתר הדם (בם) כפור ביוכר כפורתו כחיי חביו וחוז כנו מוכיח מיד כלתותות דקתור חכת חבוכ דחבה קדדינה וכיוקיתו קחימנה ושד רחים מסתוכות (יתי) דלא יריח לאכוה . ואי ס"ר משהגדילה יכולה לחתוח יהביתן לה קום דחולה וחכלה בניוחה : הלחת קום דחורייתה לת יהוינן לה בניוחה כ"ה ימושה וכנדון זה מחתר בהשקיש הבתים ימושיו פחדה הכח בחקונו חכחם כנכםי אני אכים וכל פנדקי דמני למשבד כיהדום וניות להשקיד פנחלה נחורהה חין פונם כדכר יושלום כנפש אשר כן היד יחיאל וניל :

יא נששאלת מוחד ליביופהנים בנרב נבם בדים לו כבייה יסדי ולא הוכיר מנט כם בקרא לי הישינשאלים כהכ ר'ח זיל הלכתחלה לא יכחט כופ אלא כם כל יהודי והלילה חלהוכיר כל שיא בנע ולה נרע מכחב הפכחן דחיורי דבשר : ופי נשרוך כוח כהב בש פתוכהת שלו חלח שם כנויו כשר י וכם יהדות כלו לא נרע משם כנוי בלוי וכא דחמן כפרק בתרא דנישין (פו:) וכן היו נקיי הרשח בכירושלים שבין פירום כה"ג דקף חריבה דכתב הגיכתן כבר. ועוד בניט בתוכבהה נר שבנה בתו לבם כוחי כבר וכן פניורח. וכל ככן פיופר כורם כבם יסדות דכבר . ושר בהרי נכתכ כנש וכל בום החדן ותניכה דחית ליה . הילכך גע זה כשר הוח - וגם דין היח ביהח בנם יינ שחות כלח שורה

כל חזיתה כשרים . אשר כן כ"ר יחיאל זכ"ל: יב וכור בכחבת כמום החר בחייר חביו לרח יבושמלים וכית בחי יוסף כן פמשון ואדר ברמיד אכיו הגיח כם אכיו והרא בייו יוסף כן בחוהל . לימים נרש הה חבתו כחיתו כם החדש והכבירו הנם . החה אני כל המכצירין אף אם יוכל אדם לבנות את בתי ולהרות לו בם הרד כרהמרינן (כ'ה ע'וו) בלבה דנרים מבעלין הח הנורת ונו' י וי'ה הף שנוי כשם כתו בחלים כאכרהם ושרה אכל שם אכיו היקר יכול לשוח -והרואים הנש וכתוב כו יוסף בן שחולל יאחרו אינה מנודשה כי שם בשלה יוסף כן שחשון בן

דיני עובדי כוכבים וערכאיתיהם וערבותם ונאצעותם ושבועתם ורין שליחות לכותיי ורין מענת מהםי ורין כא מחמת כוחי ודין דינא דפלכותא ורין התולכים כחצר הפלך:

אשר שאלו ראום בחשר לבחשן במר חוב בים לו על לוי בחברו לו כוחי בהיה לו פליו וסיפון חבש ללוי תגל הבחים יביא וחבה קרקע ביד יהורה בלקחה מלוי והכע חותו לשני פרכיעון של כותים ויהודה פופן יהודים חנחנו חיני הונה לפעון חלל לפני דייני יבהחל ובינצון הביכ חבת הסתי אני בא והזכם אחד לשני כודים וכינו באם אני חחויה כבשה

לטחי, מטח יחנשן ברניהם כך חרץ פדי רסדה טיק לבד חורה כח לברש כין שהם ייתר תבחם כים ככר מוחיר לח מני לדימר

לכי חהדר דחוינן כחלי בכר החזירו כי כהיא דשרק בחרא דביצטח (קם:) כחר דחדי חכז הרכשה חזריון לי יכף לי דרך כבהה חנה דחלי סים ביד ארכטה נא כים ישל להניא מידש אבל כיכא בכא למת כמי יותר מבלם סים מנחב חני למיחד לכי תכתר כדמיחו כפים רכים (חי) נכי מכר כל נכביו כלם נכנבו חדק ככעלים וחוקי לה כנון בלהן עדיום באיבונה ופריך אי כבי ניתו בולשו ונינכו מפרים הלה מפים החפר לש אי פיקום בידים ולי מדורות בברת דינורית לברים ולת חלי סלפים לחיתר לכי חהדר חבים דחים כח לנרע כחה דחי מהדר בקלח זיכורית גם פקה כח ליתן לה ניטרים - ופריך חי הכי חצים נוקין כתי פי' בנוקן יחתר לו בול בינונים וחי לא מההרגה בערא דויכורים לחריה ופרלם ציבורים - חבל לח פריך ליה מכשל הוכ דשלהת לבקול ציבורים וחי לח מהדרות בערת דוינורית לחריה מכום דחתר ליה לבי מהדר כית שכת לנדע כיי - הדי הוכהדי לך דכל היכא דחיש כא לנדע כץ חזרינן דכמו כדר דחתי ולח מצי חתר ליה לכי חברה הלח כל כדין שבים לו חלו כחירו ים לו גם שדה הילכך בחשון חים לריך לחמש יהודה כשרבתות של מחים חלח ידוש לפני דייני יברהל הדיינין ידוש דין זה כללו בחשון החזיר חח הבפר להאיכן והאיכן החויבו לכוחי דכל אוחי כח בבים לו לכוחי כל שי ברישו בחלשתה של לבדשן על לוי - בהחדים בחקה הבחים (לה:) יפראל הכא חבח טוקי הדי הוח כטוקי בחה מכר לי הטחי ליביחל כל זטוק וכח בסים לו כבער זה ולא נרע כח היבראל מכח הכוחי - והא רכשים לחידה דלה החדים לבני כותי לי ניימים ניים ולי לה מבורגה מכבים הכין חבותי לית כי' משום דינה רבר מנד' משום דה' להרי' הבדחית לך בחצרך והחתי לריכנת לכתי בפינה לימה לים להקף למלכן הי ביתרו ביתרו ותי לת מהדרנת בערם למוכר חלה לנבי כוחים לה מני לתימר דמהדרנה והי כעילתהור לא בבקינן לים. לאו חילהא היא ההי מכח שבוה והח כאח להפקים כח מלרטות הפילו זכן מיבדהל נמי בייך החי עיצחה אלה חבום ועצים השוב וכיבר חבינין ללוקה כילו הוא בלריו של חבין זהקנינו קוה החלון ואין לרך קנין חתר - כילכן לא שייך כחורשת ליתר שבחת המסורנת כילפן לחד לפשת החרים חברתים לך מחניך י החנם לדין זה ים לי פנים החרים בהיי בבר זה ביוך להיוור ביוצון לרמיכן ורמיכן לשתי הביכח הפער ליד רחובן לה מני החיכן לומר ליכודה הנכה מחך הברה בתכרשי לך מי אחויר כבבר לכוף ושא עכשו חשך דאצים אם עכש כשתי מתע יחויל יכודת של האיכן בחכרה לו כאחריות כילכך בעד זה חיש יכול לשכ ליד כשתי ולא חתרים ביה בינוחור לכוחי דאש לגבי קרקו בביד יהורי כילכך בער זה חינו יכול לשוב ליד השתי הילכך ביושן פון לו לחנוש פת יהודה

בשרכחים כל כוחים וכדיני יברהל הן לו כליו כלום: וצוה בבילו כיו דוורים ביורו כברים (לה:) ככו פתוח טפי אום חם כוח לפיכוחיה דחנם מסהדיכן ליה מי לנדישוחים בחחיחה לנכי

חוקה מחוך מים בכחבתי לך כחשוכה הרחשונה תוכל לידע גם ככל תנתו דין שהיה לו למתי על ישראל נהיותה נידו כך יש לישיהל הנוקח לח

בעם ולה יותר: ב וששאלת כמר נוחן במיב חדש השלה בערבחות בל יבתבולים

אי דמי ליוקף או מחבר או לבעד מחצה: רושובה מהם בניב מנם ככל נכשי או השל כחקום ואה מחמם

תיחה דלא כפי קנין כדיכורא קני ושברא להחיה הוא כפלחא וכבר . אכל בחתום ש"ח בחקום ולה עום מחתם חיחה וגם לה פיק כה חבין או נקנה ככל בחסירה כבמר ובשרה דידהו הסדה בשלחה כות. אגל כחום במשן כום מן תעים כרים יבולל ולא במוכירה כל יבושלים לקטות כשנד לה כיתור ולה כחינה דבור קנין סיונו בעד שכחיכעו שדי משחם לך ומסרו כחופר ליד הלוקה מי פרי ניתודה לך ומכרו הנותן ליד החרבל וכוד אן הנילון כוחן כוד אלא מקייתין כיוכר או סחתבה כאמו מן היגינים דבייכת כהו וטחבין הבעד לרחיה בשלמת הילכך כלהו כברים בשרפינים כל יבישילים:

יוששאלת התיכן בקבל כיה מכנותי מיבחביתי חוברו כחצייו נבחשון וכדה חנם היכובלני הן היסוי לוין בעובלות ש

השתרים ודעו (לישית) לומות לי השפירות של כל בנה ושות לא חלה נורת החלך אלא חוד רכים בשיתים באשר ליקם רכים חם רשכן חייב לכלם לשתשן ל תשובת יחד לי מה בזיכשן לברשן הבנים בדר החוכן כמין חייב האכן לירום לבושן, דריים חדיות דחדה ליה מהחתים

אבל אם ביוטן דר בכים וחובין לי איתי כבמר הין בימכן חייב למחם לבדינון בעל הוכיח בהיה לי כל היסיינילי חבר לבדינון והכל עליי לשייום מקף חם כה כידו כיו חיבון לי והם כחבר בול כרון שבן לו שדין כום פיבראל ליקה רביה הן כיבישילו כך נהנו שד הנה ור ייכן קכל שליו הגריות מכל חקש הה השיות לה התשקים החוכן קדמי ושל הנוחה כרכים בשים מות לו בככל כשל הציקו ושדה בילשו הם הים השישאי כח במדת כחלך מקו סרין ומער לי בהרין כינו שבשב לבשלה דריום ומלטחת דיכת והתי פני כחו דינת דמלטחת:

נבאנבו

page 40

responsum 9

And concerning that which you asked: if it is necessary to mourn for an apostate or an atheist (denies the Jewish God but may be an idol worshipper).

Thus it is taught in tractate <u>Semachot</u> (Chapter 2) "He who separates himself from the ways of the community; the Jewish people must not busy themselves with him (with his burial), nor should they mourn for him (before the burial), or mourn over him (after the burial)."

page 40

responsum 12

And that which you have written concerning a particular man (a Jew) whose father converted to Islam whose name was Joseph son of Shimon. After his father converted, the man abandoned the name of his father and called himself Joseph son of Shmuel. After a period of time, the man divorced his wife using his new name and they (perhaps a religious court) declared the Get (the divorce document) Kasher (valid).

I am perplexed concerning those who declared the <u>Get</u> valid. For the following reasons:

Even though it is (legally) possible for an individual to change his own name and call himself by another name, as it is stated in the Ialmud Tractate Rosh Ha-Shanah 16b; "Three things nullify the evil decree (i.e., repentance, prayer, and justice) etcetera." There are those who say that this is the case even when changing the name, as we find in the cases of Abraham and Sarah. However, how can an individual change the name of his father? Those who will see the Get, on which Joseph son of Shmuel has been written, will say that she, (his wife), is not divorced because the name of her husband is Joseph son of Shimon.

מוט נין והלנה מינובות מבחר תעובות

דיני נפשות בופן הוה ודף א. ד בזק

בפניו. ואף שלא בשעת נועשה, כשדנין עליו להרגו ביד עובד אלילים – אין צריך לקבל עדות בפניו, כי הדבר ידוע, מי שהוא מוחזק מסור ומלשין, הגויים מקרבין אותו בשביל הנאתן. ואילו היה צריך לקבל העדות בפניו, ולדרוש ולחקור בדינו, לעולם לא יעשה ממנו דין, כי ינצל ע"י גויים. כי אפי' כשאינו בסכנה הוא מוטר יחידים ורבים, כל שכן כשיראה עצמו בסכנת גופו, שימטור ויגלה סתרי הרבים ויטכן לכל ישראל:

לכך נהגו בכל תפוצת הגולה, כשיש מסור מוחזק בכך ששלשה (צ"ל: שלוש)
פעמים מסר ישראל, או ממונם, ביד גוי, שמבקשים עצה וְתחבולה לבערו
מן העולם משום 'מיגדר מילתא"ב, ושיוסרו האחרים ולא ירבו מוסרים
בישראל, וגם להציל כל ישראל הנרדפין מתחת ידו. הילכך, בנידון זה,
שהעידו העדים שהיה מוחזק מסור ומלשין, וגם היה בשעת מעשה, יפה
עשו שדנוהו לתלות. וכן יאבדו כל אויבי ה' ואוהביו כצאת השמש" וגומר.
נאום הכותב אשר בן ה"ר יחיאל ז"ל.

הערות

ראה טור חושן־משפט סימן שפ"ח שם הובאה תשובה ואת בתמצית. על דיני נפשות בומן הוה עיין עוד בתשובה הבאה, והמקורות שצויינו בשלהי התשובה, בע' 95.

ב. דיני נפשות בזמן הזה

וכלל שבעה עשר פרט חו

יהודי נתפש ע"י הנויים ונאלץ לשלם להם מכספו על מנת להשתחרר מידם. לאחר שיצא מתפישתו קילל בפומבי שם שמים, (כנראה מכעם על אחיו היהודיים שלא דאנו לפדותו מידי הנויים). על מעשה זה החליטו ראשי הקהל לנוור דינו למוות, כדרך שנהנו האומות באותה עת לדון למיתה מי שמקלל שם שמים. המושל עיכב הוצאתו לפועל של פסק הדין, כדי לשמוע חוות דעתו של הרא"ש בנידון. הרא"ש משיב, כי בכל המדינות הידועות לו אין נהוג כל עונש מוות, אכן במדינת ספרד נהוג הדבר בתוקף רשות מטעם המלכות. הרא"ש מוסיף, כי לא מיחה על כך, אך גם לא נתן מעולם הסכמתו לכך. לגבי המקרה הנידון מתיר הרא"ש לשואליו לעשות כאיש כפי הבנתם, אך הוא מציע להחליף את עונש המוות בכריתת חלק מלשונו של המנדף.

(שאלה): יודע למורנו שיחיה, שאירע בכאן בקרטבא' מאורע קשה עד מאד, אשר כל שומעיו תצלנה אזניו. והוא, שנבל אחד מהנבלים נחבש על תביעה שתבעוהו גויים. ונתפשר עמהם בממון משלו. והלכו קצת מיודעיו

באורים וציונים

20. לעשות סייג וגדר בדבר. ראה להלן ע' 21. שופטים ה, ל"א. 95 הערה 14.

ר' אשר ב"ר יחיאל (הרא"ש)

לנחמו, ויצא נצב פתח חצרו. ודברו על לבו בענין זה, ואמר אחד מהם: ברוך מתיר אסורים! ובכל זה חרף וגדף וקלל במלכו ובאלהיו ב ופנה למעלה. והדיינין וחשובי הקהל כששמעו זה, נתקבצו והסכימו לעשות בו דין. ושגרו לתפסו, ולא נמצא. ונשתדלו לקכל העדויות שלא בפניו, כיון שברח, ולא מצאו אלא עד אחד, והאחרים נשמטו וכבשו עדותן.

זעתה עמנו בעיר, הנכבד והנעלה רבי יהודה שצ"ו א ברבי יצחק בן ואקר, וקנא לשם קנאה, ונשתדל בענין, עד שבא לידו מכוער זה. ותפסו בכח המלכות, וחבשו בבית האסורים. וכמו כן גברה ידו על שאר העדים הנשמטין, והכריחם והשביעם וקבל עדותן כראוי בענין גדוף זה.

ואף על פי שהיה הגדוף בלשון ערב, כיון שנבל זה אינו יודע ספר ולא לשון קדש, הסכימה דעת נכבד זה עם הדיינין וחשובי הקהל שיחשב גידוף זה לנבזה זה, כיון ששם העצם בלשון ערב גדוף, כמו שם העצם בלשון קדש ליודעיו", וכדי לעשות גדר בדבר, ולא יפרצו הרשעים קלי עולם להטיח דברים כלפי מעלה. והאיש הזה קשה ורע מעללין מעודו, ולא נמצא בעיר מי שילמד עליו זכות. ויש לו פרשים אלמים, החזיקו ידו. והסכימו כמו עשרה מחשובי הקהל, אנשי המעשה, עם הנכבד רבי יהודה זה, ועם הלמדנים שיש בכאן, ועם זקני העיר, להעבירו מן העולם וכשהיו הנזכרין במעמד הסכמה זו, הלכו קרובי הרשע ושחדו בממון, לפי הנראה, ותבעו מו הטפסר הגדול דון גואן מנואל", שקבלנו במקומנו זה לאפטרופוס על המלך ירום הודו, להחמיץ דינוי ושגר אחד מפרשיו עלינו שלא נגמר דינו עד אשר נשאל את פיו. והנכבד רבי יהודה זה נשתדל בענין בכל יכלתו ופייס מן הטפסר שלא יעביר עלינו הדרך להוציא דיננו לפני גוים. והסכימה דעת השר הזה שישאר רשע בתפיסתו, עד אשר תבא תשובת מורי שיחיה, כדת מה לעשות.

ועתה ברוך ה' אנו מיחלין פני מורנו שיקנא לשם קנאה גדולה, וימהר שלוחנו זה, קודם שיהפך לבב השר הזה ונשכבה בבשתנו ותכסנו כלימתנו. ושלח לנו בביאור ובהוכחות, דינא מאי, ומיתתו במאי, (ו)היאך! וכמו כן בחסדו יחזיק טובה, ויחזיק ידי הנכבד ר' יהודה, ועל מה שנשתדל בענין זה,

באורים וציונים

- 12. על פי ישעיהו ח, כא.

1א. שמרהו צורו ונואלו. דון יהודה בן וקאר
היה כנראה בנו של הרופא דון יצחק. הוא
עבד בשירותו של דון ניואן מנואל והשינ
ממנו יפוי כח לדון דיני נפשות כדי להאדיר
תורת ישראל בעיני הציבור הנוצרי (בער,

^{2.} כינוי האל בעברית, ובערבית דופה.

ל. דון ניואן מנואל החל אז לשפוט את הארץ בתורת אפטרופוס על מלכות קשטיליה.

לעכב את דינו, על הפסוק 'אשרו חמוץ'
 (ישעיהו א, יו) דרשו חו"ל (סנהררון לה ע"א): 'אשרי מי שמחמץ את דינו' (שמשהה את פסק הדין ואינו דן בפויוות)

דיני נפשות בומן הזה

ועל מה שישתדל לעשות. והש"י (והשם יתברך) יהיה בעזרך מורי ויאריך ימיו בטובה ונחת!

וזו העתקת העדויות שנתקבלו בלשון ערב בפני בית דין של שלשה מקבלי עדותו בפני בית דין אחרי', ביום ראשון י"ו יום לחדש אדר, משנת אלף ושלש מאות ונ"ח למנין גוים שקורין אלצפר':

'העיד בפנינו, אנו חתומי מטה, רבי אברהם ברבי יצחק בן נתן הידוע באלשמש, שבכלל ה' ימים ראשונים מחדש ניומבר שמנינו בו למעלה, הלך זה העד עם רבי אברהם בן אלזוימי לרבי יעקב ברבי יוסף ספאיה לחצר אברהם ספאיה ברבי יעקב, ויצא להם אברהם ספאיה זה לפתח החצר, וותנו לו שלום, ונשאו ביניהם בעניין חבישת אברהם ספאיה זה. ואמר לו זה העד: ברוך מתיר אסורים! ועל זה אמר אברהם ספאיא זה: מבורך בשמו! וזו הברכה אמרה על דרך מה שאמרו רז"ל 'ברכת השם". והמלה שאמרה אברהם סאפיא בזה הגידוף היתה שאמר: יברך אללה, בלשון ערב, את פלוני. וזה הפלוני, הוא השם שאין ראוי לזכרו בזה הענין. ועל זה אמר לו זה העד: ברוך דיין האמת! מה אתה אומר!! ואמר אברהם סאפיה: אלולי שהתפללתי לו אני, לא היה נארע לי זה! ובזה היום הנזכר העיד רבי אלולי שהתפללתי לו אני, לא היה נארע לי זה! ובזה היום הנזכר העיד רבי אברהם ברבי יוסף סאפיה נוסח זו העדות הנזכר למעלה, שהעיד ר' אברהם בן נתן, אלא שהם לא נתאמת אצלם שאברהם סאפיה זה, זכר בעת הגדוף בשמו'.

תטובה: ישאו רוב שלומים, הנעימים והתמימים, הנחמדים והנכבדים!
הפלאתם לשאלני בדיני נפשות, כי בכל הארצות ששמעתי עליהם אין דנין
דיני נפשות, לולי פה בארץ ספרד! ותמהתי מאד בבאי הלום, איך היו דנין
דיני נפשות בלא סנהדרין!! ואמרו לי כי הורמנא דמלכא הוא. וגם העדה
שופטים להציל', כי כמה דמים היו נשפכים יותר אם היו נדונים ע"י גויים.
והנחתים להם כמנהגם, אבל מעולם לא הסכמתי עמהם על איבוד נפש!
אמנם אני רואה שדעת כלכם מסכמת לבער זה הרע מקרבכם. ובודאי חלל
השם בפרהסיא, וככר נשמע הדבר בין הגוים, והם מחמירים מאד במדבר
נגד דתם ואמונתם". וניתוסף החילול אם לא יעשו בו נקמה. ומצינו

באורים וציונים

- 5. צפר שם חודש מוסלמי, אלצפר.
- לשון נקייה והכיונה לחרוף וגירוף כלפי מעלה (סנהדרין נו ע"א).
 - .7. נוחו עדן, נשמתו עדן.
 - . רשיון מטעם המלכות.
 - ם. ויסיון מסעם וומכנוונ
- היו מובאים בפני ערכאות הגויים היו נידונים בענשים חמורים. על פי הפסוק: 'ושפטו העדה, והצילו העדה' (במדבר לה כד). 10. ראה הערת פרופ' י. בער לקטן בהערות.

אף מציל לפעטים מעונש. כגון, אותם שאילו

- 11. במקור נאמר: בפני.
- 9. בית הדין היהודי לא רק שופט, אלא

ר' אשר ב"ר יהיאל (הרא"ש)

דכדי (1)" שיתקדש שם שמים שלחו יד בכני מלכים בשביל גרודים" והלינו נבלתם על העץ. וגם בשביל 'מיגדר מילתא"', סקלו למי שרכב על סוס בשבת", וגם כן ראוי הוא שיתקדש השם באבוד הרשע הזה. ועשו בו כטוב בעיניכם.

ואם הייתי בהסכמתכם, דעתי היתה נוטה, שיוציאו לשונו מפיו, ויחתכו רוב המדבר שבלשונו, ותאלמנה שפתותיו. ובדבר הזה ימודו לו כפעלו, וזאת היא נקמה מפורסמת הנראית בכל יום לעינים.

ואתם עשו לפי הענין, ככל אשר יראה טוב בעיניכם, כי ידעתי אשר כונתכם שיתקדש שם שמים. וחפץ השם יצלח בידכם".

נאם הכותב אשר בן ה"ר יחיאל זצ"לן

באורים וציונים

12. צ"ל: נרורים; במסכת יבמות (עט ע"א) מבואר כי שאול המלך חפץ להפר את השבועה שנשבעו בני ישראל לנבעונים בימי יהושע (יהושע ט טו) ולהשמידם, לפיכך בקשו הנבעונים את דוד המלך למסור להם את בני שאול על מנת שיעשו בהם נקמה. ומסר להם דוד את שני בני רצפה בת איה אשר ילרה לשאול (שמואליב, כא ח), ולמה עשה כן ז והלא נאמר (דברים כד טו): 'לא יומתו אבות על בנים' ז ולמה השאירו נכלתם על העץ, והלא נאמר: 'לא תלין נכלתו על העץ" (דברים כא כג) ו אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק: מוטב שתעקר אות אחת מן התורה ויתקדש שם שמים בי פרהסיא; שהיו עוברים ושבים אומרים: מה טיבן של אלוז הללו בני מלכים הם! ומה עשון פשטו ידיהם בגרים גרורים! (כלומר, פשטו ידם בנבעונים, שנררו עצמם ונתניירו בעל כרחם של ישראל). אמרי:

(כאשר שומעים הבריות כך, אומרים הם:) אין לך אומה שראוייה להדבק בה כוו! ומה בני מלכים כך, בני הדיוטות על אחת כמה וכמה! ומה גרים גרורים כך, ישראל על אחת כמה וכמה! (הרי שלמען קידוש השם עוברים על איסור מן התורה של 'לא תליך').

13. לעשות סייג וגדר בדבר, כדי להרחיק מן העבירה.

14. מעשה גאחד שרכב על סוס בשבת בימי יוונים והביאוהו לבית דין וסקלוהו. לא מפני שראוי לכך, אלא שהשעה צריכה לכך... מינדר מילתא — שאני (דברים שהתירו חכמים כדי לעשות סייג וגדר בדבר, הרי הם עניין שונה ומיוחד ואין לומדים הימנו לעניין אחר) (יבמות צ, ע"ב).

.15 כך הוא בדפוסים מאוחרים. ובמקור נאמר: וחפץ השם 'צלח כי רכב (עפ"י תהלים מה, ה ועפ"י ישעיהו נג, י).

הערות

עלימקרה זה עיין: י. בער, תולדות היהודים בספרד הנוצרית ע' 188 הכותב: המקרה הוא טיפוסי לתפיסה הדתית שהיתה מקובלת בסביבה הנוצרית לנבי עברות כאלה. ידוע כי לואיס התשיעי, מלך צרפת, קינא לאלהיו וגור פעמים הרבה לחתוך לשוום של מגדפים כלפי שמים ואף היהודים נהגו כך.

עיין רמכ"ס, הלכות חובל ומזיק, פרק ח הלכה יא (דפוס רומי): 'מעשים בכל יום בערי המערב (צפון אפריקה וספרד) להרוג המוטרים, שהוחזקו למסור ממון של ישראל, ולמסור המוסרים ביד עכו"ם להוגם ולהכותם ולמוסרם בידי רשע'. וראה גם תשובת הרא"ש שהובאה בעי 59 לעיל. ועיין עוד: אנציקלופדיה תלמודית בערך 'בית דין' (ג עמוד קנ בעיקר עמוד קעג); שם (כרך ז) בערכים: דיני נפשות, דיני קוסות; י. מ. נינצבורג – משפטים לישראל, ע' ג ואילך; הלכה פסוקה ע' 19 ואילך; ברור הלכה ע' 22 ואילך; מאן – סקירה היסטורית על דיני נפשות בומן הזה, הצופה לחכמת ישראל חלק א, כרך לודוויג בלאו; צבי דור, עונשי ממון ומלקות בספרות התלמוד, סיני (תשכ"ט) קכ-קלט, יצחק נילת, בית דין מתנין לעקור דבר מן התורה, בראילן ספר השנה ז-ח ע' 117–132.

page 92-95

Jacob Bazak collection

QUESTION: May be known to our teacher, may he live, that here in Cordova a very unpleasant occurrence happened, "...at which both the ears of every one that heareth it shall tingle." (first Samuel 3:11), this is that an utterly base man was jailed because of a financial claim which Centiles made against him. And he compromised with them (by paying them) from his own money. And a few people who knew him went to comfort him, and he went outside and was standing at the door of his court yard. And they talked to his heart concerning this matter, and one of them said: "Blessed be He (God) who frees the captives:" And in spite of this (statement) he blasphemed and swore and cursed his King and his God and turned his face toward heaven (paraphrase of Isaiah 8:21). And when the (Jewish) judges and important men of the Congregation heard of this blasphemy they met and agreed to do him justice (to punish him). And they (the Congregation) sent them (agents of the Congregation) to arrest him, but he was not to be found. And they tried to gather testimony in his absence, since he had escaped, and they could only find one witness and the others (i.e., other witnesses) slipped away and suppressed their testimony.

And now there is with us in the town, the honored and distinguished Rabbi Judah, may the Rock and the Redeemer (i.e. God) protect him, son of Rabbi Yitzhak son of Waker, and he acted very zealously for God, and exerted (himself) in the matter, until this ugly person came into his hand. And he arrested him by the authority of the government and threw nim in prison. And likewise he (Rabbi Judah) prevailed on the rest of the witnesses who had slipped away, and forced them to swear and received their testimony properly in this matter of blasphemy.

Even though he had blasphemed in the Arabic language, since this base man does not know the Jewish book and not the holy language (Hebrew), this honorable man agreed with the (Jewish) judges and important men of the Congregation that this blasphemy should be considered as such for this base man, since the proper name (the name of God) in the language of Arabic (used in the) blasphemy, is like the proper name (name of God) in the holy language (Hebrew) for those who know it. And in order to make a fence around the matter, and lest the evil ones, the lowest (individuals) of the world break (the fence) to cast words against heaven (i.e., blaspheme); And this man is hard and evil and had committed evil deeds since his earliest days, and there could be found no one in the city who would say something favorable about him; And he has strong horsemen (body quards), who support him, about ten of the important men of the Congregation, men of action, agreed with this honorable Rabbi Judah, and with the learned men who are here, and with the elders of the town, to remove him from the world (i.e., to kill him!). And when these mentioned persons agreed in this matter, relatives of the evil one went and apparently, bribed (the Centile mentioned further on) with money, and requested of the

page 92-95

Jacob Bazak collection

high official, Don Juan Manuel, whom we received in our place as the guardian (deputy) of the king, may his glory be high, to sour (thwart) his (the blasphemer's) trial (punishment). And he sent a messenger on horseback to us so that we should not complete his trial until we had asked his (consulted him) (i.e., Don Juan took away the case from the Jews). And this honorable Rabbi Judah tried in this matter all that he could do to and he appeased (i.e., by bribery) the official that he should not cut off our road in carrying out our judicial right (i.e., decide the case according to our law) before the Gentiles. And this official agreed to leave the evil one in jail, until the answer of my master, may he live, would come, what to do according to (Jewish) law.

And now blessed by the Name (God), we beg you our teacher to act very zealously for God, and that you send back hurriedly, this our agent, before this official (Don Juan) changes his heart (in which case) "let us lie down in our shame, and let our confusion cover us..."

(Jeremiah 3:25); and send to us with explanation and proofs what is the law, and what is his death penalty, (and) how (should it be executed)? And likewise please express in your grace appreciation, and strengthen the hands of the honorable Rabbi Judah, for what he endeavored to do in this matter, and for what he will endeavor to do in the future. And may God help you my teacher and may your days be lengthened for good and satisfaction:

And this is the translation of the testimonies which were received in Arabic before the court of three (Jewish judges), who received his testimony before another court, on Sunday, 15th of the month of Adar, the year 1358 as the Centiles count it (the years) (the month is called in the Moslim world) Alsfar.

"Before us, who affixed our signatures below, testified the known Rabbi Abraham the son of Rabbi Yitzhak the son of Natan, on Shamash which is within the five first days of the month of November which we referred to above. This witness went with Rabbi Abraham son of Alzuyami to Rabbi Jacob son of Rabbi Joseph Sophia to the home of Abraham Sophiya son of Jacob. And this Abraham Sophia went out to them to the gate of the courtyard and they greeted him, and they talked about the jailing of this Abraham Sophia. And this witness said to him: "Blessed be He (God) that frees the captives!" And to this Abraham Sophia said, "may He be cursed by His name" (i.e., he used a euphemism, using "bless" to mean "curse" and thereby uttered the strongest form of blasphemy, for he really said, 'may God curse God'.). And this 'blessing' was said in the manner of a suphemism as our Rabbis, may their memories be for a blessing, used to say "blessing of the Name (of God)" (and mean "cursed be the Name (of God)") (Sanhedrin 56a). And the word which this Abraham Sophia said in this

page 92-95

Jacob Bazak collection

blasphemy was: "Bless (curse) Allah (God) This One," in Arabic. And this, "This One", is God and it is not fitting to mention (the name of God) in this matter. And upon (hearing) this the witness said to him: "Blessed be the true judge (God): What do you say? (i.e., why did you blaspheme God?)" And Abraham Sophia said: "Had I not prayed to Him (to God) this would not have happened to me!" And on this mentioned day Rabbi Abraham son of Rabbi Yitzhak, may he rest in the Garden of Eden, son of Elaziut, testified before Rabbi Jacob son of Rabbi Joseph Sophia about the text of the testimony as referred to above, which was given before Rabbi Abraham son of Natan, except that they had not verified to them that Abraham Sophia mentioned His name at the time of his blaspheming.

ANSWER: May you be granted great peace, you pleasant, perfect, dear and honored people! You have made me wonder to advise you in a capital case, because in all the lands which I have heard of there is no (Jewish) jurisdiction over capital offenses except here in Spain! And I was greatly astounded when I came here, how could (Jews) adjudicate capital cases without the Sanhedrin?! And they said to me that they have permission from the King. And also the Sanhedrin adjudicated capital offenses in order to save (life), because how much more blood would be spilled if the capital cases were tried by the Gentile courts. Therefore I let them continue their practice (of Jews trying capital cases in Spain in order to save Jewish lives), however I have never agreed with them (Jewish courts) to execute a person. However I see that all of you agree in the opinion that this evil man should be destroyed from your midst. And certainly he desecrated the Name (of God) in public, and already the matter is heard of among the Gentiles, and they (the Gentiles) are very strict against those who talk against their religion and faith. And it would add to the desecration if he were not punished. And we find that in order to sanctify the name of heaven sons of kings were killed because of (killing of) proselytes, and their corpses were allowed to hang on the tree over night. And also for the sake of making a fence for the matter, an individual who rode a horse on Shabbat was stoned; and also it is fitting that the Name (of God) be sanctified by destroying this evil man. And do what seems good in your eyes.

And if I were in your council, my opinion would be inclined to do the following: his tangue should be taken out of his mouth and the majority of the part of his tangue which he speaks with should be cut off, and his lips made dumb. And by this action he would be punished in accordance with his deed (sin); and this act (cutting out his tangue) would be a public revenge obvious everyday (all the rest of his life).

And (punish him) according to the matter, whatever seems proper

page 92-95

Jacob Bazak collection

in your eyes, because I know that your intention is that the Name of Heaven be sanctified. May God 's will succeed in your hands.

Thus spoke the writer Asher son of the Rabbi Yehiel, may his memory be for a blessing.

BIBLIOGRAPHY

- Agus, Irving. The Heroic Age of Franco-German Jewry.
 New York, 1969.
- Agus, Irving, A. Rabbi Meir of Rothenburg. Philadelphia, 1942.
- Ashtor, Eliyahu. The Jews of Moslem Spain, Philadelphia, 1973.
- Baer, Yitzchak. A History of the Jews in Christian Spain.
 2 volumes, Philadelphia, 1971.
- Ben-Sasson, H.H. Trial and Achievement. Jerusalem, 1974.
- Cohen, B. Kuntres ha-Teshubot. Budapest, 1930.
 - Deutsch, Gotthard. "Asher b. Jehiel," in <u>Jewish Encyclopedia</u>.
 Vol. 2, 1909.
- Elon, Manachem. <u>Indicies to the Responsa of Jewish Law: the</u>
 Responsa of R. Asher b. Yehiel. Jerusalem, 1965.
 - Epstein, Isidore. The Responsa of Solomon ben Adreth.

 London, 1925.
- Finklestein, Louis. <u>Jewish Self-Government in the Middle Ages</u>.

 New York, 1964.
 - Freehof, S. The Responsa Literature. Philadelphia, 1955.
- Freidus, A.S. <u>List of Works Relating to the History and</u>

 Conditions of the Jews in Various Countries. New York, 1914.
- Freimann, Jakob. "Asher b. Jechiel" in Encyclopaedia Judaica.

 Vol. 3, and in Jüdishches Lexikon. Vol. 1.
- Goitein, S.D. A Mediterranean Society. 2 volumes. Berkeley, 1967 and 1971.

- Grayzel, Solomon. The Church and the Jews in the 13th Century. Philadelphia, 1933.
 - Hershman, A.M. Habbi Isaac ben Sheshet Perfet and His Times. New York, 1943.
 - Hurwitz, S. The Responsa of Solomon Luria. New York, 1938.
 - Landman, Leo. Jewish Law in the Diaspora: Confrontation and Accommodation. Philadelphia, 1968.
 - Lauterbach, J.Z. "Sheelot u'Teshubot," in Jewish Encyclopedia.
- Lindo, E.H. The History of the Jews of Spain and Portugal.

 London, 1848.

Minhath Kenaoth. Fressburg, 1838.

- Netanyahu, Benzion. The Marranos of Spain. New York, 1966.
- Neuman, Abraham. The Jews in Spain, Their Social, Folitical and Cultural Life During the Middle Ages. Philadelphia, 1942.
- Parkes, James. The Jew in the Medieval Community. London, 1938.
- Revel, Hirschel. "Asker ben Jehiel," in <u>Universal Jewish</u>
 Encyclopedia. Volume 1.
- Rivkin, Ellis. "How Jewish were the Marranos?" Paper presented at the Conference of Association for Jewish Studies.

 Harvard University. October 21, 1973.
- Smith, A.L. Church and State in the Middle Ages. Oxford, 1913.
- Steinman, Sidney. Custom and Survival. New York, 1963.
- Zimmels, H.J. Ashkenazim and Sefardim. London, 1958.